Parfum de femeie

Arpino Giovanni

(IL BUIO EIL MIELE)

1993

Lui Raffaele Mattioli,
datoria față de dumneavoastră mi-o pot plăti doar parțial în cuvinte...

... sarcina noastră e aceea de-a ne contopi atît de profund, de dureros şi de pătimaş cu acest Pămînt provizoriu şi precar, încît esența lui să renască invizibil în noi. Noi sîntem albinele invizibilului. Noi culegem neîncetat mierea vizibilului ca s-o acumulăm în marele stup de aur al Invizibilului.

RILKE, dintr-o scrisoare din 1925

Poate că orice altă salvare care nu vine de acolo, de acolo unde există pericol, se află încă în nemîntuire.

HEIDEGGER, La ce bun poeți?

(Trad. de Thomas Kleininger şi Gabriel Liiceanu)

Parfum de femeie

Arpino Giovanni

(IL BUIO EIL MIELE)

1993

Lui Raffaele Mattioli,

datoria faţă de dumneavoastră mi-o pot plăti doar parţial în cuvinte...

... sarcina noastră e aceea de-a ne contopi atît de profund, de dureros şi de pătimaş cu acest Pămînt provizoriu şi precar, încît esenţa lui să renască invizibil în noi. Noi sîntem albinele invizibilului. Noi culegem neîncetat mierea vizibilului ca s-o acumulăm în marele stup de aur al Invizibilului.

RILKE, dintr-o scrisoare din 1925

Poate că orice altă salvare care nu vine de acolo, de acolo *unde există pericol, se află încă în nemîntuire.*

HEIDEGGER, *La ce bun poeţi?*

(Trad. de Thomas Kleininger şi Gabriel Liiceanu)

I

Un muscoi auriu bîzîia de-a lungul ferestrei de pe palier, pereţii miroseau a vopsea proaspătă, cu un viraj neaşteptat muscoiul dibui din fericire aerul şi identifică spaţiul dintre geamurile întredeschise, dispăru. M-am dus şi eu la geam ca să arunc mucul de ţigară. Curtea de jos era goală, două palme sterpe de ciment în soarele de sfîrşit de august. În depărtare, verdele uzat al colinelor de peste rîu fumega sub un cer opac. Mi-am controlat cu mîinile boneta bine pusă pe frunte, nodul şi linia corectă a cravatei, înainte de-a suna.

Uşa s-a deschis brusc de parcă femeia ar fi stat permanent la pîndă în spatele ei.

Era o bătrînică incredibil de trandafirie, micuţă, îmbrăcată în alb şi gri, surîzînd vibrînd din toate zbîrciturile ei pline de graţie îmi făcu semn să intru. În spatele ei, întunericul unui coridor lung. Imediat am dat colţul în bucătărie, două scaune gata trase lîngă masă.

"Ei, bravo bravo, ce punctual, e o plăcere, zău" suspină ea fără să-şi stingă surîsul, dînd aprobator din cap, cu mîinile împreunate.

Mi-am spus numele şi, cu precauţie, mi-am aşezat capela în echilibru instabil pe un genunchi.

"Dar eşti încă aproape un copil, sfinte Dumnezeule", se întristă ea închizînd pe jumătate pleoapele şi-am simţit că mă roşesc. "Cine ştie dacă un băiat ca dumneata o să aibă răbdare ca în situaţia asta... Dar să lăsăm: răbdare."

Rămase în aşteptare ţinîndu-şi răsuflarea, cu buzele uşor întredeschise peste dinţii artificiali.

Atunci i-am spus că ofiţerul îmi explicase la cazarmă toate amănuntele.

Cu zîmbetul stins, dădu iarăşi aprobator din cap, mîngîindu-şi dosul mîinii drepte cu degetele slabe de la stînga. Avea mîini extrem de frumoase, străvezii ca foiţa de hîrtie, în armonie cu ea, cu

ambianţa aceea imaculată, cu cele două flori din glastra de pe masă.

"Student, mi se pare. Singur la părinţi?"

I-am spus cîte ceva despre tatăl meu funcţionar, despre mama şi sora mea mai mică. Pe cînd îmi căutam cuvintele potrivite, cele trei chipuri familiare ieşiră o clipă din ceaţa lor obişnuită în care imediat după aceea s-au scufundat din nou cu blîndeţe. Mi-am precizat apoi vîrsta, douăzeci de ani, şi facultatea la care eram înscris, economie şi comerţ.

Mi se părea ciudată vocea care-mi ieşea din gură.

În replică, suspinul nu i-a fost de uşurare.

"Nu ştiu nimic despre tinerii de azi", zise ea în fine eschivîndu-se. "Şi nici pe el, pe el de dincolo, cu toată marea lui nenorocire, nu reuşesc deloc să-l înţeleg. De vină o fi bătrîneţea mea. Şi pe urmă: are vreun rost să înţelegi? Să compătimeşti, asta da."

Dar apucată parcă de o frenezie, se ridică iar în picioare şi, surîzînd, cu faţa brăzdată de mişcări scurte şi iuţi: "Am cafea rece, vrei? Bună. Sau mai bine-o oranjadă? Să nu-mi spui că nu-ţi place."

Se învîrtea în jurul ei. M-am gîndit: o veveriţă. M-am pomenit deodată cu ceaşca de cafea în mîini.

"Pot să fumez?"

Rîse liniştit: "Te rog. Şi el tot aşa, o ţigară după alta. Voi, bărbaţii."

Pe-acel "el" l-a acompaniat cu un scurt semn din degete la înălţimea umerilor ca pentru a semnala fiinţa ascunsă dincolo de întunericul coridorului.

Se linişti, împreunîndu-şi mîinile ca să comenteze apoi: "Dar în definitiv pari băiat de treabă, da, da."

Am continuat să ne privim, eu absolut decis să nu pun eu primul nici cea mai mică întrebare.

Pînă cînd: "Eu sînt mătuşa" se hotărî ea, coborînd glasul. "El zice că sînt doar o verişoară,

dar la drept vorbind sînt ca o mătuşă, ba chiar mai mult, fiindcă cine a îngrijit-o pe biata maică-sa pînă a închis ochii, dacă nu eu? Spre norocul ei a răposat înainte de-a fi fost lovită de răul cel mai mare. Apoi totul a fost atît de greu, nimeni nu şi-ar putea închipui. Pînă-n ziua nenorocirii îl cunoşteam puţin, pe el. Mereu pe drum, colegii academie cazărmi. Pe urmă a trebuit să-i port eu de grijă, se vede că aşa hotărîse soarta în Cer. Şi s-au împlinit acum nouă ani, ştii?"

Mi-am terminat cafeaua, am rămas cu paharul în mînă. Sticla era încă rece.

"Nouă ani" reluă ea într-un refren monoton, cu vocea ei tot mai subţire, "azi e nimica toată, dar la început: oh, nu vreau nici să-mi mai amintesc de început. Un tînăr ca el, să-şi piardă ochii şi o mînă. Asta e: doar pentru că Dumnezeu nu vrea să fie nimeni mulţumit pe lumea asta. La manevre, jucîndu-se cu o bombă. Zic jucîndu-se pentru că ce sînt la urma urmei manevrele în ziua de azi? Dă-mi mie paharul."

"Mi-a explicat comandantul" am zis eu.

Ca să mă adun fixam cu privirea dalele pardoselei. Luate cîte patru ele alcătuiau un desen albastru, un soi de floare complicată pe fond alb. Prin perdelele transparente de la fereastră lumina se aşternea pe florile acelea sub forma unei aureole, punîndu-le în relief gracilitatea.

"Un bărbat ca el" urma vocea lent pe măsură ce încreţea şi destindea zbîrciturile de pe faţă. "Şi destul de bogat, da. El bogat, eu deloc. Eu, rămăşiţele unei pensii de văduvă. Dar el: bogat. Nici patruzeci de ani. Sănătos ca un leu. Şi singur pe lume."

Am strivit cu atenţie mucul în farfurioara pe care mi-o oferise în loc de scrumieră.

"Să vă meargă bine zilele astea, te rog" mai zise ea. "Nu trebuie să-l laşi niciodată singur. Ştii asta, da? Şi să ai răbdare, tinere dragă, răbdare, sfînta răbdare. Nu-l contrazice, nu discuta în

contradictoriu, pentru Dumnezeu, dă-i totdeauna dreptate, indiferent că vorbeşte cu cap sau o ia razna. Singura salvare e să-i răspunzi mereu da. Da şi da, domnule. Ai înţeles?"

"Sigur, doamnă."

"Ciccio, soldatul care acum e la spital, însoţitorul lui pînă mai ieri, era un calabrez, un căpăţînos, dar bun, ba chiar uneori cu un fel de viclenie. Dar şi Ciccio ăsta: să se îmbolnăvească de tifos tocmai în zilele astea, în ajunul călătoriei. Ce zici, e-o întîmplare?"

"Şi în cazarma noastră au fost trei cazuri de tifos" am zis eu, observîndu-i brusc lipsa de interes.

Ochii apoşi mă priveau, dar căutînd parcă o imagine dincolo de mine.

Regăsindu-şi abia un firicel de voce, se hazardă: "Rău e un cuvînt tare şi n-aş vrea la drept vorbind să zic că este rău, dar e făcut dintr-o plămadă doar a lui, n-are nimic de împărţit cu oamenii ca noi. Chinul teribil ce i-a fost dat să pătimească, pesemne. Cam aşa era şi înainte de nenorocire, Doamne, de-ai şti cît a tras mama lui ca să-l crească. Şi-apoi: durerea. Dar rămîne între noi, nu-i aşa, tinere?"

"Mulţumesc, doamnă."

Continua să mă privească cu sclipiri de duioşie şi apoi de neîncredere bruscă, puse jos paharul, îşi netezi o dată şi încă o dată manşetele rochiei, cu degetele uşoare întinzînd cute invizibile.

Îi era teamă poate că vorbise prea mult.

Într-adevăr: "Pentru dumneata la urma urmei e şi o vacanţă frumoasă" vru să adauge privind în altă parte "cinci plus două cum ziceţi, în definitiv e ca o săptămînă de călătorie. Pînă la Neapole şi fără cazarmă."

Avea dreptate, aşa că m-am străduit să pronunţ încă o frază de încurajare.

"Bine, bine" mă întrerupse ea cu o melancolie neaşteptată "acum du-te, e mai bine. Imediat afară

sînt bucăţile de postav. Pentru ceară. Pentru încălţămintea voastră militară. Şi uşa din fundul coridorului. Dar ciocăneşte înainte. Întotdeauna să ciocăni înainte, cu el. Eu mai bine rămîn aici. Doamne, iartă-mă, mă ia mereu gura pe dinainte."

Mă şi eliminase de pe orbita ei. Cu un cot proptit pe masă privea iarăşi cele două flori din glastră, întinsese vîrfurile degetelor de la mîna dreaptă ca să mîngîie uşor şi să controleze petală cu petală.

"Şi să nu-i spui niciodată domnule căpitan, ci numai şi numai domnule" mi-a atras ea atenţia tot în gol, fără să mă privească.

"O să-ţi zic Ciccio. Îţi place? La toţi v-am zis mereu aşa. Sau nu-ţi convine? Ţi se pare un nume de cîine? Spune-mi dacă nu-ţi convine. Să-mi spui."

Mă poftise să şed şi faţa lui ciuruită era la mai puţin de un metru de mine. Ochelarii negri care-i ajungeau pînă pe tîmple şi mîna stîngă vîrîtă în mănuşă aruncau reflexe slabe în penumbră. Zîmbetul se declanşa prompt, anulînd instantaneu expresia acelei feţe care doar între linia părului şi marginea ochelarilor apărea netedă, extrem de palidă.

Dinspre fereastră, dincolo de perdea, se simţea presiunea zgomotelor slabe ale străzii.

"Ţi-e cald? Ai băut ceva dincolo? Vorbeşte. Eşti student sau nu? Hai, dă odată din gură."

Sfîrşi rîzînd.

"Da, domnule" am zis eu.

Mîna dreaptă se întinse pînă la masa care ne despărţea, luă o ţigară din toc. Înainte de a fi izbutit să-mi aprind chibritul, degetele i se mişcară cu rapiditate atîta cît să aprecieze distanţa dintre buze şi capătul ţigării, acţionară o brichetă, o stinseră şi recăzură ca nişte elitre extrem de elegante sfîrşind prin a se închide pe mîna înmănuşată din poale.

"Umbli pe jos? Îţi place să umbli pe jos? Anul trecut am avut un Ciccio căruia nu-i plăcea absolut deloc. Incapabil. După o oră gîfîia rău. Pe cînd eu am mare nevoie să umblu pe jos. Aş istovi şi-un cal. Voi credeţi că ştiţi să vă mişcaţi, dar puşi la încercare: un chin" rîse el din nou expirînd fum.

"Merg pe jos, da. La cazarmă..."

"Gata cu tîmpeniile de cazarmă" m-a întrerupt el ridicînd mîna. "Sau nu? Zi, zi."

"Era ceva fără nici o importanţă" am replicat eu.

Se răsturnă dînd f rîu liber rîsului pînă ce tuşea îl obligă să-şi reia poziţia dreaptă pe divan. Cu o batistă îşi tamponă colţurile gurii.

"Minunat" zise apoi dezvelindu-şi dinţii "avem un Ciccio care gîndeşte. Un Ciccio deştept. Ce mai, un student. De mult n-am mai avut altul la fel. Filosofia: o adevărată calamitate. Tu nu pari o calamitate. Pariez că ştii să fii şmecher."

"Nu totdeauna, domnule" mi s-a părut că trebuia să răspund.

"Capricorn?"

"Nu. Vărsător" am zis.

Faţa i se strînse într-o grimasă.

"Vărsător şi tu. Asta nu-i bine. Doi vărsători împreună scot scîntei urîte. Nu vreau să ştiu decada. Pentru nimic în lume. Astupă-ţi gura şi nu lăsa să-ţi scape decada."

"Bine" am răspuns.

Tuşi slab: "Vărsător. Piemontez. Economie şi comerţ totuşi. Şi dat fiind că eşti aici: umanitar. Nu te-nţeleg, Ciccio. Dar de ce-ar trebui să te mai şi-nţeleg? Nu-i aşa că n-avem nici o obligaţie reciprocă de a ne înţelege unul pe altul? Pentru o săptămînă, cinci plus două: e de ajuns să ştim să ne tolerăm. Şi să umblăm pe jos repede. Corect?"

"Corect."

"Ba nu" reacţionă el triumfător. "Şi-ai se vezi ce fel de nu cu totul special. Şi totuşi mîine: la şapte. Aici. Apoi la gară, pe urmă Genova Roma Neapole. Cunoşti?"

"Neapole nu."

"Na-ţi-o. Pîn' la urmă tot o să-l conducem pe vărsătorul ăsta de la economie şi comerţ într-un loc nou. Gata, gata să-mi pierd speranţa" surîse el dindărătul ţigării prinse între dinţi.

Din cînd în cînd vocea i se fisura în segmente mai ascuţite de silabe şi accente.

"Nu ştiam că ne vom opri la Genova şi la Roma, dacă am înţeles bine" am îndrăznit eu.

"Ne vom opri? Cine-a zis că ne vom opri? Dacă o să am chef. Dacă o să mă-mpingă vreo toană. Ca să ne plimbăm, ca să ne distrăm altfel. Cinci zile plus două: ce, îţi pasă cum ţi le petreci? Ai fi vrut să chiuleşti un pic? Ne-aşteaptă ceva curvuliţe? Spune spune."

"Nu. N-aşteaptă nimeni. Ziceam aşa."

"Ciccio zicea aşa" începu să se ridice în picioare cu un căscat amplu.

Era foarte slab, o sîrmă răsucită în sacoul şi pantalonii care-i accentuau şi mai mult subţirimea. Din gulerul cămăşii tendoanele i se arcuiau ca nişte cîrlige ca să-i susţină capul.

Cu mişcări calme traversă camera, deschise dulapul şi sticla, îşi umplu un pahar mare cu whisky golindu-l instantaneu pe jumătate. Scoase un suspin lung înainte de a-l da gata. Din întunericul înconjurător îşi făcu apariţia o enormă pisică cenuşie care se apropie de el fără zgomot. Se opri în faţa lui, cu ondulaţii lente de coadă pe pardosea.

"Ăsta e Baronu" explică el punînd jos paharul. "Monumental, nu? Şase ani. Un colos. Castrat. Mă urăşte de moarte, dar e nenorocire dacă nu-s acasă, dacă nu-mi aude glasul. Şi cînd sînt, caută mereu să mă scoată din sărite. N-a reuşit niciodată, bietul Baronu."

Jivina îl examina, cu botul ridicat, cu coada străbătută de un frison electric.

"Furios ca totdeauna, ei?" făcu el aplecîndu-se cu o mişcare ţeapănă. Mîngîie pisica scărpinînd-o

pe ceafă între urechi. "Scîrbă scopită. Delincventule asasinule. Mîine plec. Să vezi la ce regim o să te pună cucoana. S-a zis cu carnea tocată. Grăsanule."

Pisica tremura pufăind, i se smulse chinuit din mînă şi dispăru într-un ungher.

"Înţelege tot. Eu îl insult şi el mă urăşte. Sau invers" rîdea el.

De nu ştiu unde îi şi apăruse în mînă un baston de bambus scurt şi flexibil.

Surîse dintr-o dată melancolic, izbindu-şi gamba cu vîrful bastonului: "Nu-ţi ascund că aş fi preferat un ţăran, un muntean cu capul pătrat. Poate că tu o să fii însă o variantă. Vom vedea. Ridică-te."

Înainte să mă-ndrept spre ieşire, întinse bambusul, oprindu-mă. Mă atinse uşor pe umăr cu vîrful.

"Dar eşti scund. Nenorocire. Mai scund ca un pitic. Ce soi de vărsător corcit. Cum naiba o să mergem cu două compasuri diferite" şi înjură.

Mă parcurse iar cu bastonul de bambus de la umăr pînă la genunchi, strîmbînd din gură. Mîna vîrîtă în mănuşă îşi găsise un sprijin între primii doi nasturi de la haină.

"La naiba. Să încercăm."

Deschise larg uşa dinspre coridor, dînd brusc din picioare şi înjurînd îndepărtă cu un şut bucăţile de postav din spatele ei. M-am apropiat şi cu o mişcare rapidă şi sigură mîna lui cu mănuşă mi se strecură pe sub braţul drept. Am simţit duritatea oaselor, încordarea nervilor, relieful pregnant de fier şi piele care-i fixa proteza puţin mai sus de încheietura mîinii. N-a lipsit mult ca zdruncinătura neprevăzută să mă dezechilibreze.

"Idiotule. Din ce naiba eşti făcut? Din rumeguş?" făcu el oprindu-se. "Unde-ţi închipui că mergem? În procesiune? Trebuie să umblăm, să umblăm. Trezeşte-te."

Ne-am avîntat pe coridor, cu pasul sincronizat şi tot mai degajat. Cu umărul meu drept lipit de

braţul lui, cu bastonul întins transversal ca să-mi măsoare genunchiul. La fiecare metru simţeam cum vîrful de bambus îmi supraveghează şi-mi controlează piciorul în mişcare. După trei ture dus-întors se opri deodată.

"Nu merge. Dar deloc" decretă el fără să-şi retragă braţul de sub al meu. Tu nu umbli. Doar îţi tîrăşti cele şaizeci de kilograme. Dacă nu-ţi laşi libere picioarele, aproape înţepenite pricepi?, îţi pierzi fundul, ţi-l laşi la juma' de metru în urmă şi te deşelezi după nici o jumătate de ceas. Nu eşti la o înmormîntare. Curaj. Împinge cu fesierul, ce Dumnezeu. Ştii ce e fesierul? Ţi-e frică să ţi-l foloseşti?"

Am reînceput, şi acum bastonul, la intervale regulate, i se învîrtea de la genunchiul la spatele meu, controlîndu-mi-le în semicercuri rapide ritmate. La al cincilea parcurs am văzut o fîşie de lumină apărînd de-a lungul uşii de la bucătărie şi am înţeles că bătrîna încearcă să ne spioneze.

"Încă o dată. Şi bate călcîiele de pămînt. De ce ţi-e frică? De parchetul dat cu ceară? Apasă pe călcîie, lasă urmă în ceară."

Se opri pe neaşteptate obligîndu-mă să mă aplec.

"Altceva" zise el nemişcat, cu bastonul în sus. "Să nu mişti aiurea capul. Mergi. Nu e nevoie să gîndeşti. Gîndim cînd stăm jos. Trebuie să porneşti şi să te opreşti exact în ritm cu mine. Ai înţeles? Ceasornic. Şi nici un balans de cucoană la plimbare."

"Da, domnule" am zis şi nu ştiu cum am reuşit să înghit un comentariu despre coridorul prea întunecos.

Eram din nou în camera sau poate biroul său, în ale cărui colţuri se vedeau diverse componente masive ale unei instalaţii stereo. Pisica pufăia profund de sub divan. La dulap, el umplu două pahare de whisky, pînă la gură, prezentîndu-mi brusc unul din ele cu dreapta întinsă în gol.

"Curaj."

"Adevărul e că eu nu prea beau. Aproape niciodată" am răspuns, luînd paharul.

"Da? Puţin îmi pasă. Cinci zile plus două: cu mine o să bei. Cît nu, deşartă-l undeva. Chiar şi-n buzunar. Numai să nu observ eu" rîse el fără nici un sunet.

Am sorbit un pic, apoi cu toate precauţiile, întorcînd braţul, am încercat să pun paharul pe masă.

"Stop, Ciccio. Faci pe şmecherul?" surîse el liniştit în mijlocul camerei. "Nu cu mine, băiete. Niciodată cu mine. Isprăveşte-l, acum. Şi dă-mi-l înapoi gol. Un whisky de doisprezece ani, nu-i de glumă."

Am mai băut, stînd şi eu în picioare la cîţiva paşi de el. Încercam să nu-l privesc, profitînd de penumbra care-l făcea parcă transparent. Figura i se estompase în sus, o peliculă gri fără nici o geometrie.

"Arde?"

"Nu, domnule" am răspuns.

"Eşti slab. Scîndură. Oase prea ascuţite. O să mă umplu de vînătăi plimbîndu-mă cu tine. Am să te-ngraş cu whisky. Dar trebuie să recunosc că nu puţi. Celălalt Ciccio, predecesorul tău bolnav de tifos: îngrozitor. Zilnic, înainte de-a ieşi trebuia să vărs pe el jumătate de litru de colonie. În aşa hal mirosea a grajd, a ciorbă încălzită din nou."

Zece minute mai tîrziu eram pe stradă, cu ochii grei şi fără capacitate de orientare. Aveam timp destul ca să mă-ntorc la cazarmă. Am înjurat nimicul dinafară şi dinăuntrul meu. Oprindu-mă pe trotuar, am căutat o firmă cunoscută, pentru o cafea.

II

"De-ar ploua. O nenorocire. Un milion pentru un potop" continua el să bombăne.

Şedeam faţă-n faţă în latura ferită de soare a compartimentului, vîntul aducea rafale fierbinţi prin geamurile lăsate în jos. Încă o oră de călătorie, apoi Genova. Cîmpia pleoştită, umflată pe alocuri de neaşteptate coline hirsute, se rotea în lumina matinală ca sub o umbrelă cenuşie.

Începuse să se plîngă şi să arunce acuzaţii pline de dispreţ încă din primul moment: de vara odioasă şi insuportabilă, de catifeaua iritantă a băncilor, de trenul pustiu. Marea viteză a rapidului, zguduind vagoanele, ne zădărnicise orice încercare de a ne plimba pe culoar.

Stătea nemişcat, ţigară de la ţigară, mîna cu mănuşă imobilă pe rezemătoarea banchetei, o peliculă fină de sudoare pe frunte. În focarul luminii semnele de pe faţă nu mai păreau cicatrice reale, ci parcă pete şi umbre de la o variolă veche. Şi totuşi, pe parcursul unora dintre mişcările lui imperceptibile, capul acela mi-a apărut mai mult decît frumos: o prismă care primea şi modela nu atît luminozitatea exterioară, cît agitaţiile, capriciile, perspectivele bizare ale gîndurilor.

Întinse dreapta.

"Ai un portofel? Să simt."

L-am scos mirat şi i l-am pus în contact cu degetele. I l-am strecurat în palmă.

"Cîţi bani?"

Am spus cifra.

Dintr-un gest îl deschise, extrase cele cîteva bancnote înmînîndu-mi-le.

"Ia-le. Actele şi foaia de învoire sînt înăuntru?" mai întrebă, brusc.

"Da, domnule."

"Îl ţin eu" zîmbi el satisfăcut şi vîrî portofelul în buzunar. "Poţi avea încredere în mine. Aşa-i? O să-ţi dăruiesc unul nou, la sfîrşit. Să nu-ţi fie teamă. Acum, dacă te simţi jignit, spune-mi."

"Nu, domnule" am răspuns.

"Fără note false" rîse el cu icnete lente din gît. "Ştiu foarte bine că te simţi jignit. E la mintea cocoşului. N-ai încotro, recunoaşte şi tu."

"Foarte bine. Dacă ţineţi. Sînt."

Rîse cu şi mai mare poftă.

"În sfîrşit" tuşi el "dar admite şi tu că trebuie să-mi iau măsuri de protecţie. S-ar putea să ţi se facă lehamite, să mă părăseşti în plină stradă, într-o cafenea, ba chiar aici în tren. Cine te cunoaşte, la urma urmei."

"Nu-mi e felul" am obiectat eu.

"Poate. Cine ştie. Şi pe urmă vei fi pedepsit. Un piculeţ de carceră, ştii asta" îşi legănă ţigara între buze. "Acum însă lasă-mi măcar iluzia că ştiu să mă apăr. Punînd altfel întrebarea: îţi convine?"

"Cum vreţi dumneavoastră, domnule."

"Nu-ţi convine deloc, dar da-domnule ăsta al tău curge prea uşor. Eşti de gumilastic, Ciccio. O încasezi şi hopa eşti la fel ca-nainte. Pariez că taică-tău era ţăran. Da?"

"E funcţionar" am spus.

"Atunci bunicul tău."

"Avea o prăvălie, bunicu-meu."

"Bine, atunci străbunicul tău. Să n-o mai lungim" se enervă el. Eşti prea prudent. Prea mulţi da-domnule ca ţăranii, ştiu eu. Care ţăran zice mereu da şi-n timp ce-şi dezgroapă cartofii îţi sapă şi ţie groapa. Smiorcăindu-se întruna, fireşte."

Am tăcut mîlc, străduindu-mă un lung răstimp să-mi aleg, să-mi înmoi să-mi aprind o ţigară.

"Nu mai vorbeşti? Bravo nouă" reluă el. "Spune adevărat: dacă ar mai fi fost cineva în compartimentul ăsta idiot, ai mai fi zis da-domnule şi nu-domnule ca mai înainte, în legătură cu portofelul? Sau nu?

"De ce nu? Ceilalţi pentru mine sînt zero" am răspuns.

Se lăsă în voia unui rîs înţelegător, încuviinţînd plin de vioiciune.

"Îţi dai drumul. Bravissimo" tuşi el iarăşi. Şi-atunci spune-mi, spune-mi: te-ai decis că e mai bine să-ţi fie milă de bietul creştin aici de faţă şi-aşa mai departe. Corect?"

"Nu, domnule."

"Ia te uită: nu-ţi fac milă?" zîmbi el ţuguindu-şi ironic buzele.

"Nu ştiu, domnule. Nu cred."

"Vezi că eşti de gumilastic?" reluă el mulţumit. "Prin urmare: nu-ţi fac milă, milă, milă creştinească vreau să zic, în plus te supui, îţi faci datoria, da-domnule ţi-e la-ndemînă etc. etc, deci te simţi în post. Aşa-i?"

"Voiam să zic: dumneavoastră nu-mi faceţi milă într-un mod stupid şi oarecare" am încercat să explic.

"Sigur. Sigur că da. Atunci, să vedem. Mai întîi am zis: de-ar veni ditamai potopul. Tu ce-ai înţeles?" se aplecă el niţel mai în faţă, cu un zîmbet curios.

"Am înţeles aşa cum aţi spus dumneavoastră. Ceva împotriva zădufului ăstuia" am răspuns.

"Nici vorbă, deşteptule. Lasă că un potop, potopul ar prinde bine oricînd. Lasă că era vorba de altceva: lumina, gîndeam eu, lumina, nu căldura. Căldura e doar un rezultat. Lumina, ziceam eu" preciză el stîlcind silabele "lumina e tăcută, scîrbos de tăcută. Pe cînd ploaia creează zgomote. Cu ploaia ştii unde te afli. Închis în casă sau sub un portal, undeva. Pricepi oare? Acum nu-ţi fac milă?"

"Da, domnule. Aşa da" m-am silit să răspund.

Mi se învîrtea capul din pricina vorbelor lui împroşcate ca nişte mitralii, încă mi-l simţeam vîjîind.

Se relaxase rezemîndu-se de spătar, copleşit dintr-o dată de plictiseală.

"Da. La naiba" făcu el apoi încet. "Ziceam de mine, nu de tine. Ce tot pălăvrăgesc. Ar trebui să-mi tai limba."

Se înveseli iarăşi în felul lui răutăcios, îşi scoase puţin limba şi cu dreapta ca forfecînd, continuînd să rîdă, făcu semn că şi-o retează.

Se întrerupse cu o strîmbătură.

Apoi: "Ai părul negru, ia zi?"

"Chiar negru nu. Şaten."

"Ai văzut ce negru sînt eu? Corb" intonă el orgolios. "Şi femeilor le place părul negru. Te face bărbat, aşa zic."

Îşi plecă deodată fruntea.

"Ei, nici un fir alb, aşa, din întîmplare?"

"Nici unul, domnule."

Mi-era greaţă de la ţigările fumate şi mă înţepa şi foamea. M-am gîndit la sandvişul din valiză, dar n-aş fi îndrăznit sub nici un motiv să mă ridic în picioare, să-l scot şi să-l mănînc acolo, în faţa lui. El în schimb îşi extrase din buzunarul interior al hainei un flaconaş subţire de piele şi metal, deşurubă dopul, bău.

"Oribil la ora asta" se înfioră el. "Dacă vezi că trece vreun mitocan de feroviar, cheamă-l."

Îşi rezemă tîmpla ca să se odihnească şi cînd colo diferite expresii îi schimbară cu rapiditate expresia.

Afară se succedau tunele, compartimentul fu invadat de vîrtejuri de aer umed. O mare picătură uleioasă mi se întipări pe pantaloni, alta îi atinse lui în treacăt fruntea.

"La Genova ne oprim. Înnebuneşti aici" bodogănea tot el rezemat pieziş. "Şi-o să-mi faci sfînta favoare să-ţi scoţi uniforma. Cred că ai un costum civil."

"Nu, domnule."

"Am să-ţi cumpăr eu unul." Răbufni: "Nu vreau să par încredinţat mîinilor caritabile ale patriei."

Îşi scoase, îşi deschise, îşi pipăi ceasul.

La dreapta se ivi din nou marea, un văl subţire de un cenuşiu metalic dincolo de case cu o geometrie dezordonată.

"Un controlor" l-am avertizat. Ridică braţul ca să-l blocheze.

Omul se aplecă înainte întinzînd un chip lung şi melancolic. O bandă aurie îi înconjura chipiul.

"Domnule cum te cheamă" îl acostă el cu un glas şoptit tăios "e obligatoriu să ascultăm porcăriile astea? Aţi dat o lege în sensul ăsta?"

"Mă rog, domnule?" omul clipi din pleoape.

"Repet: porcăriile astea. Pisălogeala asta publică" şi lovi sec cu mîna înmănuşată în spătarul de lîngă tîmplă.

"Difuzorul, domnule?" se concentră omul.

"O mizerie. Stingeţi-l imediat" primi el în loc de răsuns.

"Desigur. Vedeţi însă, trebuie stinse toate. Comenzile sînt în vagonul restaurant şi acum..." bîlbîi celălalt.

"Vrei să trag un foc de pistol în el?" Alungi gîtul, sugrumîndu-şi vocea într-un şuierat: "Ce-nseamnă să-l stingi? Înseamnă stins. Deci: rezolvaţi rapid."

"Desigur, domnule, dar acum..." se rătăcise omul. Zadarnic încercă să-mi prindă o privire de consens.

Am simţit că roşesc. M-am lipit iar ţeapăn de spătar.

"Mi-am pierdut ochii şi o mînă pentru onoarea ţării ăsteia blestemate. Da sau nu? Acum vrei să-mi pierd şi urechile?" urlă el pe neaşteptate.

Se făcuse livid, cu două bule de salivă în colţurile gurii.

"Imediat, domnule, imediat" fugi controlorul, schiţînd un salut stîngaci cu degetele la vizieră.

Atunci se lăsă cu voluptate în voia momentului, mîna dreaptă ajută meticulos la aranjarea precisă a celei stîngi, de-a lungul rezemătorii. Şi rîdea, cu mici sughiţuri slabe de satisfacţie, care se pierdură în cele din urmă în scurte sacade de tuse.

"Ce mai pramatie sînt. O pramatie fără pereche" zise el într-o criză de ilaritate. "Bietul de el cine

ştie ce-o să povestească diseară acasă."

M-am rezemat şi eu ca să captez din catifea sunete pe care nu le auzisem pînă-n clipa aceea. Abia-abia ieşea un firicel de muzică, pe care-l puteai urmări doar lipindu-ţi puternic urechea. Pînă cînd n-am mai auzit nimic.

Aproape fără să-mi dau seama, am deschis gura cît am putut, savurînd muteşte silabele injuriilor pe care i le azvîrleam.

"Cine ştie ce nervi îşi face Baronu" se mai bucura el. "Dacă nu sînt eu acolo acasă: toţi îşi pierd numaidecît minţile."

Într-o curbă lungă, trenul îşi reducea viteza intrînd în Genova. Soarele expedia fulgere din încrucişările de linii, de pe peroanele gării. Ghivece cu muşcate prăfuite defilau în ciorchini de-a lungul unui zid.

Pe cînd dădeam jos valizele, l-am văzut revenindu-şi, mîna care pipăia nodul de la cravată, apoi batista care ştergea fruntea.

Mi-a scandat ultimele ordine.

"Nu eşti cu mine ca să faci pe hamalul. Ia unul de jos: de-asta sînt lăsaţi pe lume. Şi noi: imediat la hotelul din faţa gării. Acela cu ramura de palmier. Unul din puţinele care mai au camere comunicante. Va trebui să-ţi astupi urechile ca să dormi. Auzi trecînd două mii de trenuri."

III

Puţin după-amiază s-a stîrnit vîntul. Rafale neaşteptate şi toride care se răsuciră stîrnind vîrtejuri foarte subţiri de praf hîrtie frunze uscate, zbîrlind frunzişul copacilor din mijlocul pieţei.

"O minune" făcu el trăgînd în piept cu delicii prima gură de aer. Imediat însă ne-am repliat în cafenea.

Prin vitrine, sub un cer care-şi redobîndea vigoarea, am văzut un fragment din port, o macara, pupa unei nave ruginite. Steaguri minuscule în şir fîlfîiau încordate sub pale de vînt intense necontenite.

Trecuserăm mai înainte printr-un magazin, unde el, cheltuind o sumă importantă, cumpărase un costum albastru-deschis şi o cămaşă pentru mine, unul de in alb pentru el. Urmau să-i fie livrate pe seară la hotel, după cîteva retuşuri şi cusătura la manşetele pantalonilor. Ne plimbasem apoi în pas rapid pe o stradă în pantă coborîtoare, el fluturîndu-şi în faţă vesel şi tăcut bastonul, presîndu-mă cu braţul petrecut pe sub al meu ca să însufleţească tot mai mult umbletul.

"Şi după-amiază, un bărbier bun" zise el pe un ton satisfăcut.

Pe masă, bonurile de la diversele cumpărături alcătuiau acum un soi de evantai intermitent în jurul scrumierei. Ospătarul sosi cu un al cincilea whisky.

"Mîncăm la unu?" am întrebat eu.

Mi se învîrtea capul din pricina celor două vermuturi băute puţin mai înainte.

"Na-ţi-o. Să mîncăm. Ţi-o fi foame" răspunse el scuturînd gheaţa din pahar. "Poate că eram şi eu la fel de înfometat la vîrsta ta. Nu-mi amintesc nimic. Nici o amintire. Am să-ţi dau o oră liberă. Deocamdată nu mănînc. Du-te la bar şi vezi dacă au sandvişuri acceptabile. Dar nu le spune să-mi aducă. Uită-te doar."

M-am ridicat. Erau sandvişuri de diverse forme sub folii mari de plastic. Pe la margini ieşeau la vedere frunze de salată. Băiatul cu şorţ din spatele tejghelei era plin de pete scîrboase, îşi contempla părul foarte îngrijit multiplicat în reflexele sticlelor. M-a privit o clipă cu indiferenţa pe care i-o arată toţi unui soldat, fiinţă străvezie care nici măcar nu stînjeneşte vederea.

"E ceva. Nu prea curat" am zis eu revenind.

"Niţică murdărie nu se poate să lipsească pe-aici. Atunci du-te." M-a concediat întinzîndu-mi o bancnotă: "Ia. Mănîncă. Du-te spre port: aşa poţi să te mai uiţi şi după fete."

"Care fete?" am zis eu uimit.

"Cele obişnuite. N-ai mai auzit niciodată de-aşa ceva?" mă luă el în derîdere, dar paşnic. "Sînt cu cîrdul în orice port mare. Şi negrese dacă vrei. Pe scurt, alea."

"Prefer să mănînc" am rîs eu.

Ridică din umeri contrariat.

"Ziceam: pe drum. Sau întorci capul cînd le vezi? Prunc nou-născut."

"Bine, domnule."

"Studiază vreuna dintre ele. Nu se ştie niciodată" sfîrşi el sec. Îşi luă în mîini ceasul: "Întoarce-te la două. Nu mai tîrziu."

Afară m-am încovoiat ca să ţin piept vîntului, încîntat că sînt singur şi la gîndul hainelor. Cînd am apucat-o însă către port, libertatea asta mi s-a şi părut insipidă. Mi-am dat seama cu stupefacţie că aş fi preferat să-l văd mîncînd în faţa mea, mi-am imaginat gesturile lui la masă, obrăznicia inevitabilă la adresa ospătarului.

Aveam marea în dreapta, o mulţime de echipamente portuare, şi un zid ponosit în stînga. Mergînd chiar pe lîngă zid, am văzut cîteva birturi care se precipitau în jos, pe scări înguste. M-am oprit în faţa unor coşuri pline de crustacee aspectuoase, apoi un peşte cenuşiu evoluînd lent în două degete de apă, se arătă imediat un ospătar măsurîndu-mă cu privirea şi atunci mi-am reluat drumul.

Întorcînd capul ca să arunc ochii în lungul portului, culorile provele coşurile aliniate şi macaraua şi vîntul mi s-au părut aranjate ca pentru o secvenţă de film. Îmi simţeam ochii răniţi şi chiar cercul de vuiete surde şi voci, venind pesemne dinspre o piaţă de dincolo de zid, îmi apăsa şi el capul deja îngreuiat de vermut. La

următoarea firmă am hotărît să mă opresc. Restaurantul era pustiu şi patronul m-a măsurat din uşa bucătăriei cu ochi lipsiţi de bunăvoinţă.

Mi s-a părut că am plecat de foarte multă vreme, răpit într-un gol de aer care nu alina, ci oprima, şi m-a încercat vag dorul de oraşul, de casa ori de cazarma mea, indiferent care.

O ilustrată pentru mama, mi-a trecut prin gînd.

Am ales repede de pe listă, ca să scap de grijă, şi-am rămas în aşteptare, cu privirea aţintită la căruciorul cu dulciuri.

"Vă asigur, domnule. Nici un fir de păr alb. Permiteţi-mi să vă servesc" repetă bărbierul cu voce scăzută, înclinîndu-se. "Şi chiar aici, în creştet, punctul critic, totul în ordine."

"Bine, bine" răspunse el sec. Manichiurista se şi instalase ghemuită la dreapta lui fără o vorbă, atentă la unghii, la pilă, iar el, învelit în prosopul dublu, se lăsă ras.

Îi vedeam faţa în oglindă, retezată la jumătate de ochelari. Treptat săpunul ascunse cicatricele şi ciupiturile acelea întunecate, minuscule, făcute cu un sfredel parcă. Bărbierul le ocolea cu deosebită grijă, fata lucra şi ea concentrată.

Pînă cînd, alarmată, ridică pila: "Oh, scuzaţi-mă domnule" zise ea întrerupîndu-se.

"Nu-i nimic, dragă. Nu-i nimic" răspunse el cu multă blîndeţe.

"S-a întîmplat ceva? se informă bărbierul făcînd gesturi mînioase în direcţia fetei.

"Te rog. Curaj, dragă. Continuă. E foarte bine" mai zise el.

Fata se înclină cu un tampon de vată, şi mai atentă.

Bărbierul nu ştia cum să înceapă un discurs, de două, trei ori îmi aruncă o ocheadă pe care m-am ferit cît am putut să o recepţionez. Era bătrîn, palid, în prăvălia lui ca un intestin, un ucenic pomădat citea un jurnal sportiv în colţul cel mai îndepărtat.

"Cum era?" întrebă după ce ieşirăm.

Lăsase un bacşiş bun, se repeziseră tustrei să ne deschidă uşa.

"Manichiurista? O scîndură. Deloc urîtă, dar micuţă, nici măcar patruzeci de chile" am explicat eu.

"Ar fi trebuit să ştiu. I-aş fi tras un şut. Jigodie scîrboasă" scrîşni el. "Destul că nu pot suferi zgomotul pilei. Dă-ţi seama cînd mai şi împunge."

Mergeam vioi cu toate că strada urca, vîntul se potolise, lămpile de la nivelul primelor etaje nu se mai legănau. Mă simţeam transpirat şi cam obosit, cu o mare dorinţă de a ne întoarce la hotel, de a-mi pune hainele noi.

El însă: "Uite ce aer bun. Aşa trebuie să fie. Vînt sau şi mai bine ploaie. Şi imediat după aceea un aer ca ăsta. Îţi pune genunchii în mişcare. Ura!"

Dar mă puteam bizui pe setea lui, flaconaşul de buzunar se vede că nu mai era plin, într-adevăr, puţin mai tîrziu ne aşezarăm într-o cafenea. Un dreptunghi de cer de o mare luminozitate acoperea acea nouă piaţă necunoscută, apusul era încă departe. În fund, alături de un chioşc de ziare, se strânsese un grup de lucrători de la transportul urban făcînd haz pe multe cadenţe de glasuri. Petele troleibuzelor staţionate la cap de linie primeau în plin soarele dispersîndu-l pe geamuri şi suprafeţe de tablă. Mi-a dat prin gînd: un ziar, să nu uit un ziar pentru diseară la culcare. Şi nu ştiu cum se face, gîndul acela m-a umilit cu mizeria lui.

"Aş mînca ceva. Ba nu. Mai bine nu. Altminteri diseară n-o să-mi mai fie foame" zise el, amplificîndu-şi respiraţia după whisky-ul său. "Apropo: fetele. Zi-i."

"Cele din port? N-am văzut mare lucru" am răspuns.

Am gustat din îngheţată, peste care mă silise să torn un deget bun de lichior.

"Deşteptarea, Ciccio" glasul îi era calm, dar cu o fierbere stăpînită în el deloc liniştitoare. "Predecesorul tău, analfabet cît încape, le scotea şi din piatră seacă. N-avea altă preocupare. Dar cum să ai încredere? Îi plăceau toate. Hai, dezleagă-ţi limba."

Am început să vorbesc, căutînd să-mi aduc aminte şi inventînd pe ici, pe colo. Am înţeles că ar fi fost bine să insist asupra unei femei, îmbrăcate în portocaliu aprins, din uşa unui bar.

"Dar era înaltă? Foarte înaltă?" mă interogă el.

"Da, înaltă. Ca dumneavoastră. Foarte înaltă."

"Ei, zi-i mai departe, pentru Dumnezeu. Ce facem? Scoatem vorbele cu cleştele?" îşi pierdu el răbdarea, cu două degete făcuse să răsune paharul de pe tăviţa cu a doua comandă. Un ospătar venea în fugă.

"V-am spus tot, scuzaţi-mă. N-am vorbit deloc cu ea" am spus eu. "Era în uşa unui bar. Singură. Înaltă. Cu părul negru. O bogăţie de păr negru de tot."

"Cu părul negru. Dar nu şi pielea. Nu-i aşa că nu avea pielea prea neagră? Pielea albă: cea mai bună" surîse el în gol.

"Neagră? Nu cred. Albă. Da, sigur. Dar nu slabă. La drept vorbind, o grăsană" am făcut eu obosit.

"Exact ce voiam să aflu" rîse el excitat şi dînd din picior. "O femeie de mari dimensiuni. Dar tînără. Aşa-mi place, Ciccio. Mîine."

"Ce mîine?" am făcut eu.

"Mîine o căutăm. Mi-o cauţi. Să-ţi aminteşti barul acela, pentru Dumnezeu" continuă el să zîmbească bătînd toba sub masă. "Grozav."

"Dar eu..."

"Tu, ce?"

"Nu prea ştiu."

"Ei, nu prea ştii. Ce naiba vrei să zici? Să vorbeşti cu ea? Cu tipa aia?" Rîse satisfăcut. "Nu-ţi fie teamă. Îi spui adevărul: nici mai mult, nici

mai puţin. Ea răspunde ceva. Tu supralicitezi. De ce ţi-e teamă? Că ai putea trece drept proxenet?"

"Exact, proxenet, în definitiv. Nu voiam să spun asta. Nu ştiu, asta e" am replicat cu stîngăcie.

"Nu-mi face pe idiotul dintr-o dată" îşi schimbă el glasul, un fir abia perceptibil de nelinişte în siguranţa obişnuită. Mîna i se mişcă de parcă ar fi vrut să-mi atingă braţul, rămase suspendată: "Ce e rău? Nu vreau să te oblig. Dar ce rău este? Să mergem acolo: tu îţi ţii discursul: apoi mă însoţeşti: mă aştepţi şi incidentul e-nchis. Nici măcar o oră, o să vezi. E-adevărat?"

"Da, domnule."

Vru să cineze înainte de a ne întoarce la hotel. La masă, într-un restaurant melancolic de pustiu. După niţel jambon şi o supă de carne bătută cu un ou se sătură dintr-odată. Atinse strugurii fără să mănînce nici o boabă. Aproape nu mai vorbi, distras, ţigara se fuma singură în scrumieră. Nu manifestă nici cel mai mic interes pentru opţiunile mele, indiferent de cerere.

Îşi recapătă buna dispoziţie în drum spre hotel, îl auzeam fredonînd o veche canţonă, bastonul de bambus despica vesel aerul din faţa noastră.

Cerul se cocea într-un verde închis, ziduri trandafirii şi cenuşii se reliefau departe, în trepte pe colină. Dar tot ceea ce priveam îmi pătrundea în ochi ca un ce străin, imagini ale unei lumi care nu era a mea, ba chiar adversă, şi dispărea brusc fără a lăsa nici o urmă.

A mai băut ceva înainte de plecare şi a trebuit să aştept la bar lîngă el. Barmanul din spatele tejghelei abia catadicsi să ne arunce o privire, adîncit în ziarul lui.

Pînă cînd: "De ce abia mîine cu aia şi nu imediat?" am încercat să spun. "N-ar fi mai bine acum? De vreme ce sîntem aici. Mîine trebuie să plecăm mai departe."

Mi se opuse cu o voce care devenise îndepărtată şi subţiată.

"Nu, astă-seară nu. Nu seara. Şi pe urmă: nu sînt gata încă. Trebuie să ne gîndim. Vom călători mîine noapte. După-amiază, cu hainele noastre noi: o experienţă de viaţă frumoasă. Crede-mă, Ciccio: o să fie bine."

"Da, domnule."

Ajunşi sus, l-am însoţit de jur-împrejurul camerei, în cîteva minute o ascultă, controlînd-o prin lovituri de probă rapide cu bastonul. Pachetul voluminos cu hainele noi zăcea pe un scaun, voluminos într-o hîrtie impecabilă.

"Despachetăm măsurăm mîine. Nici o grabă" zise el obosit. "Valiza e pe masă? Destul. Du-te. Te chem peste

0 jumătate de oră."

Stînd pe pat, neîndrăznind să mă dezbrac, am aşteptat. Cînd mă chemă, se şi culcase, în pijama, cu mîna stîngă înmănuşată peste partea răsfrîntă a cearşafului, cu scrumiera şi ceasornicul şi ţigările la îndemînă.

"Ai cumpărat un ziar. Din Torino? Foarte bine. Are uneori cele mai frumoase anunţuri matrimoniale din lume. Şezi. Fă-te comod" zise el. "Citeşte rapid."

Am început: "Înaltă funcţionară bancară din Nord treizeci şi nouă sportivă bune relaţii doreşte cunoştinţă înalt..."

Am citit mai departe pînă la sfîrşitul celor două jumătăţi de coloane, fără să mă opresc deşi gura mi se uscase.

El fuma, atent, lăsînd uneori să-i scape un scurt acces de rîs, un mormăit indescifrabil. Şi dădea afirmativ din cap, îşi strîmba gura, dirija cu mîna prin aer, în chip de aprobare ironică, de milă simulată. Pe albeaţa pernei faţa i se detaşa învineţită de lumina prea crudă care cădea în cameră.

"Decupează-l pe cel cu drăguţa distinsă 1,50 temperament artistic" zise el în sfîrşit. E dintre cele bune. În valiza mea, în burduf, este o mapă mare.

Pune-l acolo. Am sute ca ăsta. Le colecţionez pe cele mai hazlii. Cînd eşti la pămînt: nimic mai grozav decît să ţi le citească cineva pe toate."

Am ascultat şi m-am oprit o clipă la picioarele patului. De după zid pătrunse bîzîitul liftului, apoi ieşiră voci, înăbuşite.

"Du-te atunci, Ciccio. Noapte bună" zise el pocăit. "Ah, nu. Uitam să fac un bine."

Îmi ceru să-i aduc o mapă ce conţinea plicuri şi file cu antetul hotelului.

"Ai un stilou?"

Îşi sprijini mapa pe genunchi, o fixă cu mîna înmănuşată, despături fila şi după ce-i parcurse meticulos cu arătătorul contururile, începu să scrie. Încet, o literă foarte mare după alta, detaşate, un c mare, apoi un *ă,* un c, un *a...*

Bastonaşul oblic al ultimei litere puţin lipsi să nu iasă din spaţiul filei.

"E pentru mătuşă-mea. Ţi-o aminteşti pe verişoara mea mătuşă" făcu el întinzîndu-mi mapa. "Nu te scandaliza. E foarte obişnuită cu aşa ceva. Se amuză. Se preface că e mînioasă, apoi se lamentează împreună cu Baronu. Care turbează. Să nu uităm s-o punem la cutie, mîine. Îţi dictez adresa."

În timp ce scriam, mai avu putere să rîdă încă o dată, dar foarte rece.

"Acum du-te. Dormi. Dacă poţi." Adăugă el, ridicînd lenevos mîna înmănuşată: "Eu trebuie să mă demontez. Aş putea să-mi demontez şi capul."

"Dacă aveţi nevoie de ajutor" am zis.

"Nu fi caraghios." Se dezlănţui dintr-o dată într-o rafală cu dinţii strînşi: "Mai ales nu fi ipocrit. Căci asta eşti: ipocrit. N-ai viaţă-n tine. N-ai sînge. Un sac de cenuşă. Asta sînt cei douăzeci de ani ai tăi. Dar mie puţin îmi pasă. De tine şi de toţi cei care-ţi seamănă. Sînteţi nişte cîrpe, nu alta. Cu omenia voastră tîmpă de duminică. Du-te, du-te şi trage la aghioase. Ştiu că tu crezi că te poţi salva astupîndu-ţi gura. Lipseşte de-aici. Şi să nu crezi

că poţi scăpa, acum. Dacă văd cumva că-ţi iei tălpăşiţa, te aranjez pentru tot restul serviciului militar. Cară-te. Deşteptarea la opt."

Am îndurat toată avalanşa aceea mai mult speriat decît jignit. Mi-am dezlipit unul după altul picioarele de pe pardoseală şi m-am refugiat în camera mea.

Era cald, miros de aer acid stătut, am deschis fereastra. Jos, o străduţă înecată în întuneric. Zgomotele oraşului se auzeau ca un zumzet puternic, mai seci şi mai stridente cele de la gara din vecinătate. Îmi simţeam picioarele amorţite, dar capul lipsit de un adevărat somn. Rezemat de pervaz am vrut să fumez o ultimă ţigară încercînd să nu mă gîndesc la nimicnicia mea.

M-am trezit în toiul nopţii, victimă deodată a nu ştiu cărei spaime.

Lumina din cealaltă cameră, încă aprinsă, mă ajută să restabilesc proporţiile unei uşi, ale unui dulap. În vîrful picioarelor m-am aplecat ca să trag cu ochiul.

Dormea, dezarticulat în coate şi genunchi. Un soi de înveliş alb îi încapsula extremitatea braţului stîng retezat. Fără protecţia ochelarilor, faţa îi apărea ca o masca a masacrului.

Sticluţa de whisky era pe noptieră, lîngă un flacon. Somnifer, cu siguranţă. Am tuşit, am trîntit un scaun. Nu se mişcă.

Încercînd să nu-i mai am în faţa ochilor chipul, am păşit în cameră. Am văzut numeroase cravate aliniate pe foiţă de hîrtie într-o cutie din valiză. La fund, sub cămăşi, un triunghi dur. Revolverul în toc. Apoi două sticle.

În spate îi simţeam, descărnată, respiraţia.

În baie, obiectele erau toate aliniate meticulos pe marginea chiuvetei, periuţa şi pasta de dinţi, un burete, apă de colonie, un săpun încă ambalat, două perii.

Am mirosit apa de colonie, am luat o ţigară din pachetul abandonat pe masă.

Mă simţeam meschin şi stupid, dar şi cuprins de bucuria iraţională dementă a dispreţului şi răzbunării. N-am avut curaj totuşi să desfac pachetul cu hainele noi. Lîngă valiză i-am văzut actele, am citit datele: treizeci şi nouă de ani. Şi numele: Fausto G.

Am rămas o clipă nemişcat, ezitînd între ideea de a-mi impune să-i contemplu încă o dată bărbăteşte chipul şi iluzia de a-i şterge instantaneu şi pentru totdeauna orice amintire.

Am renunţat. În mod laş.

Întors în camera mea m-am aşezat pe marginea patului, cu ţigara insipidă şi dulce în podul palmei.

O lumină metalică prindea să deseneze slab contururile jaluzelelor. Dublul fluierat al unui tren s-a mistuit fără ecou în tăcere.

N-am să rezist pînă la sfîrşit, m-am gîndit, dar dintr-un colţ foarte îndepărtat al conştiinţei mele rămase în stare de veghe.

M-am întins din nou cu ochii închişi pe perna caldă încă.

IV

Cu vîrful bastonului atinse manşetele pantalonilor, întîi pe una, apoi pe cealaltă, parcurgînd lent totul de jur împrejur pînă la bombeul pantofului.

"Cad bine? Nu sînt scurţi?"

"Perfecţi" am răspuns.

Se roti în juru-i, în valul de soare dinspre fereastră inul era de un alb excesiv.

Cu cravata închisă la culoare, cu ochelarii, cu mîna rigidă pe stomac, mi s-a părut ireal, o imagine fotografică în negativ schiţată în afara lucrurilor lumii acesteia ca să le ironizeze, să le facă banale îndepărtate.

Îşi mai scutură umerii, pipăi tivurile mânecilor de sub care ieşeau manşetele cămăşii albastre.

"Sigur nu par un vînzător de îngheţată? Un infirmier?" înţepeni el în poziţia de drepţi, mulţumit.

"Vă stă foarte bine. Absolut."

Se strîmbă.

"Da. Dar un costum de in trebuie să fie puţin şifonat. Asta-i regula."

Se duse la pat, se aşeză cu grijă pe el, agitîndu-şi energic şoldurile, destinzîndu-şi şi retrăgîndu-şi genunchii într-o pedalare rapidă.

"Şi acum?" făcu ridicîndu-se în picioare.

"Foarte bine."

"Altceva nu ştii să spui" protestă el neîncrezător.

"Dar vă stă bine. Cum ar trebui să mă exprim?"

"Hai să mergem" se hotărî el. "O să fii şi tu mulţumit: fără uniforma aia anostă de toate zilele. Hai, hai. Să fugim de-aici."

"Da, domnule."

Era doar aparent calm şi vesel, contracţiile neaşteptate ale buzelor, amabilitatea voită a glasului trădau neliniştea.

"Un pahar. O cafea. Şi sîntem gata de orice" rîse el în timp ce aşteptam liftul.

Un sfert de ceas mai tîrziu urcam pe o stradă îngustă paralelă cu portul, printre baruri mici cu aspect igrasios şi întunecos, spelunci şi bodegi, mici restaurante ce răspîndeau izuri de ulei ars. Pe caldarîm, resturi de frunze îngălbenite şi hîrtii rămase de la piaţa de dimineaţă, iar sus o fîşie de cer ce se întindea oblic printre profilurile acoperişurilor. Cîte un aparat de radio expedia voci şi muzici prin golurile înnegrite ale ferestrelor. O bătrînă cu un ciorchine de aparate fotografice dădu să se desprindă de sub un portal, ne examina cu prudenţă şi în cele din urmă preferă să rămînă la adăpost, ghemuită şi răsucită ca o rădăcină.

"Nimic?"

"Încă nu. Doar două. Oribile" am răspuns.

"E poate o oră proastă. Lumea mănîncă. N-om fi venit prea devreme?" se îndoi el.

Nu mi s-a părut o adevărată întrebare, am rămas tăcut.

Se opri brusc.

"Ascultă. Nu-mi place-aşa. Ce rost are" articula el. Găseşte-mi o cafenea. Te aştept. Dai tu o raită. Apoi te-ntorci să mă iei. Corect?"

"Poate e cel mai bine."

L-am lăsat la tejgheaua unui bar. Era transpirat, parcă stors de putere în spatele ţigării.

"Nici o discuţie despre bani. Şi spune adevărul" mă îndemnă el cu glasul stins.

Am parcurs toată strada, din ce în ce mai repede din pricina iritării pe care-o simţeam în corp. Dinspre ulicioarele abrupte care se precipitau posomorite în dreapta mea către port se iveau dungile unei mări decolorate şi aflate la mare depărtare.

Dintre atîtea altele, am ales o cafenea care împroşca valuri puternice de muzică, trei, patru fete mă cîntăriră din ochi de îndată ce-am păşit înăuntru. Nici una nu mi s-a părut potrivită. Am aşteptat să ia una din ele iniţiativa.

Pe neaşteptate iritarea mi-a dispărut, m-am simţit concentrat şi decis. Era limpede voinţa de a nu da greş.

"Repet: a coborît anume. O cheamă Mirka. Nume obişnuite. S-a dus s-o caute o prietenă de-a ei şi ea a venit jos ca să o văd. Acum aşteaptă. O uşă pe strada asta, nu ştiu dacă sînt douăzeci de metri."

"Cea de ieri? Sigur?"

"Da, vă spun că da" am minţit eu.

"Bine, bine. Să mergem" suspină el foarte obosit.

Nu mai scoase nici o vorbă pînă cînd am început să urcăm cele două etaje ale unei scări prea înguste. Voci înăbuşite se rostogoleau dincolo de ziduri.

"A trebuit să-i promit atîta" şi-am pronunţat cifra.

M-a oprit cu un gest iritat.

"Aici. E singura uşă" m-am oprit eu.

"Un moment" se agită el cuprins de nelinişte şi scoase la iveală din buzunar o mănuşă tricotată albă pe care şi-o puse repede în mîna stîngă, netezind cu nervozitate fiecare deget.

"Sînt în ordine? Zi."

"Sigur. Sigur că da."

"Nu-i adevărat. Prea cald" se împotrivi el epuizat. "Blestemată batistă: de ce nu vrea să iasă? Sună. Ce-aştepţi? Sună."

Îşi dădea osteneală să-şi şteargă sudoarea.

Femeia deschise, privindu-ne cu ochi critici. Mirosul ei ne-a inundat apăsător.

"Tu rămîi aici!" zise ea indicîndu-mi bucătăria. Apoi, ridicînd glasul: "Barbara, unde eşti, Barbara?, vino să-i ţii de urît domnului ăstuia frumuşel." Ne-am aşezat la o masă, în faţa aragazului bine lustruit. Raze de soare cădeau pe obiectele de metal din bucătărie. Am auzit un zgomot surd de dincolo: cu siguranţă el, se lovise de vreo mobilă.

Din balcon spiona un ochi, apoi botişorul unei fetiţe cu torsul gol.

Veni în faţă, bănuitoare, cu mînuţele grijuliu strînse la spate.

"Nu mi-ai adus îngheţata" zise ea.

"Nu ştiam că te găsesc aici" am rîs. "Ţi-o aduc altă dată. Mîine."

"Toţi zic aşa, da' dacă nu-mi cumpără mama îngheţata, nu mai mănînc niciodată" protestă ea îmbufnată.

Îşi legănă cu gravitate picioarele, apoi se hotărî să treacă la confidenţe şi veni pînă la masă, sprijinindu-şi de ea doar bărbia şi vîrful degetelor. Mirosea a talc borat.

"În septembrie o să văd şopîrlele. Ştii?"

"Zău?"

"Zău. Nu spun minciuni." Continuă: "În septembrie plecăm, la mare, dar o mare departe nu asta de-aici, care e murdară. Mergem într-un loc cu zidurile pline de şopîrle."

"Bravo. Şi ce faci cu şopîrlele?"

"Nimic" rîse ea: "Nu se lasă prinse."

"Uneori da. Prinzi una, o legi cu o sforicică şi-o duci la plimbare."

"Eşti un prost" se înfurie ea. "Şopîrlele nu se lasă legate. Nu sînt cîini."

"Da. Adevărat."

"Să nu-i spui lu' mama că te-am făcut prost. Sigur nu-i spui?"

"Nu."

"Juri pe inimă?"

"Jur."

Ca semn de prietenie spontană şi recompensă, începu să-şi rotească ochii şi să-şi legene capul.

"Dacă-mi dai cincizeci de lire te las să-mi vezi coaja" reîncepu ea ridicînd un genunchi pansat cu leucoplast.

"Nu trebuie să-l scoţi pînă nu se vindecă" am decretat eu.

"Azi în curte l-am scos de două ori. Pe zece lire. Dar a doua oară un copil s-a uitat şi a fugit fără să-mi dea banii. Nu mă mai joc cu el."

Am aprins o ţigară şi numaidecît, agitîndu-se, alergă prin bucătărie pînă cînd găsi o scrumieră minusculă.

"Mama mă ceartă rău dacă vede dezordine" explică ea rezemîndu-se iar cu bărbia de masă "Şi ştii ce zice? Că toţi bărbaţii sînt nişte ticăloşi."

"Ah. Înţeleg."

"Mereu zice aşa. Toţi nişte ticăloşi. Şi mai zice: tu eşti Barbara, dar cînd ai să fii mare n-o să ai barbă. Ce mai rîdem."

"Barbara e un nume frumos."

"Mie-mi place mai mult Maria. Ştii? După ce-o să mor o să mă fac Maica Domnului. Dar Maica Domnului adevărată, nu o statuie."

Începu să se scarpine delicat pe burtă cu vîrful unui deget.

"M-a înţepat un ţîntar astă-noapte. Aici. Vezi?" făcu ea aplecîndu-se.

"Nu."

"Dar m-a-nţepat. Cînd mă-nţeapă ţînţarii, mama îmi dă cu cremă. E rece, îţi dă fiori."

"Să nu te scarpini."

"Ba mă scarpin" îmi scoase ea limba.

"Dacă faci aşa nu mai ajungi Maica Domnului" am spus.

"Ba da, o s-ajung" se împotrivi ea izbind dintr-un picior "după ce o să mor. Tu cînd mori?"

"Nu ştiu" am rîs eu.

"Nu ai barbă. Nu eşti destul de bătrîn ca să mori" cugetă ea.

Am întins mîna ca să o mîngîi, dar ea sări iute în dreapta.

"O să fac multe minuni" strigă. "Stai s-ajung eu Maica Domnului, să vezi ce minuni o să fac."

"Bravo."

"O sută de milioane de minuni. O să fiu acoperită cu aur şi-o să am o sută de sfinţi în jurul meu" continua ea reîncepînd să-şi dea ochii peste cap şi să şi-i rotească.

"Sigur" am zis.

"Pe toţi bărbaţii ticăloşi o să-i trimit în iad" conchise ea mulţumită.

"Şi pe mine?"

"Nu ştiu" răspunse ea încreţindu-şi nasul. "Deocamdată nu mi-ai adus îngheţata."

M-am ridicat în picioare şi numaidecît ea se retrase pînă la uşa balconului.

"Pleci?"

"Nu încă."

Făcu doi paşi ca să prindă vreun zgomot de dincolo.

"Uşa e-nchisă cu cheia uşa e-nchisă cu cheia" lălăi fetiţa rîzînd.

"Da."

"Mama închide totdeauna cu cheia dacă e un domn. Tu ai venit cu un domn?"

"Da."

"Atunci trebuie să aştepţi să iasă mama. Dacă vrei, strig. Vine imediat dacă strig."

"Nu", m-am aşezat eu la loc "să stăm aici cuminţi."

Reveni lîngă masă, într-o dîră de soare care-i lumină tăieturile codiţelor aproape blonde.

"La grădiniţă te duci? mi-a trecut prin minte.

"Mă duc, dar mă îmbolnăvesc. De fiecare dată mă-mbolnăvesc cu febră" răspunse ea contrariată. Mama nu vrea să mă mai trimită. Zice că anul ăsta o să stau cu bunica. Şi mie bunica aia nu-mi place. Ştii?"

"Vai de mine" am zis eu.

"Da. Chiar aşa. E bătrînă, se roagă se roagă şi nu înţelege. Nu mi-a făcut niciodată nici un cadou. Şi plînge mereu. Mama în schimb îmi cumpără multe păpuşi. Ştii cîte? Ghici."

"Nu ştiu. Să zicem: zece" am încercat eu.

"Cincisprezece" ţipă ea rîzînd. "Nimeni nu ghiceşte niciodată, nimeni. Cincisprezece. Chiar una foarte mare, mai mare decît mine. E o brunetă, neagră toată, dar asta nu-mi place şi h-o număr. Cu aia neagră nu dorm niciodată."

Am auzit zgomote de apă, ecoul cîtorva cuvinte, femeia apăru suspinînd.

"Du-te pe balcon, Barbara" zise ea.

"Ba nu, ba nu" se opuse fetiţa.

"Vrei şi tu o cafea?" propuse femeia fără să mă privească şi se şi apucă să umble la aragaz. "Ce zici, e un pic cam prea nervos prietenul ăla al tău. Cu tine stă de vorbă?"

"E doar ciudat" am răspuns eu.

"Ciudat, evident, un biet suflet şi el" făcu ea închizînd cafetiera. Avea mîini mari şi unghii palide nedate cu ojă: "Dar un domn. Cum necum, dar domn. Şi foarte avut: adică bogat. Barbara, du-te pe balcon."

"Nu", răspunse fetiţa cu un aer ursuz "stau aici, stau aici. Da, da."

"Du-te sau îl chem pe bau-bau" bombăni femeia.

Avea spatele puternic, braţele îi ieşeau rumene şi pline din capot. Fetiţa se retrăsese încet, încet pînă la pragul balconului.

"Nu mai cred în bau-bau. Şi nici în Vrăjitoare. Nu mai cred, nu şi nu" ţipă ea şi rămase apoi cu gura căscată.

"Şi tu nu stai un pic cu mine, domnişorule?" zîmbi femeia întorcîndu-se? cu privirea ei neagră mereu scormonitoare. "Zece minute, ce zici? Sau ţi-e ruşine de prietenul tău."

"Azi nu" m-am fîstîcit eu.

"Cum vrei. Dar greşeşti, eşti cam meschin. Dar nu-i felul meu să insist" rîse ea ca într-o doară. "Poftim cafeaua. Cu scula asta iese doar o ceşcuţă şi jumătate. Ţi-ajunge jumătate?"

"Mi-ajunge, mulţumesc."

"Lui i-o duc dincolo. Bine, dacă nu stai, atunci plecaţi repede. Şi tu, Barbara, vai şi-amar dacă te mişti şi strigi ca-nainte, astă-seară gata cu televizorul."

Se întoarse din uşă coborînd glasul: "Da' nu e invalid de război, nu? Prea tînăr. Ce-i atunci? Ei, ce să-i faci, lumea asta nenorocită. De ce nu se-nsoară? îmi închipui că are o pensie frumoasă."

Înainte de a mă ridica, am schiţat un salut cu mîna, dar fetiţa trînti geamul şi din balcon mă privi fără să răspundă, bosumflată.

Am umblat mult timp, el fără să-i pese de căldură, cu fruntea sus, cu bastonul de bambus nu întins în faţă, ci la subsuoară.

Nu-mi venea să vorbesc, din cînd în cînd mă amuzau reacţiile oamenilor dispuşi să ne facă loc pe trotuar, să se lipească de ziduri. Am dat ocol unei pieţe dreptunghiulare foarte întinse, cu mici spaţii verzi în mijloc, mă simţeam transportat, pînă

şi zgomotele traficului îşi luau zborul fără să mă apese.

Mi-am adus aminte ca prin ceaţă de revolverul din valizii: numai să nu se împuşte tocmai într-una din zilele astea, dracu ştie ce-i umblă prin cap.

"De ce nu vă căsătoriţi?" l-am întrebat după ce ne-am aşezat cu două îngheţate în faţă.

"Ce?" se supără el rece, dar imediat calm şi vigilent, "Ce te-a apucat? Ai căzut în cap?"

"Ziceam şi eu aşa: ar fi logic."

"Logic" zîmbi el dispreţuitor şi arătîndu-şi dinţii "tîmpenii. Să mă căsătoresc. Parcă eşti verişoara mea."

"Nu-nţeleg de ce."

"Dragostea nu-i un terci. Însoară-te şi-o să-ţi fie bine. Mai bine să te însori decît să te omori" continua el în derîdere. "Eşti leit vară-mea: se hrăneşte cu proverbe. Dar ea are şaptezeci de ani. Ţie nu ţi-e ruşine?"

Îşi introdusese cupa cu îngheţată între degetele abia curbate ale mîinii stingi, acum fără mănuşa albă croşetată. Sfîrşi de amestecat cu linguriţa.

"Tocmai mie trebuia să-mi pice pe cap un băiat conformist şi răsuflat ca tine."

"Nu sînt răsuflat. Gîndesc. Sau cel puţin asta cred. Tot ce..." am vrut să-i răspund.

"Gîndeşti ergo îmi faci greaţă. Ar fi mai bine dacă ţi-ar lipsi o doagă" rîse el sec. "Aş fi preferat un analfabet de rînd sau măcar un tip extravagant. Da' nu: m-am potcovit cu un deştept care nici n-apucă să deschidă gura şi dă drumul la o sută de gugumanii."

Am preferat să tac şi să-nghit. La o masă nu prea depărtată doi băieţi îşi ridicară capetele peste paiele din sucurile lor şi deveniră atenţi.

"Şi totuşi lumea e plină de fete cumsecade" am reluat eu.

"Da? Ia-ţi-le tu şi spală-te pe cap cu ele" mi-o reteză el fără să scadă glasul.

"Nu e nevoie să daţi anunţuri prin ziare ca s-o găsiţi pe cea potrivită" n-am vrut eu să mă las.

Ţigara i se rotea nervoasă şi stinsă între arătător şi policar.

"Vorbeşti aşa pentru că m-ai văzut îndobitocit" zise el apoi căutîndu-şi cuvintele. "Gîndeşte cum vrei. Eşti perfect liber. Dacă ţii, am să-ţi spun că tipele alea mi-au făcut mereu impresia asta. Era mai bine la bordeluri. Dar tu habar nu ai. Ce mai ţară, şi asta a noastră. E de tot rîsul. Şi cînd nimic nu funcţionează, ce le dă prin cap? Să închidă stabilimentele. Singura instituţie rentabilă."

Cei doi băieţi de la masa cealaltă se sprijiniseră pieziş ca să ne privească. Rîseră.

"Ştii oare de ce încă nu m-am omorît?" întrebă el.

"Nu, domaule."

"Fiindcă dac-aş crăpa n-aş mai supăra pe nimeni" ţipă el în acut. Dar imediat: "A fost o porcărie îngheţata asta. Cînd pleci din Torino, s-a zis cu dulciurile. Nici măcar un choux â la creme ca lumea. Scrie asta în jurnalul tău."

"Dumneavoastră n-o să muriţi niciodată, domnule" am spus eu.

"Cum?"

"Ştiu că pare stupid. Dar aşa gîndesc eu. Nu ştiu să mă exprim mai clar. Mi se pare că dumneavoastră n-aveţi să muriţi niciodată" m-am fîstîcit.

"Straşnic compliment. Frumoasă urare" rîse el deconcertat. "Nu cumva porţi ghinion, Ciccio?"

"Am văzut revolverul" am zis eu în şoaptă.

Tresări.

"Da, domnule. Astă-noapte. Dumneavoastră dormeaţi. M-am uitat prin valiza dumneavoastră şi am văzut revolverul."

Dădu din cap, întinzîndu-şi faţa.

"Laş nenorocit" murmură el.

"Regret că mi-am băgat nasul, dar am făcut bine" nu m-am resemnat eu.

"Porc trădător. Canalie" continuă el stăpînindu-şi anxietatea. Mîna dreaptă apucase tivul de la faţa de masă şi-l frămînta ghemotocindu-l.

"Puteţi să-mi spuneţi tot ce vreţi" m-am apărat eu căutînd să-mi înving tremurul din glas. "Dar nu regret că am făcut-o. Totuşi oarecum sînt şi eu responsabil."

"Tu nu ai nici o răspundere. Nici un drept. Nimic" zbieră el glacial. Las' că mi te aranjez eu. Îţi frec eu ridichea."

"Veţi face cum veţi socoti mai bine" am mai făcut un efort. "Nu sînt însă ordonanţa dumneavoastră. Şi nici paratrăsnetul dumneavoastră. Nu pot să rabd chiar orice."

Se destinse într-un zîmbet subţire.

"Ba o să rabzi" zise el scandînd silabele "să vezi tu cum o să mai rabzi. Am să mă gîndesc eu cum să te ard. Poţi să scapi într-un singur fel. Ştii cum? S-o ştergi. Să pedalezi."

"Nu-mi stă în fire."

"Ba-ţi stă. Idiotule. Hai: cară-te. Şterge-o. Pedalează. Dovedeşte că ai curaj. Jur că n-o să-ncep să urlu. N-o s-alerg după tine. Domnişoară."

Agită bastonul, cei doi băieţi ne fixau acuma cu atenţie, ezitînd între un zîmbet amuzat şi o mină compătimitoare. Bastonul căzu pe masă.

"Valea. Ce mai aştepţi. Mişcă-te. Te crezi indispensabil? Eşti mai inutil ca o buturugă. Du-te."

"N-o să fac o asemenea porcărie."

"Nu e porcărie. Ar fi o dovadă de curaj. Ceva de care n-ai auzit niciodată. Doar da-domnule e de tine. Şi să scotoceşti pe ascuns, ca servitoarele hoaţe. Ei: te cari sau nu?"

"Nu."

"Ştiu ce gîndeşti: că o să te cari atunci cînd o să-ţi vină ţie bine. Asta gîndeşti tu."

"Cum doriţi, domnule."

"Vai de tine de imbecil amărît. Îmi dai de gîndit cînd mă uit la tine. Fii atent atunci. S-ar putea

întîmpla s-o şterg eu primul. Ca să te oblig să alergi după mine cu limba scoasă."

N-am mai zis nimic, sfîşiat între teama de a fi împins lucrurile prea departe şi satisfacţia incomodă că reuşisem în cele din urmă să nu tac. El continua să-şi agite bastonul, cu respiraţia obosită.

Cei doi băieţi se ridicaseră. Înainte de-a se îndepărta, mai zăboviră atîta cît să arunce o privire lungă. Am răspuns cu un gest insolent din mînă, spre a-i convinge să-şi vadă de drum. I-am auzit rîzînd, departe.

"Va trebui să ne întoarcem la hotel. Pentru valize" m-am hotărît eu puţin după aceea.

Se ridică pe loc, am reparcurs strada cu paşi iuţi, incapabili să mai scoatem vreo vorbă.

Eram foarte obosit, cu capul încins şi greu, dar am izbutit să nu încetinesc ritmul. Braţul lui vîrît sub al meu se străduia să mă tîrască iarăşi în starea normală deznădăjduită de milă, dar am reuşit să-mi abat gîndurile, să rezist, ruşinîndu-mă totuşi de motivele confuze ale unei rezistenţe atît de absurde.

La o intersecţie foarte aglomerată ne-am împiedicat unul de altul, dar nu mi-a aruncat nici o sudalmă şi nici o dojana. N-am îndrăznit să-mi cer scuze.

Oraşul era plin de zgomote, care se amplificau într-un tunet lung obositor, aerul de după-amiază tîrzie se scurgea tot mai dens mai fierbinte în ciuda accelerării electrice a serii iminente care vibra în paşii, în gesturile fiecăruia, într-o zonă cu arcade m-am pomenit că privesc cu aviditate cîteva mari afişe colorate ale unui film, o formă ceţoasă de femeie cu ochii măriţi şi cu diademă pe fundalul de lumină gălbuie unduitoare al unei pagode.

El fluiera, cu buzele strînse, cu bărbia proiectată înainte, apoi încetă şi fu scuturat de un rîs tăcut, pe care şi-l înăbuşi.

Peste zidurile şi densitatea surdă ale oraşului îşi făcu loc şuierul unei sirene în port.

La barul hotelului se caţără pe un taburet înalt şi începu să bată furios cu stînga în tejghea, mut de indignare cînd constată absenţa barmanilor. Printr-un geam îndepărtat cădea ultimul soare, i se reflectă scăpărînd în ochelari pînă la frunte, pînă la păr.

"Evacuarea" îmi zise de îndată ce reuşi să se aplece asupra paharului de whisky. "Eu rămîn aici. Pînă la ora trenului. Tu du-te unde vrei."

Îmi tremura mîna. Bău prima sorbitură cu o lăcomie prost mascată. Cutele costumului de in se înşirau de-a lungul spinării.

M-am afundat într-un fotoliu din sala de alături, străin acum de orice imagine.

V

... poate numai modestia mea a fost de vină. Stupidă şi inutilă încercare de a ne amăgi singuri: trebuie deci să dau neapărat vina pe modestia, adică pe mediocritatea mea... Altminteri l-aş fi înţeles, pînă şi cuvintele lui cele mai absurde ostile crude ar fi reuşit să zdruncine ceva în mine, adevărata înţelegere sau adevărata revoltă. Nu mila, fiindcă mila singură vine şi se duce şi nu e de folos, ci un mod diferit de a concepe lumea, viaţa, de a vedea şi a percepe viaţa în sensurile ei cele mai tainice, şi de a rîde de viaţa asta, de a rîde în ea cu ea de binele şi de răul ei, aşa cum ştie el să facă fie şi cu atîta cruzime... Poate sînt doar un biet ins mizerabil care-i dă înainte cu micul capital prezumţios al raţiunii sale şi nu se bucură nici măcar de elanurile, frumoase ori perfide, ale tinereţii...

Aşa gîndeam, trenul se năpustea în noapte, el aţipit în colţul său, cu capul înclinat şi vibrînd de scuturăturile banchetei, cu mîna dreaptă în poală.

Băuse prea mult, pînă la ora plecării, şi luase nişte pastile de îndată ce se urcase în tren.

Fluierături violente în partea din faţă a garniturii sfîşiau liniştea neagră a nopţii.

L-am privit cu nesfîrşită îndoială, admirîndu-l din cap pînă-n picioare pentru cicatricele şi ciupiturile de pe faţă, nodul impecabil de la cravată, încheietura fină a mîinii drepte, robusteţea agilă a genunchilor picior peste picior. Pînă şi mişcarea trenului îi sporea intensitatea graţiei legănîndu-i-o cu o lîncezeală austeră şi am descoperit cum anume această graţie îi alcătuia un acoperămînt perfect pentru furia deznădăjduită care zăcea în el.

L-am invidiat, confuz, pentru ceea ce izbutise să facă din el însuşi.

Apoi, unele vorbe răutăcioase, unele atitudini ale lui dispreţuitoare mi-au revenit dintr-o dată în memorie şi le-am înţeles în cele din urmă aşa cum erau, poveri atît de comice, atît de tainic pline de rezonanţe diverse, de tot hazul, cu buzele strînse, doar pentru a-i stăvili tresărirea rîsetului presant din piept.

Cine ştie cum îi e viaţa de toate zilele, în casa aceea, cu verişoara motanul coridorul whisky-ul din dulap, m-am mai gîndit eu. Dar nici o supoziţie nu mi s-a părut cu adevărat posibilă. N-am izbutit să mi-l imaginez, să-l văd, pe vreuna din străzile sau pieţele sau galeriile torineze. Poate şi pentru el călătoria aceea însemna evadarea momentană dintr-un limb infernal de obişnuinţe blocate una într-alta.

Mi s-a părut minunat de frumos să nu ştiu.

Am ieşit pe culoar, geamul întunecos m-a răsfrînt sub forma unei siluete cu contururi incerte. Rezemîndu-mă de geam m-am străduit să străpung noaptea cu privirea, un gol negru care dintr-o dată s-a despicat pentru cîte-va fracţiuni de secundă în ziduri întunecate stîlpi tăbliţe solitare secţionate de lumini vii, pentru ca imediat apoi să închidă la loc.

În reflexul geamului, cu fruntea lipită de el, mi-am văzul pleoapa, strălucitor întunecoasă, granulaţia pielii dilatate, umiditatea ochiului reapărînd prompt după fiecare clipit de gene.

Şi mi l-am rememorat în patul de la hotel, fără ochelari, cu pata violacee uscată haotică a feţei pe pernă.

Mîncasem, mă lăsasem convins să nu mă îmbrac iar în uniformă, costumul nou continua să mă consoleze, şi acum surpriza rîsetului tainic dinainte mă făcea să mă simt bine.

M-am gîndit să-i spun ceva plăcut, mai tîrziu sau a doua zi la Roma. Poate că o amabilitate deosebită ne-ar fi fost de ajutor fie lui, fie mie însumi. Nu mi-au venit în minte nici un gest sau frază anume, dar acea hotărîre neprecizată a fost de ajuns ca să mă bucure.

Amabilitatea, da, sau şi ceva spiritual, iată ce trebuia să am în vedere în beneficiul călătoriei noastre.

In tren erau puţini călători, cel mult doi, trei în fiecare compartiment, şi aproape toţi aţipiţi. O singură femeie, în fund, bătrînă şi cu o carte deschisă. Mirosul de praf învechit, minere şi alte obiecte metalice recent lustruite nu era neplăcut. Mai aveam încă două opriri pînă la Roma, urma să coborîm din tren dis-de-dimineaţă.

Am evitat să mă uit la ceas, mulţumit că mă simţeam suspendat şi ocrotit în cochilia acelei călătorii, în ideea oraşului la care urma să ajungem, în acea tăcere care te elibera de orice obligaţie. Mi-am făgăduit din nou să scriu cel puţin două ilustrate acasă, de la Roma.

Revenind, l-am privit iar, nemişcat în colţul lui, cu mîna dreaptă strînsă peste mănuşa stîngă, cu bărbia ce răspundea cu obedienţă legănării trenului. Totul mi s-a părut la locul potrivit, expresie a unei ordini superioare.

Se trezi la o hurducătură mai bruscă, mîna pornind imediat în căutarea ţigărilor.

"Ehei, Ciccio. Mai trăieşti?" căscă el.

"N-aţi dormit mult."

"M-am înşelat: vitamine, nu somnifer, accidente. Se vede că am băut prea mult."

"Şi încă cum" am rîs.

Rîse şi el, înghiţind în sec ca să-şi elimine din gură amărăciunea somnului.

"Şi tu... Ai dormit?"

"Nu. Dar mă simt bine. Am şi mîncat. E lume puţină, sîntem liniştiţi."

"Ba chiar prea liniştiţi" consimţi el.

"Ne oprim mult la Roma? S-au şi dus aproape două zile" am întrebat.

Suspină: "Hm. Am un văr preot. Îmi scrie mereu. Ar trebui să-i dau veşti despre mine. Am trecut de Pisa?"

"Încă nu."

Se mai strîmbă o dată ca să-şi cureţe limba şi cerul gurii.

"O caramea. Asta mi-aş dori. În lipsa ei" făcu el extrăgînd sticluţa din buzunar. Apoi, dar amabil: "Ia întîi tu o-nghiţitură."

"Mulţumesc."

Linii drepte de lumină intersectîndu-se întrerupeau densitatea întunericului, pesemne se apropia Pisa, un tren se încrucişa cu al nostru proiectîndu-mi din sens opus vîrtejuri aprinse de culori.

"Aveam cîndva o fată cu sînii enormi. Adevăraţi dovleci." Bombăni supărat parcă: "Cînd dormea, se întorcea în somn şi-mi aplica regulat cîte o scatoalcă de mă făcea knock-out cu un marafet de-al ei. Îţi dai seama ce viaţă?"

Am început să rîdem. Mai bău niţel, îmi întinse sticluţa, cînd i-am înapoiat-o n-a mai vîrît-o în buzunar.

"Dar un colonel al meu? Sînt vorbele lui, jur: în război, Africa sau Rusia nu-mi amintesc, tînăr locotenent plin de datorii la poker, se oferea întotdeauna voluntar pentru misiunile cele mai

nebuneşti. La orice misiune se dădea cîte un premiu. Bani: bani peşin, în mînă, dacă se întorcea viu. Murea de frică, dar şi mai greu i-ar fi fost fără poker. Şi uite-aşa a mai ciugulit încă două medalii de argint şi o înaintare în grad."

Trenul îşi reducea viteza apropiindu-se de Pisa. Noaptea se sparse în solzi de lumină care în cele din urmă prinseră să alerge de-o parte şi de alta din ce în ce mai compacţi şi mai ordonaţi. În negura unei văi o masă amplă de fum roşcat de la o topitorie sau o fabrică de ciment dădea la iveală coaste severe de dealuri.

"Da. Viaţa, aşa ar trebui să ne fie" ofta el lăsîndu-se pe spate fără nici o tragere de inimă, cu buzele tremurînd.

Domnul care se urcă de la Pisa avea o valiză nouă. Era înalt şi bătrîn, cu părul alb. Şezu şi afişă un surîs bine educat înainte de a începe să răsfoiască ziarul.

"Avem musafiri, Ciccio" zise el.

Domnul ridică ochii, schiţă un zîmbet şi mai accentuat peste ziar.

"Am văzut compartimentul aproape gol" făcu el cu blîndeţe. Dar dacă deranjez cumva..."

"Doamne fereşte" rîse el "simţiţi-vă cît mai bine. Beţi un păhăruţ cu noi?"

"Poftim?" şopti celălalt.

El îi întinse sticluţa.

"Repet: dacă beţi un păhăruţ cu noi. Sîntem au ba în Toscana" îi mai oferi el o dată pe acelaşi ton.

"Ah, da..." făcu bărbatul studiindu-ne rapid. "Ia te uită, sticluţa dumneavoastră mi se pare cam golită. Mulţumesc. N-aş vrea..."

"Profitaţi, vă rog" zise el fără a-i lăsa nici o speranţă. "Rezerva e în valiză. Muniţii de supt. Doar mărci de doisprezece ani."

Bărbatul mulţumi încă o dată, luă sticluţa, o ţinu o clipă în mînă, îmi făcu prudent cu ochiul în semn de complicitate, o restitui cu mulţumiri.

"Într-adevăr excelent" adăugă.

El bău o duşcă.

"Bun. Un trişor" judecă apoi.

"Cum, domnule?" am zis eu.

"Ne-am pricopsit cu un trişor. Da, da. Poate credeţi că vă puteţi bate joc de noi. Atenţie, Ciccio" rîse el trist.

Bărbatul avu o minimă tresărire, dar nu răspunse. Îşi agită din nou ziarul.

"Nu-l lăsa să-ţi scape, Ciccio. Dacă nu, sub pretext că sîntem beţi, domnul trişor îşi ia tălpăşiţa."

"Bine, domnule."

Bărbatul îşi îndoi la loc ziarul, nehotărît, cu o mină mîhnită, apoi încercă să-şi atingă tîmpla cu un deget, căutîndu-mi interogativ privirea.

Am negat din cap.

A trebuit să accept din nou sticluţa şi dau de duşcă ultimele picături.

Domnul nici nu apucase să se ridice, că dreapta lui îl reţinu cu putere şi-l obligă să stea locului.

"Dar vă rog. Stimate domn" rîse el "doar nu-i refuzaţi un pic de conversaţie căzăturii aici de faţă. Tu, Ciccio, stai la uşă. Curaj."

Am tras uşa de sticlă a compartimentului şi m-am rezemat de ea. Eram doar puţin ameţit, dar cu nu ştiu ce mîncărime în tot corpul, de rîset vorbe gesticulaţii.

Omul de pe banchetă era gata să se resemneze. Faţa lui de unt topit se concentra.

"Aţi fost pe front?" fu întrebarea.

"Sigur. Etiopia şi apoi..."

"Eu nu. Eu, doar pacea" rîse el ridicîndu-şi sec stînga înmănuşată la înălţimea chipului. Un pîrîiaş de sudoare îi îmbrobona buza.

"Scuzaţi-mă" începu bărbatul "am cel mai mare respect pentru condiţia dumneavoastră. N-aş vrea cumva..."

"Condiţia mea? Care condiţie? Am eu vreo condiţie, Ciccio?" fu el întrerupt.

"Vreau să zic: înţeleg. Credeţi-mă. Sînt destul de bătrîn ca să fi văzut lumea şi să înţeleg că..."

"Un italian destul de bătrîn cine ştie ce porc a fost pe sub mînă. Corect. Aşa, dintr-un jet. Hopa" rîse el.

Şi brusc rîsul îi îngheţă pe buze, crispîndu-i-le într-o grimasă jalnică.

Bărbatul încercă iar să găsească un ajutor privindu-mă, am ridicat din umeri, am avut un rictus răutăcios. Fiecare gest îmi scăpa spontan, rămînînd eu însumi uluit de atîta promptitudine şi aroganţă. Mirosul de whisky îmi pişcă nările.

"Auziţi, domnule" reluă celălalt "nu vă cunosc şi regret. Dacă-mi daţi voie..."

"Nici o voie."

"Voiam doar să mă prezint" reacţiona cu blîndeţe bărbatul.

"Ei bine, n-am chef să vă aflu numele inutil. Nu cumva să-l pronunţaţi. Fiţi anonim. E mai bine pentru dumneavoastră" strigă el.

Bărbatul îşi recupera cu greu o nălucă de zîmbet, încercînd să schimbe vorba: "Foarte bine. În definitiv, să zicem aşa: mă aflu într-o veritabilă aventură nocturnă. Un pic de neprevăzut nu strică."

"Ciccio, domnul pretinde neprevăzutul" făcu el. Şi brusc: "Dumneavoastră, domnule anonim, îl cunoaşteţi pe Ciccio? Cunoscut ca spaimă a celor două mări."

Se apropiase de el pînă-i ajunsese la cîţiva centimetri de faţa palidă. Celălalt îşi îndreptă spinarea ca să se îndepărteze cît de cît.

"Sînt beat, excelenţă."

"Păi e bine. Foarte bine" îşi luă domnul inima în dinţi. "Cînd şi cînd prinde bine. Descarcă. Zic mereu..."

"Dumneavoastră nimic. Nu ziceţi. Nu puteţi zice."

Bărbatul se lăsă pe spătar, încercînd trudnic să-şi recupereze un minim spaţiu de libertate. Era

transpirat, pleoapele ridate îi tremurau în lipsa controlului normal.

"Zic eu ceva. Ştiţi ce?" ameninţă el. "Că trăim într-o scîrnăvie de ţară."

"Dacă-i aşa, într-o scîrnăvie de lume" rîse strident bărbatul într-un acces de uşurare.

"De acord. Dar în primul rînd scîrnăvie de ţară. Unde scîrnăvia noastră de rasă e mai tolomacă decît în alte părţi" izbucni el.

"Acum înţeleg" încuviinţă domnul. "Dumneavoastră nu sînteţi italian şi atunci..."

"Eu nu. Exact. Sînt doar torinez" conchise el, obosit.

Bărbia îi sălta haotic. Îşi agită lent dreapta înainte de-a izbuti să scoată alte cuvinte. Se chirci în colţul său.

"Ridicaţi cît mai sus mîndrele drapele, ca să nu se îngăleze de putoarea mîinilor voastre" exală el anevoie.

Păru total anihilat.

Bărbatul începu să se ridice precaut, îşi luă tăcut valiza şi jurnalul ieşind apoi pe culoar, cu mersul dintr-o dată îngreuiat.

Îmi întinse sticla goală, făcu semn spre valiză. M-am urcat pe banchetă, scotocind la întîmplare pînă cînd am scos alt whisky.

"Du-te, Ciccio" tuşi el, cu degetele nesigure încleştate pe dopul metalic. "Du-te să mai schimbi o vorbă ca lumea în altă parte. Nu mai există fete în trenurile astea blestemate? Pentru tine, vreau să zic. Cît despre mine, trebuie acum să dorm."

"Ne-am distrat bine" am zis.

"Eh?" îşi ridică el faţa o clipă, cu zîmbetul lui dezorientat. "Da."

"S-a cărat a şters-o ca un iepure." Am mai făcut o încercare: "Ca şi controlorul de ieri. Şi ăsta: cine ştie ce-o să născocească despre călătorie."

Făcu un gest vag, măturînd aerul.

"Desfă-o tu" înmînîndu-mi sticluţa.

"N-ar fi mai bine să..."

"Te rog" izbucni el brusc într-o lamentaţie "desfă-o. Şi gata. Fără predici."

Am deşurubat, i-am înapoiat sticla, o ţinu cu mîna pe piept.

"Mai eşti aici? Du-te. Du-te. Trebuie să-ncerc să dorm. Atît. Tu: şterge-o. Te rog."

M-am întors pe culoar, în bezna dimprejur se deschideau fisuri şi pete ale unei prime lumini firave.

Orice forţă malignă îmi părăsise corpul, dispărând, o pace insipidă îmi înmuia muşchii şi gîndurile. În scurt timp cîmpia avea să se lărgească în unduiri feminine. Poate aveam să văd cai şi boi cu coarne lungi slobozi pe întinsul cîmpiilor. Şi căpiţe de paie pe înălţimi cu povîrnişurile blînde.

Cele două silabe ale cuvîntului Roma mi se rostogoliră pe cerul gurii ca o îmbucătură preţioasă, de o mare bogăţie.

N-am mai avut curaj să mă întorc, să-l spionez acolo, înăuntru.

VI

Furtuna încă mai prăvălea scurte revărsări de apă, dar fulgerele şi tunetele se tot îndepărtau. De la fereastra hotelului am văzut un gardian dintr-o parcare traversînd în fugă, încovoiat în mantaua lui improvizată de celofan. Se vîrî sub un portal, de unde se iveau şi alte picioare şi încălţări ale celor înghesuiţi la adăpost. Din cînd în cînd se apleca în afară, iscodind şi rîzînd, cîte un cap de fată. Zidurile galbene lăsau la vedere pete întinse de ploaie, caldarîmul şi un şir asimetric de acoperişuri erau străbătute ici, colo de frisoane de argint şerpuitor, băltoace vii de violet.

O umbrelă de mari dimensiuni se legănă încet pe o terasă, o ultimă învîrtejire de vînt o dădu peste cap.

"Încă nu mi-ai citit horoscopul, maestre" se plînse el din pat.

În lumina cenuşie, camera denunţa toată decrepitudinea perdelelor uzate, a decoraţiilor de deasupra uşilor, acum spălăcite. Paturile erau de fier, inegale. Direcţiunea, după nu puţine telefoane de protest, admisese un jalnic paravan, plasat între cele două paturi reducînd şi mai mult spaţiul şi lumina.

"Oscilaţii în domeniul comercial, prudenţă în achiziţii şi vînzări: oferiţi celălalt obraz cuiva care vă insultă. Sănătate: echilibru psihofizic" am citit.

"Dracu' să-i ia" mormăi el. "Mai departe: Capricornul."

"Marile ambiţii nu vi se potrivesc: cîntăriţi atent toate ideile care vă vin în minte. Sentimente: fiţi calmi. Sănătate: nu vă obosiţi muncind. De ce Capricornul, domnule?"

"Pentru vărul meu preotul" îşi bătu el joc. "Mai plouă?"

"Aproape deloc."

"Păcat. Furtunile romane: nu durează. Aşteaptă-mă jos. Comandă un taxi. Să scap de grija asta cu văru-meu" începu să se ridice din pat.

"N-ar fi mai bine dac-aş aştepta aici?"

"Nu nu. Cunosc păducherniţa asta de-o veşnicie. Nu schimbă nimic niciodată. Nici măcar găurile din tapete. Du-te jos."

Farfuria lui cu sandvişuri era încă aproape neatinsă, sticla de Saint-Emilion fusese în schimb golită.

Un grup de americance bătrîne se angaja pe palierul de la etajul al doilea. Aveau glugi de plastic şi picioarele vîrîte în alţi săculeţi transparenţi. Rîdeau despărţindu-se şi readunîndu-se tot examinînd nişte flacoane mici, un şal colorat, două scoici pictate. Şi portarul era bătrîn. Foarte înalt, părea că se ţine în nişte cîrje invizibile, cu degetul îl dăscălea pe ajutorul lui, un tinerel mustăcios şi solid cu uniformă nouă.

Taxiul se lăsă aşteptat.

Cînd coborî el, bătrînul portar îi ieşi imediat în întîmpinare, cu braţele înfoiate ca nişte aripi. Îşi strînseră mîinile pălăvrăgind cu zîmbete iuţi ce le fluturau pe buze.

Apoi ieşi ca să aspire aerul proaspăt spălat.

"Moşul ăsta spurcat" făcu el mulţumit. "Cred că are pe puţin o sută de ani. Dacă-i cînţi în strună poţi să-i ceri şi luna de pe cer. Altfel nu-i ajunge nici un bacşiş."

Alergau nori înalţi şi dezveleau fîşii de cer, din caldarîm ieşea miros de apă, de cauciucuri de maşini ude.

Taximetristul se angaja pe o stradă îngustă, apoi pe alta în mare viteză. Bastonul de bambus îi coborî pe umăr.

"Dacă n-ai piper în fund, mergi mai încet" îi fu avertismentul.

"Sigur, domnule. Cum doriţi, mereu la dispoziţia dumneavoastră" rîse bărbatul.

Avea o gură mare ştirbă şi ceafa i se revărsa masivă peste guler.

Am rulat de-a lungul fluviului, apele tulburi cu franjuri de spumă vlăguite. Coroanele copacilor păreau încă împovărate de ploaie. După un pod, taxiul traversă o piaţă, urcă pe-o stradă în pantă.

"Aş fi făcut mai bine să te las la hotel. Sau liber. Ce-ai tu cu vărul preot" zise.

"Merg bucuros."

"Bah. De gustibus" făcu el în silă. "Nu că ar fi antipatic. Dimpotrivă. Tînăr. Tobă de carte. Dar preot din cap pînă-n picioare."

"Un pic de sfinţenie prinde bine oricînd" încercă şoferul.

"Bravo ţie" se aplecă el numaidecît înainte "şi ştii ceva? Că orice italian, ca să se sfinţească, ar trebui să vină la Roma cu voie să-i sucească gîtul unui roman. Corect?"

"Eh" rîse celălalt descumpănit. "Adică slujitori ai Bisericii sau romani romani?"

"La alegere. Cum cade."

"Roma e mare" se împotrivi omul cu un oftat posomorît.

"Mare şi mincinoasă" făcu el.

"Eu sînt ignorant şi-o recunosc. Nu vă pot ţine piept" răspunse taximetristul cîhtărindu-ne în oglinda retrovizoare. Maxilarul îi clefăia îndărătul vorbelor. "Îmi am însă ideile mele. Şi curate."

"I-auzi i-auzi."

"Chiar aşa. M-am învăţat să-mi cos gura. Din cuviinţă. Şi nici nu mi-o mai descos."

"Mai bine gura decît ochii, şefule " îl îngheţă el.

Ieşeam dintr-o aglomeraţie de case aşezate pieziş, violent colorate, separate de fîşii de grădini, cîte un copac, grilaje pretenţioase vopsite. Biserica din fund era scundă şi nouă, din piatră luminoasă, cu o campanilă minusculă. Esplanada uscată, de parcă aici n-ar fi plouat.

"Chiar vreţi să vin? Aş putea aştepta aici. E şi un bar" am zis.

"Un bar. Minune. Repede o cafea: să ne clătim gîtlejul înainte de agheasmă." Se însufleţi: "De ce să mă aştepţi? Mai bine dacă vii. Ăla ar putea să-şi piardă minţile şi să mă bage la confesional. Şi-atunci cum s-o mai şterg?"

Peticul de grădină din spatele bisericii era absurd, cu alei de pietriş pe unde ar fi putut creşte roşii, şi ghivece cu plante grase îngropate fără noimă. Lîngă zid era o bancă vopsită, o masă de fier, o muşcată mare se revărsa din lada ei.

"Să şedem aici" ne îndemna preotul cu gesturi sfioase "e mai răcoare. Aţi văzut ce furtună. La noi însă doar cîţiva stropi. Aşa e mereu."

Era înalt şi slab, semănau între ei.

Primele întrebări, saluturile îşi luaseră zborul însoţite de rîsete fără vigoare, îmbujorări neaşteptate în obrajii preotului. El îşi mişcă bastonul pînă ce-i atinse uşor genunchii.

"Ei" zise. "Dar mai porţi încă reverenda."

"Nu nu" se grăbi celălalt "am şi costumul. Dar îl îmbrac numai cînd călătoresc. Ştii cum e."

"Nu ştiu nimic" reacţiona el. "De ce? Ţi-e ruşine?"

Preotul roşi iarăşi.

"Nu. Dar e pentru lume. Par tînăr şi atunci m-ar judeca greşit. Mai bine să evit."

Se întoarse către mine, mijind ochii: "Şi tu să nu mi te adresezi cu don sau părinte sau cuvioase. Zi-mi pur şi simplu Fausto. Da, ca el. Sîntem aproape gemeni, ştii? Şi tutuieşte-mă."

"Mai încet cu gemenii" preciza el. "Eu sînt Vărsător, tu Capricorn."

"Dar nu-s decît douăzeci de zile diferenţă între noi" zîmbi preotul.

"În calendarul vostru. Nu între constelaţii."

Preotul tot mai rîdea, mai încet, cu mîinile stîngace permanent împreunate.

"Drace. Dar unde te regăsesc? îmi scriai dintr-un colegiu, acum cîteva luni. Te-ai întors paroh sau mă-nşel. Nu erai pus pe studii? Ce s-a întîmplat?"

O femeie bătrînă cu o bonetă înflorată veni spre noi făcînd să trosnească pietrişul şi puse tava pe masă. O sticlă de apă, trei pahare cu cîte un deget de mentă.

"Mulţumesc, doamnă. Pe mîine. Mulţumesc pentru tot."

"Vedeţi, am făcut cum mi-aţi dat dispoziţie dumneavoastră, părinte. O nimica toată. Vreţi să arunc o vorbă la lăptărie? Aş fi gata într-o clipă" zise femeia.

"Mulţumesc, doamnă, văd eu. Nu contează. E bine aşa. Bună seara. Pe mîine" se fîstîci preotul.

"Cine e? Bona? Şi-i zici doamnă?" îl iscodi el imediat.

"Sst. Bine" murmură preotul agitîndu-se. "E o femeie cumsecade care-mi dă o mînă de ajutor. Locuieşte în vecinătate. Bonă nu am. Trebuie să mă descurc singur."

"Un hotel de prim rang. Felicitări."

"Ei, lasă. E bine. Eu am cerut să vin la parohie. Azi, mai mult decît să gîndeşti, e nevoie să munceşti."

Avea o voce scăzută şi umilă, cu salturi şi note acute neaşteptate.

Am băut cu toţii, gustul de mentă era prea dulce şi apa călduţă.

"Nu aud găinile."

"Dar Fausto, ce-ţi veni" rîse preotul. "Care găini?"

"Parohia vrea să zică şi găini. Cel puţin bonă şi găini, nu?" insistă el. Şi aici nu le-aud. Dar unde te-au alungat? Eşi pedepsit?"

"Dar abia ţi-am spus că... răspunse preotul, renunţînd brusc la suspin.

"E frumos aici" am încercat.

"Oh, da" se agita deodată celălalt. "Şi seara am toată Roma la picioare. Un spectacol care nu-ncetează să mă încînte. Ah, scuză-mă, Fausto."

"De ce să te scuz" sună placid răspunsul. "Mă doare-n cot de Roma. Pentru mine e capitala Turciei."

"Eşti mereu la fel" rîse preotul cu o mînă la gură. "Ce fericit sînt că te am aici. Să te binecuvînteze Domnul, ai rămas acelaşi."

"Tu însă nu. Ai păţit ceva. Pun pariu. Mie ai putea să-mi spui. Altfel nu te-ar fi îngropat nu te-ar fi dat aşa pe uşă afară."

"Îngropat? Dat afară? De ce?" se întrista sărmanul cu voce stinsă. "Mă simt bine aici. Ce mai, mă simt bine. Sînt util. Tot studiezi şi studiezi, dar e numai ambiţie. Problemele rămîn, omenirea este tot aici în aşteptare. Atunci e mai bine să ne facem utili aproapelui. Scuză-mă: nu ştiu să mă explic."

"Te explici destul. Dar spui adevărate tîmpenii. Să fii util. Omenirea, Aproapele. Aspiraţii vagi de femeie nemăritată. Dacă o ţii tot aşa o să sfîrşeşti la ţară făcînd pe parohul. Dar un paroh ca la carte,

cu burtă, cu fermă, cu podul plin de salamuri şi aşa mai departe."

Preotul îşi ascunse faţa în mîini ca pentru a-şi alunga oboseala.

"Vrei să ştii ceva, Fausto?" Spuse apoi încet: "Te invidiez. Mereu te-am invidiat. Ai să zici că vorbesc anapoda, dar asta cred: tu eşti norocos, pentru că suferinţa ta e cu tine, în fiecare clipă. Te stimulează. Te eliberează. Zi-mi să-ncetez, nu mă lăsa să vorbesc."

"Ba continuă" respiră el adînc "zi, zi."

"Chiar nu-ţi fac rău? N-aş vrea... Dac-ai şti, m-am gîndit atîta în ultimii ani."

Tremura uşor sub mîinile înălţate ca să-i frămînte obrajii, tîmplele.

M-am gîndit să mă ridic în picioare, pietrişul însă nu mi-ar fi îngăduit să mă depărtez în linişte cum doream.

"Dă-i drumul. Vorbeşte" rîse el liniştit "nimic nu mă mai poate impresiona. Deci vorbeşte."

"Să nu zici aşa" se mîhnea preotul. "Te cunosc. Încerci să te aperi cu trufia asta şi cînd colo..."

"Cînd colo? Curaj."

"Nu ştiu. Nu mai ştiu nimic" păru a ceda celălalt.

Era foarte palid, îi vedeam umbra orbitelor vibrînd în urzeala unor vine minuscule.

Vocea i se declanşa ca şi cînd ar fi căutat să se convingă singură.

"Mi se pare că te luminează crucea ta. Că ea este, s-ar putea să fie raţiunea ta de a trăi. Adică de salvare. Tu eşti mîntuit, da. De-asta te invidiez. Pentru că eşti deja iertat, îi invidiez pe nebuni, pe neajutoraţi, pe bolnavi, pe pruncii nevinovaţi. Doar ei ştiu să înţeleagă şi să vadă. Mai mult decît mine."

El îşi aprinsese o ţigară şi fuma, lăsînd-o să i se legene atîrnată de buză.

"Crezi în diavol, vere?" zise apoi cu blîndeţe.

Preotul făcu o mişcare slabă din umeri. Mîinile îi părăsiră tîmplele şi începură să-i frece ochii.

"Nu ştii. Da." urmă el fără a-şi desprinde ţigara, cu profilul împietrit. "Ar trebui să crezi însă. Atîta timp cît lumii i-a fost frică de diavol totul a fost altfel. Erau demonii buni şi demonii răi. Tîlhari si jandarmi, pe scurt, vechea poveste. Spun prostii? O dată ce s-a zis cu cei răi, chiar şi cei buni se fac de rîs. Dispare diavolul, dispar dintr-o dată şi minunile. Sau greşesc?"

"Bine, Fausto, bine" murmură preotul.

"Ai să zici că gîndesc ca un ţăran, dar..."

"Tocmai modul ăsta de a gîndi e cel mai dificil. Te face să te simţi prost" se eschivă celălalt.

"Dacă tot mă invidiezi atîta, pot să te ajut: am un pistol la hotel" rîse el suav.

"Te rog."

"Sigur că faptul de a fi orbi e un noroc" admise el apăsînd cu îndărătnicie pe fiecare cuvînt. "Ştii de ce? Pentru că nu-ţi mai imaginezi nimic. Cel puţin mie mi s-a întîmplat aşa. Nu-mi imaginez şi nici nu-mi amintesc. Mare avantaj. Avantaj diabolic, aş zice. Dacă aş putea revedea lumea, acum brusc, aş privi doar printre pustiuri. Nici măcar copaci sau animale. Şi eu însumi sînt o piatră. Şi de-asta aş fi mîntuit şi iertat, după tine? Ascultă: poate că bezna mea e fericită. Jur. Mă simt bine în ea. Rar, dar mi se-ntîmplă. E greu de explicat. Oh, ajunge acum. Vezi că şi eu am gîndit? Era nevoie de o bombă în plină faţă ca să-l facă pe un căpitan să gîndească. Vorbesc prea mult? Dar tu: dacă ai atîta pornire de martiraj, gata, du-te în Africa. Lumea e plină de Africi şi de Cottolengi (*Giuseppe Cottolengo (1786-l842), preot, fondator al unor aşezăminte de binefacere (Casa Mică a Divinei Providenţe, la Torino), canonizat în 1934. (N. t.)*). Iviţi anume ca să vă salveze, ca să vă mîngîie sufletele chinuite."

Cu o mişcare a buzei, îşi expedie în zbor mucul de ţigară.

"Aici e Africa mea. Aici e Cottolengo al meu. E destul să-nţelegi lucrurile. Să priveşti în jur. Dac-ai

şti... Să nu mai tot vorbesc. Nu trebuie să mă mai fac aşa de vulnerabil" oftă preotul.

Am încercat cu grijă să mă rotesc pe banchetă ca să nu-l mai am sub ochi măcar o clipă. Sus, cerul absolut pur, bătînd într-un albastru aproape fosforescent. Rumoarea oraşului îndepărtat, abia perceptibilă.

"De ce nu vii la Neapole cu noi? Răsuceşti cheile şi dispari două, trei zile" făcu el.

"Nu pot."

"Ba da." O să petrecem. Şi uite: îţi furnizez şi alibiul moral. La Neapole mă aşteaptă un prieten. Ştii, cel care s-a accidentat o dată cu mine. Şi el redus la starea de cîrtiţă bătrînă. Vino. Ne mîngîi. Ne ţii o predică. Te ocupi de păcatele noastre. Iar noi o să ne preschimbăm în viermişori şi moluşte. Nu-i o idee bună? Hotărăşte-te."

"Nu se poate. Nu pot să plec de-aici."

"Liturghia şi spovedaniile?"

"Taci, te rog. Să nu vorbim de lucrurile astea. Spovedaniile: mă omoară cu zile" se feri preotul.

"Ia te uită. Şi eu care le credeam amuzante."

"Gata, Fausto, te rog."

El fredona printre dinţi un refren, aprinse altă ţigară.

"Bun, bun, am înţeles." Zise apoi: "Vă credeam acum moderni, toţi, treziţi. Ia te uită ce probleme în schimb. Tu: suferi, ai sufletul mistic, ca în vechime. Încearcă cel puţin să nu gîndeşti prea mult. Aici nu e un oratoriu? Copii care vin pentru catehism, pentru joacă? În sfîrşit, treburi de-ale voastre, preoţeşti."

"Încă nu. E un cartier nou" se redresa un pic celălalt.

"Ai putea face o şcoală."

"Am încercat. Poate se va redeschide în octombrie" răspunse preotul sec şi opintit. "Şi tu? Ce-o să faci după militărie? Te însori?"

Mă privea, regretînd poate confidenţele dinainte. Privirea limpede i se dilată ca să-i

învingă timiditatea.

N-am avut timp să răspund.

"Ciccio e celibatar. Sigur. Nici nu visezi altceva în ziua de azi. Atîta libertate. Dar apoi ce să creadă că este, o libertate fără bani" făcu el într-un nor de fum.

"Dacă vei fi liber vei fi singur" cadenţă preotul fără să mă mai privească. "Căsătoreşte-te, băiatule. Cît mai curînd. Este încă lucrul cel mai sfînt. Viaţa: ea este într-adevăr divină."

"Şi cine învaţă prea mult înnebuneşte. Aşa ziceau strămoşii noştri" îşi bătu el joc.

"Tatăl tău. Ce om de treabă. Atît de drept" se ilumina preotul cu duioşie.

"Drept cît încape, dar cu cîte hopuri. Te rog" se văzu el contracarat. "Îmi amintesc că într-o zi, să fi avut eu vreo zece ani, a venit la farmacie o femeie. Opărită, pisăloagă, bănuitoare cum sînt doar unele ţărănci. I-a spus lui taică-meu: domnule doctor, copilul nu mai mănîncă, nu se joacă, nu rîde, nu cere nimic, ce trebuie să fac: n-are febră, da' nu aveţi totuşi vreo doctorie? Şi taică-meu, colo, aspru, cu degetele mari în jiletcă: nu rîde nu mănîncă nu cere nu se joacă? O, ce fenomen, aruncă-l repede sub tren."

"Fausto" icnea compătimitor preotul încercând să nu rîdă.

"Aşa e. Poveşti. Şi-acum gata. Nu ai vreo tărie? De orice fel. Menta aia: zău că te face depresiv."

Se ridică, i-am stat de-o parte şi de alta, eu ca totdeauna uluit de capacitatea lui de a se orienta într-o clipă, amintindu-şi de pietriş, cu bastonul gata să pipăie unghiul unde era ghiveciul cu muşcata.

Preotul ţinu să ne însoţească pînă la esplanadă.

Acoperişurile şi pietrele caselor începură să se confunde într-o primă şi gingaşă umbră violetă.

"Chiar acolo în spate, o staţie de taxi" ne sfătuia vocea aceea slabă.

"Nu-ţi mai scrii articolaşele?" îl înfruntă el încă o dată, cu bastonul prinzînd să se învîrtească în aer. "N-am putut să le citesc niciodată, evident. Dar ştiu că ţineai la ele. Nici revista nu-mi mai vine de la o vreme. Verişoara bigotă nu înţelege de ce. Pentru ea eşti un adevărat geniu."

"Nu. Ajunge, gata" răspunse celălalt cu dificultate. "Nu erau decît vanitate, mizerii."

"Sau te-au cenzurat."

"Dar ce-ţi închipui" implora preotul într-o şoaptă cu privirea rătăcind peste esplanada pustie. Era ambiţie. Infatuare, îmi închipuiam că ştiu ceva. Apoi am înţeles."

"Adică: vreun episcop de-al tău te-a luminat cu gentileţe. Cu anasîna."

"Pentru Dumnezeu. Nu fi rău."

"De ce nu. Îmi reuşeşte aşa de bine. Oh, la dracu'" se ambala "te vîr în ereditatea mea. Dacă n-o jumulesc mai întîi eu, matematic, îţi rămîne şi ţie vreo fărîmă. Aşa ai putea să te răspopeşti."

"Fausto, fie-ţi milă..."

"O dată răspopit, ce descoperim?" urma el implacabil. "Că eşti doar al miliardulea caz de isterie din epuizare. Corect?"

Mă uitam la preot, simţindu-mă oarecum ruşinat. Fruntea aceea contractată în riduri de nerăbdare dureroasă. Nu ne mai fixa, cu ochii pierduţi în depărtare.

Am înţeles că, din toate puterile care-i rămăseseră, nu dorea decît să ne vadă dispărînd.

Mi-a întins trei degete flasce şi umede fără să răspundă strîngerii mele de mînă.

Lîncedă şi tăcută îmbrăţişarea lor.

"A dispărut?" rînji el de îndată după ce despică aerul cu bastonul. Urgent whisky. Doze şoc. Ce-i cu tine, Ciccio? Nici n-ai deschis gura. Frumos ajutor."

"A fost o tristeţe."

"Tristeţe? Este. Dar ce mitocan."

Am traversat esplanada direct către bar.

"Trebuie să mîncăm bine astă-seară" hotărîse el după plimbarea prin centru, prin pieţe şi grădini.

Ne opriserăm printre copaci ca să ascultăm trepidaţia moale a cailor în galop pe o pistă. O tânără blondă în şa trecuse la cîţiva centimetri de mine cravaşîndu-şi fericită animalul acoperit de spumă.

Intram acum pe o arteră cu cafenele şi restaurante. I Ie descriam cu minuţiozitate unul după altul, fără să dau uitării luminile, vestoanele şi ocheadele chelnerilor, chipurile şi busturile gata instalate la mese.

"În fund, la un colţ, ar trebui să fie un bar anume. Cu fotolii largi şi comode. O sută treizeci de mărci de whisky. O adevărată patrie" surîdea el împăcat.

Ne pierdusem în perindarea mulţimii de-a lungul trotuarului, în apele unei dulci trîndăvii. Îmbelşugarea cerului, a culorilor, masivitatea întunecoasă şi luxuriantă a unei grădini depărtate mă pătrundeau pe de-a-ntregul, înviorîndu-mă şi binedispunîndu-mă.

Am găsit barul, era liniştit şi sever, exact cu fotoliile acelea, dar el vru să stea afară, amuzîndu-se să discute cu un chelner bătrîn despre anumite combinaţii sofisticate. Vorbe indulgente şi ironii fluturară în salturi sprinţare.

"Pe urmă: plecarea de-aici. Gata cu restaurantele idioate astă-seară. Un birtuleţ. Cu chitare. Aşa" îl savura el cîntărindu-şi paharul.

O umbră de zîmbet pe buze îi dădea aerul unei imagini din alte vremuri.

"Chiar credeţi că sînteţi o piatră? Aşa ziceaţi, mai ’nainte" am ispitit confidenţa.

"Ei, na. Eu nu gîndesc niciodată. Aici e tot secretul: să nu te gîndeşti la nimic şi să rîzi. Totdeauna un rîset cît de mare. Să nu fii plicticos cu mine, Ciccio."

Scutură scrumul ţigării cu un gest amplu şi măreţ.

"Dar doreaţi să vină cu dumneavoastră la Neapole vărul preot?" am mai întrebat eu.

"Doamne fereşte, am spus-o bătînd în lemn. Ce-oi fi eu? Instituţie caritabilă?" Scurse lacom paharul: "Ca să fac însă cu adevărat o faptă bună ar trebui să-i trag un foc în dovleac. Absolut sigur. Aşa cum e acum, nenorocitul, ar fi o eliberare. Nu mă crezi?"

"Nu, domnule."

Mă pregăteam să-i suport rîsetul sau poate bătaia de joc, mi-a răspuns însă cu un timbru neobişnuit de studiat şi de prudent în glas.

"Ai dreptate. Şi pe urmă poate că e doar o simulare. Nu că ar juca, bietul preot. Nu ştie el să simuleze. Dar durerile lui sînt inventate. Tu nu crezi poate în suflet. O fi, n-o fi: sigur e că nu sufletul provoacă durerea."

VII

Era duminică. Nu m-a surprins hotărîrea lui de-a amîna plecarea pentru a doua zi. În timp ce tuşea aplecat peste chiuvetă, i-am citit cu glas tare ziarul. Mai întîi titlurile mari, la urmă anunţurile de mică publicitate de la rubrica de frumuseţe şi igienă unde se înşirau adrese şi numere de telefon ale prostituatelor. La anumite adjective greşit folosite, aluzii la lux şi linişte, chemaţi interfon orele zece douăzeci şi trei, din chiuvetă se înălţa un rîset horcăit, potolit numaidecît de o nouă tuse.

Reapăru o clipă, ascuns pe jumătate într-un prosop mare ca să-mi spună: "Nici o teamă. Azi nu mă simt în dispoziţie venerică. Nu vei fi obligat la tovărăşii dubioase."

Era extraordinar de pudic, se refugia în baie chiar ca să-şi pună sau să-şi scoată cămaşa. Cu abilitate izbutea totdeauna să-şi ascundă braţul

stîng acoperit. Şi cravata: nodul făcut în trei mişcări.

"Nu vreţi să citesc altceva? Politică?"

"Ce-am eu cu politica. Îmi garantează oare sfîrşitul lumii? Nu. Atunci stop."

Din baie dictă programul dimineţii: în primul rînd bărbierul, apoi pe jos pînă la grădina zoologică, în fine căutarea unui restaurant în aer liber.

"Admiţînd că nu preferi o liturghie cîntată. Nu-ţi place? Mie mi se pare ceva perfect. Chiar fără să-nţelegi nimic."

Dormisem prea mult, aerul cald şi încremenit mă împiedica să mă eliberez de greutate. Acidul vinului băut la birt pînă noaptea tîrziu îmi oxidase stomacul.

Afară, tăişul soarelui m-a lovit cu duritate. Pietrele reverberau prea multă lumină. Nervurile unei case mi-au vibrat dureros în ochi. Dorul de Roma, acea plinătate abundentă savurată cu o seară înainte mi se înveninaseră în trup ca nişte toxine de oboseală.

"La drum. Ce Dumnezeu. Înainte. Stai drept. Parcă eşti o cîrpă" mă îmboldi el.

Bulevardul se întindea drept în faţa noastră, calcinat de soare, cu copaci filiformi de-a lungul trotuarelor. Era gol, cîteva grupuri de tineri tolăniţi în faţa unei cafenele, cu glasuri răguşite ironice. Casele se succedau aidoma, cu ferestre zăbrelite. Bastonul de bambus răsună de mai multe ori vesel lovindu-se de obloane.

"Şi mă plîng de Roma. Nenorocit ce sînt. Doar invidia. Roma e la dispoziţia noastră. Auzi. Indiferent că-i turcită sau nu. Ce zi. Curaj, zise el luat de un avînt.

Voise să se planteze în faţa cuştii leului. Adieri slabe de vînt stîrneau praf pe alei. Dincolo de gardul viu apăreau profiluri de cuşti mai înalte, un pin, ţipete stridente de păsări. Muşină energic.

"Ce face? Doarme?"

"Cînd şi cînd deschide un ochi" răspunsei eu.

"Nu pute" se supără el "şi la animale îmi place tocmai mirosul de sălbăticiune."

Îmi dădu un cot, întinse bastonul.

"Să se înfurie. Cristoase, vreau să-l aud" comandă el iritat.

Am împins bastonul cît mai departe, l-am agitat la cîţiva centimetri de gratii. Leul îşi căscă leneş gura fără să emită însă nici un sunet. Buza superioară îi recăzu lentă moale peste canini. Aplecă botul, clipind din ochi.

"Nu-i pasă de noi" am zis.

"Lume ticăloşită. Pun pariu că în cuşca asta e îndopat cu pastile. O să-i omoare şi puricii cu prafurile" îşi pierdu el sărita, bătu dintr-un picior "de-asta stă acolo ca un tolomac."

Nu era nimeni în lungul aleii, strigăte de copii ajungeau din depărtare amestecate cu lătratul focilor. Un balonaş galben se desprinse dincolo de linia copacilor, plutind în soare. Mi-am înălţat, mi-am alungit braţele, am schiţat un gest. Leul, plictisit, îşi întoarse lent de tot privirea.

"La ce oră mănîncă."

"Scrie că la unsprezece jumătate."

"Tîrziu. Vreau să-l aud acum. Imediat" protestă el.

Am dat cu piciorul în parapetul de lemn care ne despărţea de gratii, am încercat şi să mă aplec. Leul îşi potrivi labele din spate cu voluptate calculată, capul nemişcat, privirea în infinit.

"Mare?"

"Mare, da. Mascul. Cu coama neagră. Din Kenia. Îl cheamă Sam."

"Mama lui" murmură.

La un colţ al parapetului erau două plăcuţe cu descrieri şi avertismente.

"Îţi trag eu una, Sam" îl ameninţă printre dinţi.

Se înclină puţin în faţă, cu dreapta prinsă de parapet, arătîndu-i mănuşa lemnoasă.

Leul îşi mută privirea de la ţinta aceea îndepărtată, îl fixă cu un prim pufăit scurt.

Din fundul plămmilor el îşi extrase o răsuflare cătrănită care treptat se intensifică tot mai gîfîită, ochelarii negri scăpărară un fulger în lumină.

Leul veni dintr-un salt lîngă gratii, cu coama zburlită, scoase un răget, fire de paie îi atîrnau de pîntecele spălăcit, ghearele zgîriară sălbatic aerul şi sfîrşiră zgrepţănînd pe fier.

"Un adevărat prieten. Ai văzut?" se linişti imediat, dînd din cap fericit la schelălăiturile care se ridicau acum într-o mormăială surdă din acel du-te - vino neliniştit al fiarei.

"Simţi? Acum e şi mirosul" adulmecă el.

Leul se învîrti de două, trei ori în juru-i, pufăind înainte de a se ghemui în colţul cel mai îndepărtat al cuştii, cu dinţii dezveliţi.

"Să mergem" îşi vîrî din nou braţul pe sub al meu. "Precis se înfurie mai uşor gorilele. Nu se compară nici un animal cu gorila."

"Tu spaghetti. Apoi caracatiţe umplute. Eu carne. Carnea e ca un burete pentru whisky" hotărî el.

"N-am mîncat niciodată caracatiţe" am obiectat.

"Un motiv în plus. Ţi-e foame?"

"Da, domnule."

Restaurantul era instalat într-un colţ al pieţei, într-un mic spaţiu verde. Un ospătar foarte gras şi asudat se deplasa cu mişcări parcimonioase printre mesele pustii. Căldura stagna în mijlocul pieţei, punctuleţe roşii îmi zvîcneau în faţa ochilor.

"Şi pe urmă? Ce-ai vrea să faci?."

"Eu mă simt bine oricum" am răspuns.

"Vrei să dispui tu de timpul tău? Să te duci la un cinema?"

"N-aş putea să vă spun, domnule."

"Bravo, Ciccio. Sîcîitor din născare. Nici o idee. Nu iei nici o hotărîre, eh? Haide. E duminică. Fii sprinten sau de data asta te pedepsesc."

Am tresărit cînd şi-a pus paharul pe masă violent, făcînd-o să vibreze.

L-am văzut contractat, în alarmă şi rigid de la bărbie la frunte. Arătă cu dreapta, dar numai după un lung minut am izbutit şi eu să percep ţăcănitul depărtat.

De cealaltă parte a pieţei goale apăruse un orb bătrîn cu bastonul lui alb, cu bustul drept, dar picioarele nesigure. Avea o pălărie de paie şi un şirag de bilete colorate de la gît pînă la talie. Sub braţ, un scăunel pliant strihs. În pustiul alb şi pietros înainta ca o muscă în interiorul unui pahar răsturnat.

"L-ai văzut?" întrebă el, glacial.

"Da."

"Da, ce. Explică-te. Ce face."

I l-am descris. Între timp bătrînul ajunsese la un colţ şi pipăia cu prudenţă de jur împrejur. De două, trei ori lovi cu bastonul în pavajul din faţa lui, dar foarte încet, fără zgomot. Rămase nemişcat, pornind apoi să facă o jumătate de rotaţie în jurul său, cu faţa şi ochelarii în soare, biata pălărie care nu-i proteja nici măcar fruntea.

"E-mbrăcat decent?"

"Oarecum."

"Şi acum ce face? Se mişcă? Pleacă? Vorbeşte. Drace. Nu te opri."

"Stă locului. Şi-a desfăcut scaunul pliant. Acum s-a aşezat. Îşi aprinde o ţigară."

"La naiba."

Chelnerul ne observa. Dădu să vină spre noi, ca şi cum ar fi vrut să se apropie ca să spună ceva, renunţă.

"Haide" reluă el foarte nervos, continuînd să înjure scoase cîteva bancnote îndoite, cumpără-i biletele alea. Pe toate. Dă-i zor. Fă-l să se care."

"Cum să-i spun?" m-am pierdut eu cu firea.

"Ia şi plăteşte. Clar. Şi deschide-ţi dracului gura şi vorbeşte. Dormi în picioare?"

M-am ridicat greoi şi cu surprindere l-am văzut pe chelner ajungîndu-mă din urmă la jumătatea pieţei. Am traversat deşertul acela cu capul plecat, el mormăind cîteva vorbe stupide contra căldurii şi ceasului pustiu de duminică.

I-a spus el orbului tot ce era de spus, în vreme ce eu aşteptam la doi paşi cu banii în mînă. Bătrînul avea o faţă albă de parafină, cu buzele gata să se lăţească în zîmbete haotice. Chelnerul îl ajută să-şi strîngă scaunul pliant, îl despovăra de şiragul de bilete şi, vîrîndu-i banii în buzunar, îl îndrumă de-a lungul zidului, tachinîndu-l binevoitor pentru bafta lui de-a dreptul scandaloasă. Orbul rîdea, buimac. După cîţiva metri se opri, cu chipul în soare şi către piaţă, către verdeaţa micului restaurant de vizavi, ca să-şi ridice pălăria într-un salut lent şi ceremonios.

Ne-am întors tăcuţi la masă.

"Aţi făcut bine, domnule. O faptă creştinească" zise chelnerul. "Bietul om e de două ori sărac, dacă-mi îngăduiţi. Cînd se întoarce acasă fără bani, nevastă-sa îl ciomăgeşte, nu glumă."

"Nu mai spune" rîdea el mulţumit.

"O bestie de femeie" adăugă chelnerul ştergîndu-se de sudoare cu şervetul de masă "Îl îngrijeşte, îl îmbracă, dar dacă el nu aduce cîştigul zilnic, plouă cu lovituri. Locuiesc aici în spate. Îi ştim bine."

"Şi el. Nu reacţionează niciodată? O încasează şi zice mersi?"

"Ba da, reacţionează. Bietul om. Cu sticla" rîse cu poftă chelnerul. "E-n stare să înghită şapte, opt litri pe zi. Acum nici nu se duce acasă, să ştiţi. Dacă soseşte prea devreme, ea-l trimite înapoi cu alte bilete. O roade lăcomia: fiindcă nu trăiesc chiar în mizerie. Aşa că el se duce la biserică. Să doarmă într-un loc răcoros. E viclean. Revine aici pe seară."

"Şi acolo bea" se amuza el.

"Cînd soseşte e gata plin. Nevastă-sa nu-i refuză vinul" urma celălalt. "Cu vinul îl ţine în lanţ. Prin urmare: aţi făcut o faptă sfîntă. Pentru cel ce azi ne dă ca hrană lumea."

Ne cîntări cu o privire lungă, dornic evident să ghicească gradul posibil de rudenie dintre noi.

"Pun pariu. Mai devreme sau mai tîrziu o să fie găsită sugrumată" făcu el.

"Femeia? Credeţi?" se concentra chelnerul.

"Sîntem răi. Noi, orbii."

Celălalt afişă un zîmbet liniştit.

"Nu vorbiţi aşa, domnule. E destul să ştim că-i mîna lui Dumnezeu. Răi, şi de ce? Răi sînt ignoranţii. Vreţi o cafea bună la urmă? Specială, aşa cum se cade? Vă servesc eu."

"Bagă undeva biletele alea. Sub şervet măcar" mă bodogăni el apoi fără nici un chef, cu interesul stins acum. "Ce plictiseală! E greţoasă bunătatea asta. Să-ţi vie rău, nu alta."

După-amiaza a fost nesfîrşit de lungă.

Nu voise să ne întoarcem la hotel, ne-am plimbat pe străzile dezolate, traversînd ici şi colo în căutarea umbrei zgîrcite de pe lîngă ziduri. Cînd şi cînd perspectiva neaşteptată a unei Rome cunoscute îmi readucea în memorie un şir de trepte apoi o străduţă răcoroasă din intersecţiile fugare şi verdele atît de înalt aerian al unor terase suspendate pe fundalul cerului, dar numaidecît trebuia să merg mai departe, cu braţul lui dur atîrnat de al meu, duminica încenuşată fiind gata să mă înghită cu noi bulevarde, străzi, enorme răspîntii strivite arse de soare.

S-a hotărît apoi să şadă într-o cafenea situată lîngă o fîntînă, ropotul apei violent şi monoton. La o masă nu departe de-a noastră nişte băieţi vociferau cu gesturi mari într-o discuţie îndîrjită despre fotbal. Nume de jucători şi insulte se disputau greoaie în vid, lichefiindu-se în pauzele unei tăceri apăsătoare. Suprafeţele motocicletelor parcate de-a lungul trotuarelor scăpărau. Din

umbrelele mari se filtrau cercuri precare de umbră. Simţeam suprafaţa mesei dogorind sub degete.

Vorbi îndelung despre apă, despre zgomotele apei, dar supunîndu-se parcă unui viciu, fără nici un entuziasm, nu-i aşa, cu cîte o frază brusc anulată de următoarea. Priveam fîntîna, volutele ei masive de ghips, valurile ce recădeau dense ridicînd spume verzui. Nu degaja răcoare, haina şi cămaşa îmi erau lipite de spinare, pantofii cu un strat de praf, el însă, în mod ciudat, încă nu se plînsese de căldură. De jur împrejur, prăvălii închise, firme spălăcite pe ziduri. Cîte cineva spiona prin crăpătura unei jaluzele. Un bărbat pe bicicletă se apropie extrem de încet, coborî, cu gesturi minime şi sleite de puteri legă un lanţ de spiţele roţii înainte de a se face nevăzut într-un portal.

"Deci: ai măcar un prieten? Sau nu. Cel puţin pe cineva. Un subiect. Ai căzut din lună? Nu vorbeşti niciodată despre tine" protestă el pe neaşteptate.

"Dar cum se face de ghiciţi totdeauna?" m-am mirat eu. "Chiar în secunda cînd îmi ziceam: vorbeşte."

Aprobă din cap, dar fără nici o satisfacţie.

"Înzestrările mele" reluă el. "De exemplu, cu mine: îmi eşti prieten? Sincer, dacă nu, e inutil."

"Da. Cred că da. De ce?"

"De ce, de ce." Se scutură nervos. "La ce bun toate de ce-urile astea. Apă chioară. Pe scurt: te simţi prieten cu mine? Mă simţi prieten? Sau ai prefera să stai cu ceilalţi. Acolo, în spatele nostru, ca să vorbeşti despre Boniperti Rivera. Zi, zi: ar fi mai mult decît firesc."

"Ce spuneţi" am rîs eu intimidat.

"Te simţi diferit de cei de-acolo?"

"Oarecum. Nu mai bun. Doar diferit."

"Tocmai. Cu excepţia fotbalului, te simţi bine cu subsemnatul? da sau nu."

"Da. Pe cuvînt."

"Ei" făcu el cu un rictus "să zicem. Fii atent, prietenia e o treabă serioasă."

Mi-am înghiţit obişnuitul de ce. Mi-a ieşit un: "De exemplu?"

"De exemplu că înainte sau după sau poate chiar niciodată se înţelege aş putea să-ţi cer o mare favoare. Mare dar posibilă. Nimic imposibil" vocea îi era vag melancolică.

"Foarte bine, domnule."

"Foarte bine, domnule" mă îngînă el relaxîndu-şi în cele din urmă tensiunea de pe chip. "Evident, nu pretind jurăminte. Îmi e de ajuns cuvîntul tău. Corect?"

"Corect."

"Trebuie să recunosc că nu eşti chiar mut. Îţi mai scapă cîte o silabă" rîse el.

M-am fîstîcit: "Şi totuşi am în cap atîtea discursuri. Dar nu-mi ies."

"Biată tinereţe" oftă el, dar cu gîndurile duse-n altă parte. Şi brusc: "Să mergem acum. Ai observat? Un grăunte de gheaţă în whisky. Unul singur. Mereu la fel în localurile calice. Să ne întoarcem la barul nostru de aseară."

Se şi ridicase în picioare, toată slăbiciunea lui scheletică învăluită de soare proiecta în mijlocul străzii un fir de umbră.

"Îţi plăcea şi ţie barul ăla" porni el înşfăcîndu-mă de braţ. "La urma urmei eşti un domnişor. Zău că eşti. De ce s-o ascunzi? Taică-tău: leit. Şi chiar nu ai nici o prietenă? Povesteşte."

Segmentele luminoase începură să se stingă unul după altul pînă ce sala foarte îngustă rămase în întuneric. Veni un chelner cu o lanternă electrică, aruncă cercuri albe de explorare în jur apoi se stinse şi lanterna.

Era un miros înţepător de dezinfectant în aerul închis, stăteam cu spatele rezemat de un perete rigid de lemn şi catifea. I-am simţit cotul împingîndu-mă.

"Şi acum?"

"Nu ştiu. Încă nimic" am răspuns.

"Te amuzi?"

"Zău, nu prea, domnule."

Cele două puncte de jăratic ale ţigărilor se ridicară şi coborîră.

L-am auzit rîzînd docil lîngă mine, pe el şi pe fata cu rochia foşnitoare. Ea se aşezase la masa noastră, cu ochii experţi, gîtul şi umerii şi pieptul smîntînoase. Beam şampanie, priviri suspicioase ne supravegheau din colţuri depărtate. Acum, bezna totală din jur acorda un minim răgaz stînjenelii mele. Un zgomot izolat de aplauze biciui tăcerea barului dindărătul nostru. Văzusem două scene de striptease şi evoluţiile unui scamator, i le descrisesem în şoaptă la ureche. Scamatorul era un bătrîn cu faţa ridată, zîmbetul fardat, îşi terminase numărul ducînd pe mîini umeri pălărie cel puţin doisprezece porumbei care frisonau uşor. Fetele cu striptease-ul isprăviseră cu mişcări iuţi şi zgîrcite. Abia după aceea, dezlipindu-se de bar şi făcînd un larg semicerc pentru a ne studia, făptura smîntînie venise să se aşeze la masa noastră, rîzînd intempestiv şi făcîndu-ne cu ochiul într-o italiană stricată.

Aplauzele reîncepură, seci, disproporţionate. Am surprins în întuneric zuruitul moale al cortinei.

Se declanşa rapidă ţîşnirea unei muzici la pian şi în fundalul acelei pîlnii negre începură să danseze cele trei mici schelete fosforescente. Străluceau luminoase şi contururile jobenelor puse pe cranii, tibii rotule humeruşi dezarticulaţi dansau sincronizaţi fericiţi în ritmul vechiului fox-trot care se amplifica frenetic, se urmăreau uşor abia atingîndu-se, încrucişîndu-şi paşii, ţestele rigide pentru a-şi găsi echilibrul. Dintr-o dată pianul îi trăda trecînd într-un tango şi scheletele se zăpăciră haotic disperat ciocnindu-se unul de altul, strivindu-se vertebre de vertebre, jobenele gata să cadă, o ultimă încăierare furioasă le descîlci în spaţiul potrivit, îşi recăpătară ordinea şi noii paşi

se formară mai tîrşîiţi, bazinele docile în ondulaţii lente măsurate, jobenele în cadenţă. Apoi muzica se întrerupse, scena luminată anulă vraja, un tînăr îmbrăcat tot în negru cu faţă de indian îndărătul celor trei marionete lăbărţate răspunse cu un surîs timid rarelor aplauze, schiţă o reverenţă, fugi.

"Din italiană nu ştie decît înjurăturile. Ca de-obicei" rîdea el lăsîndu-se pe spate către perete. "Frumoasă, ei? Viţică din Nord. Vezi aici. Încearcă. Nu muşcă deloc. Curaj. Nu găseşti aşa ceva la Muntele de Pietate."

Îi cîntărea uşor pieptul, delectîndu-se în suspine simulate, ochii fetei grăbindu-se să mi-i fixeze pe-ai mei înainte de a rîde şi a se elibera.

"Şi dacă eu mare foame? Muşchi? Da, Muşchi. Please" zise ea scuturîndu-se.

Rîdea fără să-şi arate dinţii, voce copilăroasă prea studiată.

"L-aş fi demontat pe bandit" continua el să se amuze, cu degetele nervoase pe masă.

Chelnerul sosi cu muşchiul şi încă o şampanie, în vreme ce pe scenă o negresă cu trup uleios şerpuia printre torţe aprinse. În vîrful fiecărei flăcări se vălătucea înalt fum negru de petrol.

Predasem deja valizele la biroul de bagaje al gării. Urma să plecăm la Neapole cu noaptea-n cap.

"Asta iese abia după patru" zise el.

"Şi ce dacă. Tot plecăm."

"Ne conduce la gară. Oh. Ce mai, ne spune şi nouă cineva rămas bun" făcu el prompt.

Nici nu se redusese bine lumina, că fata se lipise de el, şoptindu-i la ureche. Poate însă nici nu erau cuvinte, doar suflări uşoare, şi el se tolănea imobil în unda aceea parfumată.

"Aici ne fură banii. Ca la proşti" îi spusesem eu încă de la început.

"Şi ce dacă? E foarte bine aşa. Crede-mă. Sau poate ţi-e ruşine."

"Ce-are a face cu ruşinea. Mi se pare că-i o prostie şi-atît" îmi pierdusem eu sărita, cu un chelner impasibil la un pas de noi.

"Pe scurt: ce-ar trebui să-mi mai refuz, după tine" replică el blînd. "E vorba de bani? Ai dreptate. Încă un minut de viaţă ca asta şi sfîrşesc direct la spitalul de nebuni. Dar să ne mai gîndim. Aşa-ţi convine?"

Îl luasem de braţ evitînd amabilităţile chelnerului, co-borîsem în umbra aceea printre sunetele muzicii revigorate pe neaşteptate.

Acum cotul lui mă împungea iar în coaste.

"Ei, Ciccio. Ştii ce idee i-a venit ăsteia? O geantă. Zice că costă doar o mie de franci elveţieni. O economie de zile mari. Atenţie: banii sînt la tine, aşa am avertizat-o. Se pare că geanta se vinde la un magazin chiar de lîngă casa ei. Sigur că pierzi trenul. Sau nu? Nu ţi-ai pus problema?"

Fata mă privea, surîsul era gata să i se deseneze pe chip în sacade succesive, cu frumuseţea ei strălucitoare oferită fără rezerve. Chelnerul adusese o farfurioară cu patru jumătăţi de caise însiropate, ea îşi luă una ridicînd-o cu lingura şi suav lent o lăsă să-i lunece în jgheabul limbii, cu ochii mai întîi pe jumătate închişi absenţi şi imediat după aceea atenţi la mine, la efortul pe care-l făceam ca să-i înfrunt privirea. Şampania mă zăpăcea supărător între nas şi creier, îmi simţeam pleoapele grele, fata se hotărîse acum să înghită caisele cu mutre languroase.

Mai tîrziu se retrase la bar. Spectacolul se terminase, două, trei perechi dansau tîrîndu-se fără chef pe scena transformată în ring. O lumină scăzută se rotea schiţând şi ştergînd umbre trandafirii şi albastre. Am văzut sosind la masă două cafele. Am băut cu chiu şi vai. Aerul devenise toxic. Mi s-a părut că printre contururile şterse ale barului descopăr silueta scamatorului. Mai bătrîn, cu ridurile pudrate, cocoţat pe un scaun, juca zaruri de unul singur, cu un sandviş

lung în mîna stîngă. Pînă şi negresa cu torţele se ivi din întuneric ca să bea, privi singuratică în jur, îmi dispăru din vedere.

Ca să rezist m-am agăţat din nou de vocea lui, horcăia o poveste. Se descompusese parcă între masă şi perete, cu braţul stîng lăsat să atîrne, cu stîngul cramponat de ţigară. În acel du-te vino al luminii, chipul lui îşi pierduse orice relief.

"... În peştera asta, Doamne sfinte. Mereu şi mereu tot peşteră. Cine ştie cum fac. Tot muncind. Tot trăind. Oarbe, şi muncesc, se reproduc. Înţelegi? Insecte, adică. Îţi vorbesc de-o oră. Ciccio ce faci dormi, îţi vine să vomiţi? Insecte. De unde ştiu. Am telefonat odată la biroul de informaţii de la STIPEL (Sigla "Societăţii Telefonice Interregionale din Piemont şi Lombardia", cu sediul la Torino. (N.t.)).

Jur. Altfel de unde să inventez eu toate astea? N-am vrut cu nici un chip să-nvăţ să citesc cu degetele. Nici o reeducare am zis instantaneu. Nu-i nimic de reeducat, învăţat, dragi medici profesori ultrapremiaţi daţi în mă-sa. Deci: vocea amabilă simpatică a fetei la telefon. Ce mai rîdea. Părea totdeauna mulţumită. Ce răbdare pe ea. Cu siguranţă trebuie să fi fost vai de capu' ei cu atîta răbdare. Iţi vine să crezi? Mi-a citit jumătate de enciclopedie la telefon dîndu-mi explicaţii despre insectele oarbe care muncesc şi aşa mai departe. În întuneric. Coropişniţa de exemplu. Insectă carnivoră, care mănîncă viermi şi sapă galerii. Trăieşte noaptea. Masculul şi femela lui aduc mari pagube culturilor agricole, pricepi? Şi pe urmă sînt muncitoarele termitelor. Mai puţin simpatice însă, sînt asexuate. Nu doar oarbe, ci şi asexuate, ca dreaptă răsplată a mamei noastre natura. Muncesc, construiesc, curăţă, adună hrană. Cultivă pînă şi ciuperci comestibile, jur că-i aşa dacă nu crezi verifică. Pe cînd buna lor regină vede, se îngraşă, mănîncă ciuperci şi scoate patruzeci de mii de ouă pe zi. Fata aia nu mai e la STIPEL. De cîte ori am

telefonat, după. O fi dat vreun cancer şi peste hoitul ei plin de bunăvoinţă. Sau poate s-o fi săturat. Poate a cerut să fie schimbată în altă funcţie ca să nu mă mai audă. O-nţeleg prea bine. Tu ce zici de asta?"

Nu ştiu cum am reuşit să mă tîrăsc pînă la telefon. Scamatorul ne privea continuînd să-şi rostogolească zarurile în sus şi în jos pe o tavă de fetru verde. Porumbeii lui, m-am gîndit eu lenevos.

Un barman bosumflat a făcut numărul, a întins indiferent receptorul.

"Cum noapte? Care noapte. E dimineaţa. Nu crezi că e vremea să te duci la biserică? Să-ţi mărturiseşti păcatele?" striga el răguşit furios fericit la verişoara mătuşă. Şi-şi depărta receptorul de ureche ca să lase spaţiu liber oftaturilor, exclamaţiilor plîngăreţe ale celeilalte voci îngrozite: "Da' pricepe sînt bine. Foarte bine. N-o să vii la înmormîntarea mea. Şi nici vărul preot. L-am văzut azi. Mare calamitate şi ăsta. Cheamă-l pe Baronu. Ştiu că doarme-n patul meu. Îl vreau pe Baronu. Imediat. Ei, Baroane tu eşti? Ce mai faci? Să te-aud. Hai. Un suspin cît de micuţ. Hai frumosule. Hai grăsanule. Sigur că mă cunoşti, eu sînt, hai dolofanule. Nu-i aşa că-mi scoţi acum un ditamai oftatul? Dă-i drumul iubitei. Că de nu îţi tai mustăţile. Ţi-e ruşine de mătuşa? Zi. Să te-aud. Nu? Crăpar-ai şi tu."

Puse receptorul în furcă, mîna îi tremura. Barmanul umpluse două păhărele cu un lichior închis la culoare.

"Din partea direcţiunii" zise cu severitate.

Nici n-am încercat să refuz. El bău, imediat apoi găsi cu cale să guste şi din paharul meu.

"Ierburi" decretă tuşind.

"Un extract. Foarte digestiv şi tonic, domnule" nu se lăsă celălalt surprins.

Scamatorul întorsese spatele, îi vedeam spinarea încovoiată, linia decolorată a vestonului.

"Ce-ar fi să-l trezim pe vărul preot? E o idee. Poate că are nevoie de noi. Te pomeneşti că-l putem duce la Neapole. Un preot în suită poate fi util."

"Pentru numele lui Dumnezeu, domnule" am răspuns eu dîndu-mi seama că nu-i servisem nici un contraargument.

"E tare preoţelul. Distractiv" se vaită el cu voce falsă. "Pe cînd tu Ciccio eşti un nimeni. Nimic. De ce nu eşti băiat de societate?"

Mutra de mucava a barmanului se destinse într-un minim surîs participativ.

"Nu eşti un prieten adevărat" se si grăbise el să reia "nu vorbeşti nu cînţi nu dai din coadă. De unde-ai răsărit, domnişorico? Că ai cam pus bot de domnişorică. Sau te superi?"

"Nu, domnule" am răbdat eu.

Îmi ţineam mîinile pe tejgheaua barului ca să-mi consolidez mai bine echilibrul, simţeam lemnul umezit de palme. Barmanul turnase un al treilea pahar de extract.

Mi-am impus să refuz dînd din cap ca să-mi fac şi mai evidentă o minimă autoritate. Celălalt încuviinţă, luă paharul.

O lumină de un verde insolent triumfa pe deasupra caselor cînd am ieşit. În trei taxiuri doi dormeau prăbuşiţi între scaun şi volan, altul citea ziarul.

"O scîrbă. N-ar fi costat-o nimic să ne conducă" îl tot auzeam printre horcăieli. Ce naiba, nu e fată de amiral. Toate nenorocitele astea se cred fete de amirali. N-am aflat niciodată de ce. N-ai zis nici o vorbuliţă ca s-o opreşti, Ciccio. Eşti prea matolit. N-ai mai văzut-o?

"Nu.'"

Şi cînd colo ea mergea la vreo douăzeci de metri de noi, cu cărnurile fragede dezvelite neumilite de lumina zilei. Se sui într-o maşină, trecu pe lîngă noi, cu braţul ridicat ca să-şi ascundă ochii şi fruntea.

"Provincial incurabil şi ţeapăn ce sînt" tuşea el. "Dacă o ţin tot aşa, peste un minut o să vorbesc de unul singur. Ca la nebuni. La ce bun călătoriile. Ar trebui să mă las însoţit doar de animale. Ciccio, de ce nu m-arunci naibii sub un tramvai?"

Se ţinea greu pe picioare, cu umărul împins într-al meu, genunchii îi cedau. Din cînd în cînd se încorda ca să-şi potolească un fior.

"Neapole şi moartea" începu să zică fără a conteni în taxi şi repetă la nesfîrşit silabisind şi tuşind în timp ce treceam ca fulgerul pe străzi şi prin pieţe pustii către gară.

Mă aruncasem în nu ştiu ce socoteală absurdă a zilelor deja scurse, a celor ce urmau. Gazul din şampanie îmi izbucnea din stomac în rîgîieli supărătoare. Am renunţat la pronosticul încurcat despre timp ca să-mi ţin respiraţia, să-mi opresc sughiţul.

O mare fîntînă se desfăşură pe lîngă noi, cu apa de culoarea oţelului, el îşi scoase capul pe geam ca să se scufunde în aerul, în zgomotul acela răcoros.

Apoi: "Pînă şi Baronu. Pînă şi el mi se opune. Ce-l costa să zică un vai. Mi-o spune mereu la telefon. Se înfurie se supără, dar pe urmă mormăie ceva. Mai al dracului ca de obicei. Zici că sînt eu de vină, Ciccio? Sînt chiar aşa de pornit contra viermilor? Şi cînd te gîndeşti că eu unul mă văd mă socot un biet canar cu ochii scoşi ca să cînte mai frumos."

Rîse ascuţit, sfîrşind într-un gîlgîit trudnic.

"Ce era ultimul pahar? Bălegar? Nu-ţi simţi şi tu maţele putrede?"

Ceva îmi întuneca ochii, îmi contracta gîtlejul, încercam să mă scutur ca să nu mă dezarticulez. Mi-am pironit ochii asupra clanţei portierei, căutînd să nu mi-i abat, să nu mai mi-i închid.

Taximetristul frînă brusc descarcîndu-ne în faţa gării fără nici un salut.

"Păcat că plecăm de-aici. Păcat că nu rămînem. Pe Neron" striga el legănîndu-se, cu bastonul

ridicat. Numai răbdarea unui hamal ne descurcă prin hol la biroul de bagaje. Ceşti şi farfurioare rostogolindu-se în chiuveta barului, bufniturile răguşite ale vocilor în difuzoare mi-au trepanat craniul.

"La Istanbul. La Calcutta ar trebui să mergem Oriunde nu la Neapole. Doar trei ore de somn. Sînt din ce în ce mai idiot. Trăsni-m-ar Dumnezeu" protesta el în tren, cu buzele livide, după ce înghiţise pe nerăsuflate somniferul.

Prăbuşit într-un colţ, am încercat să mă ascund cît mai mult cu putinţă sub o pulpană a perdelei. Lumina era acum prea puternică, o simţeam apăsîndu-mă şi scociorîndu-mi printre pleoape ca o lamă incandescentă. Anunţuri strigăte zgomote sfîşiau brutale atmosfera.

"Propriile noastre resturi pămînteşti. Asta sîntem. Neapole şi moartea" mai emise el, cu o vînă umflată şi înnegrită în mijlocul frunţii. "Nu e nimeni în compartiment?"

"Nimeni domnule" am zis.

Trenul începea să se pună în mişcare.

VIII

Îi vedeam în fundul terasei în lumina vărgată marmoreană a serii. Vorbeau aproape fără să vrea, printre mari intervale de tăcere şi fără umbră de surîs, el ca de obicei drept ca lama unui cuţit, celălalt, deşi înalt şi robust, cu spinarea deja adusă, susţinîndu-se anevoie. Şi distonau sub aripile viu colorate ale unei umbrele de grădină.

"Te salut. E tîrziu pentru mine. Ai nevoie de ceva? Acum ştii tot, ai văzut tot. Vezi tu. Pe mîine" zise soldatul din uşă. Avea o faţă îngustă de nevăstuică cu imprevizibile fulgerări viclene, mîinile netede. Se declarase mai întîi student şi apoi arhivar, dar pe tonul cuiva care se teme să nu greşească.

Am rămas singur în camera aceea prea mare, burduşită cu portrete. Ultima lumină se concentra asupra unui chip de doamnă închis în ovalul unei rame vechi, floarea palidă prinsă între grumaz şi umăr se detaşa imensă. Grupuri fotografice cu margini argintii zăceau pe masă, măsuţe, etajere, un pian.

În cursul după-amiezii soldatul mă dusese să vizitez casa, un labirint de coridoare, odăiţe, camere dintr-una în alta. De la aproape fiecare fereastră se puteau vedea porţiuni din oraş în fugă precipitată dezordonată către mare ca într-o iesle confuză.

Dormisem pesemne în odaia unei slujnice, plecate în vacanţă chiar în dimineaţa aceea. Sertarele şi dulapul din cameră fuseseră închise cu cheia sau golite, pereţii goi cu umbre umede ramificate. De sub cuvertura patului lipseau cearşafurile.

"Bună idee. Patru bărbaţi în casă sau cel puţin voi trei, dacă eu unul nu contez şi nu sînt luat în calcul, şi lui ce-i dă prin cap? O trimite în călătorie pe unica persoană utilă, pe singura femeie. Care nici măcar nu-i ceruse aşa ceva. E îndreptăţit proverbul: cei însemnaţi de Dumnezeu n-au creierul ca al meu. Vezi şi tu. Fii atent. Eu unul m-am şi hotărît. Mănînc la cazarmă. Paturile măturile praful n-au decît s-aştepte şi pînă la Crăciun. Nu sînt ordonanţă. Şi nici tu. Cine are chef să-şi aprindă paie-n cap n-are decît să-şi aprindă" comentase numaidecît soldatul.

"Cum îl cheamă pe-al tău?"

"Vincenzo V. Dar spune-i doar domnule locotenent. Pensia o primeşte în calitate de căpitan, dar el are scrînteala că vrea să i se spună tot locotenent. Ce mai: creierele de care-ţi vorbeam la-nceput. Dar om bun la suflet, văicăreţ ca bocitoarele, dar bun la suflet. Crede-mă: stau aici de şase luni. Şi-i mulţumesc bunului Dumnezeu,

cel puţin mîinile le are întregi pe amîndouă. Cum se descurcă al tău cu bărbieritul? Ce zici?"

Îi vedeam pe terasă, tot nemişcaţi unul lîngă altul, cu ţigările aprinse. Îşi pipăiseră ironic unul altuia stomacul şi pîntecele, dar cu atingeri scurte şi aproape dezgustate, fără un rîset. Nu mai vorbeau.

Izbutisem să mă odihnesc cîteva ceasuri, oboseala şi toate otrăvurile ei diverse dispăruseră, dar mă simţeam tot prizonier al unei atmosfere indescifrabile ostile, parcă al unui păianjen sau mai bine zis al unui balon de săpun care mi se închisese în jur şi plutea, plutea, legănîndu-se fără nici o noimă mă ducea cu el, fiecare viziune a lumii tot mai micşorată, mai rece şi mai distantă.

Am ieşit şi eu pe terasă, avînd grijă să stau în colţul cel mai depărtat de cei doi.

Oraşul se şi luminase, o junglă deasă ondulată de luminiţe lumini pete multicolore care se succedau se confundau sus şi jos pînă la linia golfului în cercuri ghirlande vîrtejuri şi noduri sub cerul cu striaţii violete. Acolo unde vioriul se întuneca, un nor zămislea capul apoi spinarea în fine mina prodigioasă a unui uriaş avansînd extrem de lent. Ultimele bucle ale pletelor lui prindeau încă soarele de dincolo de orizont. Şi întreaga junglă trimitea către el mugetul compact al unei fiare nesfîrşite tolănite în criză de somn, vibrînd prin milioane de pori orificii solzi riduri anfractuozităţi ale pielei abandonate în voia aburilor imobili ai verii.

Mi-am simţit mai strimtă şi mai opresivă închisoarea şi, brusc, dorinţa de a mă cufunda, nu de a umbla, ci de a mă cufunda de-a dreptul în luminile, în suflarea aceea, şi de a dispărea acolo.

Se mişcară, atingîndu-se uşor umăr de umăr, parcurgînd în tăcere terasa, bastonul alb şi tubul de bambus în legănare sincronă.

Locotenentul avea o voce năclăită profundă cu neaşteptate lîncezeli dubitative, accentele lui îi

retezau sec vorbele.

De trei, patru ori repetară în linie dreaptă cei cîţiva metri, calviţia gazdei strălucea ca o carapace. Nu păreau prieteni, nu vădiseră niciodată vreo mişcare sinceră de afecţiune, de acord.

Locotenentului îi ieşi din gură cu glas scăzut: "Curaj am. Dar e atît de mare frica."

Îi răspunse un rîset ca o plesnitură de bici.

M-am întors prudent în salon, preferind să nu le aud convorbirea.

De la geamuri, în întunericul camerei, am văzut iarăşi marea, închisă şi complet neagră în jurul a două mari nave de copaci luminaţi ca nişte triunghiuri perfecte.

M-am decis în sfîrşit să mă mişc, să caut cel puţin comutatoarele.

După cină sosiră fetele. Două fetele patroanei restaurantului din apropiere, unde mîncasem, şi două prietene de-ale lor. Erau foarte tinere, ochelarista rîdea şi se agita mai abitir ca toate. Se învîrtiră numaidecît prin casă ca şi cum ar fi cunoscut-o pe dinafară, dibuind pahare, sticle, gheaţă, nişte perne de puf într-un dulap.

Şi dădeau fuga între bucătărie şi salon cu strigăte ascuţite.

"Ines Candida Michelina Sara. O să mă faceţi să-mi pierd minţile" se plîngea locotenentul din fundul fotoliului. "Unde alergaţi. De ce vă agitaţi. Veniţi aici, repede, toate. Şedeţi."

Adăpostit îndărătul whisky-ului său, el tăcea, uitînd parcă de orice.

"Şi tu. Zi ceva. Te-au aşteptat atîta, sărăcuţele" îi ceru locotenentul.

"Femei. Acuma sînt femei. Nu mai sînt fetiţele de-acum patru ani. Aproape nu le suport" bodogăni el.

"Fausto" scoase celălalt un oftat prelung "noi ne putem opri, lumea nu."

Ines ochelarista apăru manevrînd un ventilator cu tot cu cablul lui lung.

"Nu vreţi puţin aer? Ne sufocam. Hai, nu-ncepeţi imediat să beţi ca nişte sugative. Dacă nu, noi plecăm. Mai vreţi o cafea? Este prea mult curent?"

Scăzu apoi glasul înaintînd către cele două fotolii ca să zică în grabă printre rîsete: "Ai observat, Fausto? Sara e tot îndrăgostită de tine. Dar de-a dreptul pierdută, biata fată. Ca atunci cînd purta codiţe, îţi aminteşti? Azi şi-a cumpărat şi un parfum nou. Franţuzesc. Spune-i ceva, Fausto, distreaz-o."

"Ines, bîrfitoare şi cîrtitoare ce eşti. Straşnică prietenă. Cînd tace mîlc. Cînd vorbeşte în gura mare. Ce fac pe-acolo?" se împotrivi lînced locotenentul.

"Se ruşinează" rîse iar Ines înainte de a fugi, lăsînd ventilatorul pe jos.

"Eh. Or mai fi încă fete?" scăpă el fără să vrea.

"Căpitane, ce, ai înnebunit?" se scandaliza cu glas scăzut celălalt, alarmat. "Cum vorbeşti. Patru tinere de toată lauda şi foarte respectabile. Candidei îi sînt chiar naş..."

Renunţă cu un gest dezolat din mînă.

"Curios. Vorbim ca să vorbim" căsca el plictisit. "Ce vrei să cred? Sînt femei, în cazul ăsta e inutil să mai vorbim. Ar trebui atinse."

"Fausto" îl mustră iar prietenul "nu-ţi aminteşti acum patru ani? Cînd ne însoţeau la cafenea, în grădini, şi noi le răsplăteam cu cornete de îngheţată?"

"Tîmpenii" îl reduse el numaidecît la tăcere.

Reintrau împreună, privindu-mă atent, ca pentru a-mi măsura posibila şi încă neconfirmata complicitate. Se aşezară pe divanul din faţa celor doi, dîndu-şi coate, printre grimase şi zîmbete, rîsete mărunte brusc înăbuşite în mîinile duse la gură.

"Bine acum" avertiza locotenentul.

Nu avea multe cicatrice pe faţă, doar o tăietură în zigzag în spatele urechii drepte. Ochelarii negri

îi făceau şi mai greoi capul mare, nasul cărnos. Bărbia îi tremura la cea mai mică vorbă sau îi cădea ca un soi de guşă.

"Aveţi vreo idee, fetelor? Să nu întîrziem însă" întreba el împrejur cu blîndeţe.

"Un joc. Da, un joc" strigă imediat Ines.

Îşi scosese ochelarii şi părea că nici uneia nu-i pasă de pernele prea moi şi călduroase, de zecile de priviri cu care le bombardau bărbaţii mustăcioşi de pe pereţi, de femeile şi matroanele risipite între rame, piepturile puternice, buzele marcate, buclele bine lipite pe tîmple.

Am văzut-o pe Sara întinzînd degetele ca să-i atingă lui mina dreaptă strînsă în jurul paharului.

"Te doare capul? Ai nevoie de ceva? Vrei gheaţă?" întrebă ea, cu ochii mari larg deschişi pe mutrişoara palidă prea rotundă.

Prietenele de pe divan o persiflau muteşte maimuţărind-o cu buzele pungite a inimă, cu ochii mijiţi.

"Nici vorbă" răspunse el eschivîndu-se brusc, cu o contracţie mecanică de zîmbet plictisit în colţul gurii.

"Un joc un joc" strigau acum celelalte, dar privind-o cu suspiciune avidă pe camarada lor.

"Fără ţipete. Sfîntă Fecioară. Vă rog. Capul meu. Un joc, orice joc vreţi, dar încet. Dacă nu, noapte bună. Astă-seară e o comedie la radio. Potoliţi-vă sau mă duc la mine-n cameră" implora locotenentul, cu mîinile molatice învîrtindu-i-se în gol.

"Ce joc vrei, Fausto? Hotărăşte tu" întrebă încet Sara, aplecîndu-se încordată.

El rîse, cu spinarea brusc străbătută de un fior: "Dar numai unul. Drace, de-a baba-oarba."

Ne dusesem pe terasă pentru îngheţată, în aerul nopţii foarte calde şi umede.

Fistic, frişca, alune se topiseră în frigider, am băut pasta aceea groasă din pahare după ce am stropit-o cu whisky.

"Mai ţii minte cît visai? Mai visezi?" Vocea Sarei era cumpănită, dar decisă. "Odată mi-ai povestit că ai văzut un animal sub pat. În treacăt, mic, de culoare portocalie. Ţi se păruse că era un soi de iepure. Sau poate un tatu."

"Tatu. Ce naiba să fi fost" contestă el, plat. "Nu-mi amintesc nimica."

"În schimb Sara da" modulă cu blîndeţe ironică Michelina oprindu-se o clipă cu tava plină de pahare goale. Era minusculă, dinţii îi erau gata să se arate şi genunchii mari. "Sara este asemeni conştiinţei rele. Ţine minte tot, nu se odihneşte niciodată."

"Nu faceţi pe cotoroanţele" suspină din depărtare locotenentul.

Se tolănise într-un jilţ de răchită, abandonînd orice intenţie de a organiza seara.

"Ciccio" mîna stîngă înmănuşată se ridică.

"Sînt aici."

"Bun, nu pleca" făcu el ostenit.

Sara mă privi ca şi cum m-ar fi văzut pentru prima oară, cu zîmbetul incert abia schiţat, cu mîinile împreunate sub bărbie. Avea unghiile bine tăiate, dar degete noduroase încercînd permanent să se ascundă.

"De ce nu-ţi scoţi haina? Pe căldura asta" îi zise ea încet "nu vrei să-ţi fie mai comod?"

"Ce comică eşti" îi răspunse el.

"La anul voi fi la universitate" încercă ea.

"Şi sora ta?"

"O, Candida se simte foarte bine cu mama la casa restaurantului. Ea e paşnică. O fată care o să se mărite curînd. Sărăcuţa de ea."

"Sărăcuţă de ce" rîse el.

"Fiindcă nu-i nimic de capul ei, Dumnezeu s-o ajute" răspunse Sara, dar deja iritată de inconfortul acelui dialog inutil. "O să se mărite cu un bucătar-şef sau dacă vrei cu un ditamai paşă, e totuna. Aşa sfîrşeşte totul."

"Dar tu nu. Aşa-i?"

"Eu nu. Sigur nu" se înviorase ea dintr-o dată, cu pumnii strînşi. "Fausto, nici măcar nu m-ai întrebat ce-o să fac la universitate."

"Pun pariu că-mi spui tu."

"Mojicule" rîse ea, dar neliniştită. În fine: medicina. Eşti mulţumit?"

"Trebuie să fiu? Dacă trebuie, sînt."

"Sînt curajoasă, da. Aşa zic toţi. Nu semăn cu celelalte. Şi de ce am ales medicina: ar trebui s-o ştii, tu cel mai mult" îşi frămînta ea degetele, cu ochii ei mari, lucitori, atenţi.

Fetele se strînseseră în jurul ventilatorului din salon, îşi aplecau pe rînd uşor ceafa încredinţînd-o adierii răcoroase, şuşotind de zor.

"Paharul gol, Sara" o trimise el la plimbare, pocnind apoi pe neaşteptate din degete şi zicîndu-mi: "Ciccio, zece minute pe ceas. Apoi mă cari la culcare. Chiar dacă e sfîrşitul lumii."

"N-aş putea să şed dincolo? Măcar o clipă. Mă-nţelegeţi, domnule."

"Vai de tine dacă o iei din loc."

Se întorsese cu trei pahare. Bău şi ea, cu prudenţă, neizbutind apoi să-şi oprească o strîmbătură.

"Eşti cel mai elegant bărbat din cîţi cunosc. Un lord" scapără ea pe neaşteptate. "Zău, Fausto, nu există nimeni mai elegant şi mai fermecător ca tine."

"La naiba" cedă el cu un zîmbet dezarmat.

Ridică paharul.

"Oh da. Un toast, un toast" se porni Sara.

De lîngă ventilator, fetele se aplecau atente spionînd, dar fără a cuteza să facă vreo mişcare.

"Pentru ce toastăm" întreba Sara agitată.

"Alege tu. Crede-mă: e mai bine."

"Pentru neant. Nada. Pentru rien ne va plus. Pentru viaţa asta, fata marii tîrfe binecunoscute" se pierdu descompus beat glasul locotenentului de dincolo.

"Eu însă toastez pentru tine. Pentru tine şi pentru speranţele mele. Vrei?" se aprinse Sara abia atingîndu-i un genunchi cu vîrful degetelor.

"Amin" conchise el golind paharul.

"E timpul să plecăm, domnule" am încercat.

"Fausto, acum trebuie să ţi-o spun. Ascultă-mă. Acum..." reluă fata tremurînd niţel. Glasul i se sparse brusc în gîtlej.

"Taci mai bine. S-a-nţeles? Taci. Pentru numele Domnului" întoarse el sec capul.

Ochii ei lucitori se închiseră o clipă ca să se arate iarăşi apoi mai umili, osteniţi.

"Spune-mi măcar de ce-ai venit" încercă ea cu glas scăzut. Nimeni nu mai credea. Nici chiar Vincenzo. Ştiam că-ţi telefona, că vorbeaţi, dar de aici pînă la venirea ta..."

"Bietul locotenent" zîmbi el. "Cîndva mai rîdea. Acum nu mai ştie nici să rîdă. Doar pufăie pe nas."

"De ce ai venit? Doar aşa? Degeaba?"

"Bună, Sara. Sora, prietenele tale, o să te foarfece. O să te ia peste picior."

"Ce să foarfece. Cine. Cine să ia peste picior. De-ai şti ce frică le e de mine. Şi bine fac" se înfurie ea roşind. "Hai, te rog, măcar atîta: de ce-ai venit."

"Nu degeaba. Văd că eşti aşa de curioasă. Nu: nu degeaba. Acum însă destul. Gata cu întrebările, domnişoară" puse el punct ridicîndu-se, căutîndu-mi braţul.

La telefon Candida o liniştea cu blîndeţe pe mamă. Aveau să coboare numaidecît, nu era încă miezul nopţii. O adevărată catastrofă, îngheţata aia.

Morişca saluturilor se roti iarăşi veselă.

La o oră foarte tîrzie, am auzit din patul meu suspine înăbuşite rostogolindu-se într-un plîns ce dură mult înainte de a se stinge, liniştindu-se cu greu. Apoi un pas care se îndepărta din baie în coridor. Fără nici o îndoială, locotenentul.

IX

"Permisia mea stă să expire, domnule. Va trebui să plec mîine. Cel tîrziu mîine noapte."

"Avem tot timpul" scutură el din mînă plictisit "nu e o problemă. Iar dacă te întorci cu întîrziere, dă vina pe mine. Corect?"

Ne găseam în salonul acum gol al restaurantului, toate celelalte mese debarasate, soarele feroce de după-amiază incendia strada dincolo de vitrine.

Se lăsase antrenat într-o posomoreală iremediabilă, rarele tresăriri de energumen îi erau golite de convingere, veselia răutăcioasă pe care i-o ştiam îi dispăruse. O umbră de barbă îi întuneca obrajii.

Zadarnic îl înconjuraseră fetele la masă cu atenţii, mereu cu paharul pregătit, doar pentru el polonicul cu moluşte rămase pe fundul supierei, umbra unui paravan anume orientat. Lui i se adresase mama Sarei şi a Candidei, plecînd de la casă, pentru a-i cere o părere, lepădîndu-şi o clipă aerul concentrat de văduvă.

Răbdase totul, mulţumind cu zîmbete căznite. Şi alături de el Sara fusese foarte scumpă la vorbă, pradă şi ea cine ştie căror gînduri.

"Un singur lucru, domnule. Rămîneţi la Neapole sau vă-ntoarceţi la Torino cu mine?"

"O, Ciccio, cîte întrebări. Nu ştii să te opreşti o dată?" mi se împotrivise cu glas istovit.

Doar ideea petrecerii îi însufleţi oarecum.

Ea îi venise locotenentului, şi acum se străduiau cu toţii să o imagineze să o pună pe picioare perfectă, exact evenimentul dorit, de la şuncă la dulciuri, de la peşte în gelatină la fructe de mare şi la şampanie.

"Destupată. În carafă. Aşa se pune în valoare" preciza locotenentul.

"Vincenzino eşti o cizmă ca de obicei" îl judecă el. "Cînd ai mai pomenit şampania în carafă.

Ignorantule."

"Păcat fără gravitate. Nu mai vorbesc" încerca celălalt să se apere, încurcat.

Fetele rîdeau.

"Sara: ţi-ai înghiţit limba?"

"Sara nu vorbeşte. Nu vedeţi că nu vrea să ştie de nimic? Ea gîndeşte, mamă ce mai gîndeşte."

"Biata Sara, e dusă pe gînduri."

Ea ţinea piept rîsului şi ironiei prietenelor, cu ochii permanent plecaţi, cu mîinile ascunse sub faţa de masă.

Apoi: "E mai bine acum ca fiecare să-şi vadă de ale lui" zise fără urmă de veselie. "S-o lăsăm baltă. Altfel cum să mai dorim să ne revedem la petrecerea de diseară?"

"Nu ţi-e bine, păpuşo?" întrebă el. Cuvintele căzură într-o tăcere neaşteptată.

"Foarte bine. De ce? Nu fi îngrijorat" roşi fata luată prin surprindere.

Se ivise un fluture galben care zbura în zigzaguri inegale de-a lungul mesei, bătînd frenetic din aripile minuscule, mîinile Inesei Michelinei Candidei s-au şi ridicat şi încurcat în încercarea de a-l prinde.

"Proastelor" bodogăni Sara, dar imediat după aceea dînd indiferentă din umeri.

"Un fluture" i-am explicat eu la ureche.

Privirea Sarei mă fulgeră iute o clipă.

Scăpase de degetele Inesei, dar se aşeză chiar în faţa lui, pe faţa de masă cu cele două aripi străvezii strînse, şi Sara fără nici o precuţie specială întinse mîna, îl captură fără dificultate între degetul mare şi arătător.

"Aţi văzut?" rîse ea.

"Aici dedesubt, aici dedesubt" strigă Candida.

Fu răsturnată o cupă mică de sticlă şi fluturele încarcerat se învîrti în juru-i, cu aripile blegi desfăcute, cu antenele explorînd tremurătoare.

"Sărăcuţul de el."

"Ce galben frumos. Ia uite ce punctişoare negre. Parcă sînt o blăniţă."

"E adevărat că trăiesc doar cîteva *zile?"*

Rezemîndu-se în coate fetele priveau, lenevoase înfierbîntate, acum fluturele se oprise, cu aripile înfiorate de un tremur uşor.

"Da' ce faceţi, fetelor? Sînteţi la grădiniţă? Doar aşa ştiţi să vă purtaţi? Frumoasă consolare" se tîngui din fundul încăperii vocea patroanei.

"Lăsaţi-le, doamnă, să se distreze" îi replică în ecou locotenentul.

"Mie mi-ar plăcea negru" zise Sara.

"Negru? Ăla cu capul de mort pe aripi? Ce distracţie" protestă Ines.

"Ce înmormîntare clasa a treia eşti azi."

"Sara, te-a lovit deochiul?"

"Şi ce vă pasă vouă că-mi plac negri" le replică ea prompt.

Mîna lui dreaptă avansa pipăind pe masă pînă ce se apropie de cupă.

"Negru ai spus? Eşti sigură?" o întrebă cu glas scăzut, încercînd un surîs.

"Da. De ce?"

Stînga înmănuşată căzu deodată pe cupa făcută ţăndări printre ţipete de spaimă.

"Uite. Acum e negru" făcu el apoi fără a-şi retrage mîna de pe cioburi.

"Dar ce se-ntîmplă. Ce-a fost asta" se agita locotenentul "nu hotărîm nimic cu petrecerea?"

"Două comisioane pentru tine, Ciccio. Costumul meu alb la vopsitorie, curăţat şi călcat, dar pe loc. Şi şampania. N-am încredere în ceilalţi. Sînt în stare să bage bicarbonat" zise el.

"Bine, domnule."

"Zece sticle. Nu sînt prea multe. Krug."

"Krug. Bine, domnule."

"Nu te grăbi. Azi nu ieşim."

"Sara asta" am tatonat.

"Ce?" i-am auzit glasul la pîndă.

"Nimic. La orice m-aş fi aşteptat sosind la Neapole, dar nu la fetele astea. Şi Sara. Nu ştiam."

"Şi ce-aveai tu de ştiut" făcu el sec. Dar imediat, mai obosit: "Vezi-ţi de tine, Ciccio. N-are rost să-ţi baţi capul cu alţii. Vezi-ţi de tine, fii turist."

De la fereastra camerei lui, în timp ce împachetam costumul, i-am văzut în fotoliile de răchită de pe terasă, el neclintit în pofida căldurii, cu ţigara atîrnîndu-i de buză, locotenentul moleşit de parcă ar fi dormit. Umbrela îi apăra cu un cerc cenuşiu parcimonios împotriva revărsării soarelui, dincolo de parapet oraşul vuia surd pînă la marea nespus de albastră.

"Ar trebui să mai vorbim? Te mai gîndeşti?"

"Nu, căpitane, de ce? Nu mă crezi?" răspunse stins locotenentul, cu mîinile agitîndu-se brusc. "Nu ziceam eu că ar fi şi mai rău să discutăm?"

"Mai rău şi încă cum."

"Atunci gata. Totul e clar acum. Te rog" îşi dădu celălalt duhul "ne-am spus şi ne-am răspus totul. Gata."

"Acum zece zile cînd ţi-am telefonat. Şi chiar înainte, îmi păreai mai ferm."

Am renunţat să manevrez hîrtia de ambalaj ca să nu remarce foşnetul. Glasul lui nu mi se părea eliberat de tristeţea care-l cuprinsese în ultimele ceasuri.

"Dar m-am hotărît. Ca şi tine. Poate chiar mai mult decît tine, dacă-mi dai voie. Să nu te-ndoieşti, Fausto. Şi-acum s-o lăsăm baltă. Pe căldura asta" făcu locotenentul.

"Te-am auzit. Astă-noapte."

"Nu trebuia. Nu trebuia" strigă celălalt, dar furia nu-i ţinu decît o clipă, vorbele îi tremurară din nou în gîtlej: "E treaba mea. Unii plîng, alţii rîd. Ce contează? Care e diferenţa? Chiar vrei să mă dăscăleşti în toate acum?"

"Aşa e. Şi-apoi: puţin îmi pasă."

"Ţie ţi-o fi păsînd oare de ceva?" se lamenta locotenentul.

"Aşa cum am venit pot să şi plec înapoi. Chiar mîine. Chiar în noaptea asta. Şi fiecare cu soarta lui" zise el cu bruscheţe.

"Ba nu, ba nu. Acum e hotărît totul. Nu te mai îndoi. Dacă te mai îndoieşti acum, mă jigneşti. Sigur" se împotrivi celălalt cu puţinul glas care-i mai rămăsese. "Vezi însă: tu ai deschis iarăşi vorba. Trebuie să recunoşti."

"Ai dreptate. Lovit" rîse el acru.

"Şi petrecerea? N-am făcut oare o greşeală? Fetele alea, săracele. Dumnezeu să le aibă mereu în paza lui, Sara care nu mai poate să-şi găsească liniştea. Şi e atît de inteligentă."

"E bine cu petrecerea. Foarte bine. Nu poate fi nimic mai bun. Şi să căutăm chiar să ne bucurăm de ea."

"Da. Ce fete minunate, nu-i aşa? îşi pierd timpul, îşi pun la bătaie toată răbdarea, cu unii ca noi. Ti-l aminteşti pe tatăl Sarei şi al Candidei? Ce n-ar fi făcut el pentru tine. Ce devotat îţi era. Şi nu cred că te-a văzut mai mult de trei ori. Dar tu cu Sara n-ai putea..."

"Nici măcar să nu-i rosteşti numele, la dracu, idiotule" izbucni el umflat de furie ca o viperă.

Venisem în uşa restaurantului ca să aflu unde aş putea găsi o vopsitorie prin apropiere. În partea umbrită a salonului, Sara, la o masă, întoarsă cu spatele, stătea aplecată peste cărţile ei.

"Nu învăţ chiar cu atîta vreme înainte, nu sînt chiar atît de tocilară" rîse ea roşind. "Doar un prim contact. Cărţile noi. Medicină. Ce groază."

"Fii liniştită. Universitatea e lucrul cel mai uşor. O să vezi" şi i-am spus despre costum.

"Cum: n-a venit celălalt soldat? Micchiche ăla, arhivarul? Neam de leneşi. Are un adevărat talent să adulmece unde-i încurcătura cea mai mică. Dă-mi mie. Îl trimit pe un băiat de la bucătărie. Şezi."

Veni înapoi, jenată, cu braţele încrucişate şi mîinile ascunse la subsuori.

"Celelalte fac pregătirile. Eu la bucătărie sînt nulă. O adevărată pacoste. Pur şi simplu nu pot învăţa, nu simt nici o pasiune pentru treburile astea femeieşti. Sînt o cauză pierdută. Ele în schimb, de-ai vedea ce mai muncesc şi ce se mai distrează: şi sînt mai mici, toate au un an mai puţin ca mine" şezu, închise cărţoiul evitînd să mă privească. "Poţi să mai stai? Un minut doar. Ţi-e sete? Vrei să bei ceva?"

Am aşteptat să înceapă, dar îşi ţinea ochii lipiţi de cotorul cărţoiului. Şervete de masă împăturite albe ca zăpada se aliniau pe cîte două şiruri, un deodorant împrospătase atmosfera.

"Nu s-au dus la culcare" am zis în sfîrşit.

"El nu se odihneşte niciodată", cu o cută între sprîncene.

"Nici locotenentul."

"Oh, bietul Vincenzo" îl lichidă ea cu o grimasă "el nici nu contează. Ai văzut că e un nimic, un nimeni? Bun, un sfînt, da: dar ce contează?"

"Nu par nici măcar prieteni."

Rîse, cu un icnet sec, pentru ca apoi să spună cu severitate: "Nimeni nu-i poate fi prieten."

"I-am auzit vorbind, pe terasă. N-am înţeles. Părea că au ajuns la un soi de acord."

"Fausto nu poate fi de acord cu nimic şi cu nimeni." Se lumină niţel: "Tu îl cunoşti acum. E o fiinţă unică. Un geniu. Eşti convins? Poţi să-l iubeşti sau nu."

"E şi teribil" am încercat.

Rîse fericită.

"Păi sigur că e." Ridică puţin glasul: "Teribil, dracul gol, o pedeapsă a lui Dumnezeu, tot ce vrei. Dar ceilalţi. Cine sînt. Unde sînt. Unde ajung. Ce vor. Nu vezi în jurul tău? Lumea? Un faliment."

Îşi eliberase o mînă şi acum policele i se desprindea repetat din strînsoarea celorlalte degete adunate pumn, unghia plată şi trandafirie.

"Un faliment, nimic altceva" repetă ea lent.

"L-am văzut spunînd şi făcînd anumite lucruri" mi-a scăpat. Aroganţa lui. Apoi, se-nţelege, cedezi, te justifici, măcar te schimbi şi-i dai chiar dreptate. Eu unul îi sînt prieten cu adevărat şi el o ştie."

Negă din cap, cu surîsul ei melancolic şi secret refugiat în opoziţie.

"Nici tu, nici alţii. Ţi-am spus-o doar. Nu poate avea prieteni. Nu poate" răspunse ea.

"Şi totuşi" m-am mulţumit să mă opun.

"Vreau să zic: o să-i fii prieten, nu mă-ndoiesc" reluă ea prudent accentuînd fiecare cuvînt "dar vezi că şi tu discuţi, ai ceva de zis, emiţi judecăţi? Şi asupra lui nu se pot emite judecăţi, cu el doi şi cu doi nu fac niciodată patru, poate cinci, poate trei, dar patru chiar niciodată. In ce-l priveşte: trebuie să-l alegi şi cu asta basta."

"Tu eşti femeie şi..."

"Nu sînt femeie. Măcar de-aş fi. Sau poate nu. Ştiu eu?" replică ea nervoasă. "Ce-nseamnă femeie sau nefemeie? Lumea zice că sînt îndrăgostită de el. Toţi zic asta, pînă şi mama, biata de ea, şi pe ascuns mă iau peste picior. Dar numai pe ascuns. Nu e însă iubirea prostească, leşinată şi făcută praf cum cred ei. Este hotărîrea mea. Alegerea mea. Ca un cîine care se ţine după un tip pe stradă, şi numai după el. Şi aşteaptă. Aşteaptă şi n-are nevoie de explicaţii."

Nu i-am suportat privirea, care îşi regăsise curajul pe măsură ce mi se spovedea.

M-am simţit dezarmat prosteşte.

"Nu e iubire" zise ea. "Este fidelitate, e credinţă, credinţă şi aşteptare. Plus altele. Zi-i, zi-i cum vrei."

"Dacă o iei aşa, n-are rost să mai vorbim" am răspuns.

"Aa? Şi de ce ar trebui să vorbesc chiar cu tine?" se supără ea violent, cu ochii mari holbaţi. "Adică tu vii aici şi eu te şi aşteptam cuminte pe un scaun ca să vorbesc cu tine? Tu cel mult îmi poţi spune cum a fost călătoria, dacă a tuşit mult,

cu cine şi cum şi de ce s-a certat. Treburi de-astea."

"Bine. Trebuie să plec. Şampania."

"Te rog" se aplecă ea brusc fără puteri peste masă "Încă un minut. Doar unul. Nu te supăra pe mine. Spune-mi ceva despre drum."

"Obositor. N-am stat o clipă. Ceva furibund. Mi se pare că am fost peste tot şi nicăieri, nu ştiu cum să spun. Şi-acum îmi mai vîjîie capul."

"Da, da, sigur că da" rîdea ea încuviinţînd "Îndrăcit, îndrăcit..."

"Grădini zoologice, liturghii rîntate, taxiuri. Şi ştii ce insulte împroaşcă în jurul lui?"

"El nu insultă. Condamnă" mă contrazise sigură pe ea.

"Barul. Băutul. N-am mai văzut pe nimeni să bea atîta."

"Cînd bea e un zeu. Eşti convins? Odată a spus: înălţaţi mîndrele steaguri..."

"Etc. etc. Cunosc. E tipic pentru el cînd e beat mort" am răspuns.

"Cînd e beat e minunat."

"Poate pentru că ţi-l aminteşti cu memoria ta de fetiţă, dar..." am tatonat eu.

"Îmi amintesc şi ştiu" făcu ea cu avînt. "Ştiu tot. Pe cînd lumea asta e făcută din viermi. La şcoală înveţi despre Olimp, dar pe urmă ce-i în jur? Viermi care nu vorbesc nu ştiu nu pricep."

Acum îşi aplecase fruntea pe carte, îi vedeam doar cărarea subţire foarte albă din păr, cîte o buclă mai deschisă la culoare în josul cefei.

"Nici eu nu sînt optimist" am zis. "Viaţa azi este confuzia, dezastrul pe care le ştim. Pentru noi tinerii..."

"Eu cred în alte lumi" suspină ea înăbuşit. "Se zice: dacă ar fi existat, aceste alte lumi ar fi încercat să comunice cu a noastră. A, da? Tu ce crezi? Tu, dacă ai fi din altă lume, ai avea dorinţa asta de a comunica? Spune."

"Aş fi nebun" am rîs.

"Nu crezi că o să murim toţi?" şopti ea din nou. "Toţi, unii după alţii? Asta mai e viaţă? Viaţa nu mai poate continua aşa. Şi să-i mai zici viaţă. Nimeni nu-nţelege, dar el ştie. Ştie că sîntem proşti, vulgari, incapabili, putrezi. El a înţeles."

"Mă laşi să spun ceva?"

"Spune" se resemna ea.

Am zăbovit o clipă ca să-mi adun bine vorbele necesare, să le găsesc tonul potrivit.

"Tu raportezi totul la el. Ţi-ai făcut o idee a ta şi nu mai renunţi la ea. Foarte bine. Dar la ce bun? De acord, el este deosebit, cu totul deosebit, nimeni n-o tăgăduieşte, şi ce? Doar pentru că e orb? Sînt milioane de orbi."

"Am spus-o la început. Şi Vincenzo e orb. Dar e un nimeni, băşică goală. Nu-şi înţelege nici măcar propriul destin. Aşa că nu şi-l merită" îşi cuibări ea obstinată capul la adăpostul cotului.

"Dar care destin? De orb? Nu s-a născut aşa" am zis fără să mă gîndesc şi înfierbîntîndu-mă brusc. "Nu e o tragedie grecească, e o nenorocire. El a primit-o într-un anumit fel, cu felul lui de-a fi, de vina e încăpăţînarea ta dacă vrei să ne vezi în alt fel."

"Degeaba. Tu vrei să cercetezi, să explici. N-o să reuşeşti niciodată. Voi toţi, dacă aţi vedea un înger la un colţ de stradă, ce-aţi face, mă rog? Îţi spun eu: i-aţi număra penele. Ca să fiţi siguri, pentru control. Aşa sînteţi voi."

Rîse iar, dar aproape un sughiţ slab.

"Încearcă un joc. Leagă-te la ochi şi rămîi aşa legat o după-amiază întreagă la tine-n cameră sau în grădina publică. Şi mişcă-te, recunoaşte lucrurile, caută..."

"Ai făcut tu aşa?"

"Eu? Ce mă priveşte pe mine" replică ea repezită.

"Bine. Am înţeles. Destul" m-am dat învins.

"Da. Destul" păru ea să se liniştească.

"Nu te supăra" mi-am impus eu. "Eu unul nu te judec. Şi nici n-am să te iau niciodată peste picior. Ba dimpotrivă. Dar poate că nici tu nu înţelegi. Poate sîntem prea tineri ca să-nţelegem."

Continua să-şi scuture capul culcat pe cot, negînd.

"Ştiu şi eu că el este diferit" am replicat.

"Nu e destul să spui diferit. Prea puţin" îşi ridică iar faţa, cu privirea ca o lamă ţintită în altă parte. "Şi fluturele de azi dimineaţă? Îţi aminteşti?"

"Ah, frumos gest."

"Definitiv. Spun asta ca să te-ajut să-nţelegi cît de cît" mă luă ea în derîdere ca din spatele unui zid al ei. "Doar el e capabil de gesturi definitive. Îi trec prin minte, şi le şi face. Cine poate apuca, să apuce."

"Ce mă uluieşte e că toţi îl lasă să facă ce vrea. Îl lăsăm liber în toate, mereu. Niciodată nici un protest."

"El ştie" urmă ea cu ochii mijiţi. "Lumea e distrugere. Şi el îşi are distrugerea în fiinţa lui. Tu îl vezi, aşa, imobil, frumos ca nimeni altul şi cînd colo, pe dinăuntru, e o ruină. Şi totuşi respectă totul, căci e şi amabil, cînd devine angelic nimeni nu se poate compara cu el."

"Am putea vorbi aşa ore-ntregi. Tu de o parte, eu de alta, fără să ajungem la nici o concluzie."

Încuviinţă cu un semn, cu privirea pierdută, o vînă la gît îi zvîcnea ritmic sub piele.

"Şi femeile?" sări ea deodată. "Nu eşti obligat să faci acum pe mincinosul cu mine. Zi: a căutat alte femei pe drum? La Roma?"

"Nu."

Răsuflă uşurată, dar fără să se bucure.

Apoi, cu o furie dispreţuitoare: "Vaci cretine" zise ea. "Ar trebui s-alerge cu miile după el, dac-ar avea un dram de minte în cap. Dacă aş fi eu o femeie adevărată, ce-aş mai inventa. Pentru el, aş găsi lucruri incredibile."

"E cu douăzeci de ani mai mare ca tine."

Rîse: "Cu douăzeci şi unu. Da' ce zic eu? Zece mii. Un milion. Şi chiar asta e foarte frumos, e foarte bine."

"Atunci: corect?"

"Corect" strigă ea înveselită.

Răsfoi grăbită cartea ca să-mi întindă o mică fotografie protejată de un plic transparent.

Roşi mulţumită: "Uite."

Îi ajungea puţin mai sus de talie, ciorapii albi pînă la genunchii ei de fată, umblau cu soarele în faţă, mîna lui dreaptă pe umărul ei plăpînd, bastonul de bambus aproape şters în mişcarea lui. Fetiţa rîdea, cu dinţii dezveliţi. El, alb orbitor, cu petele întunecate ale ochelarilor, cravata, mănuşa stîngă, anula toate celelalte cîteva elemente prezente în imagine, o bancă de grădină, un tufiş cenuşiu.

"Sînt ani de-atunci" explica ea blînd cu glas scăzut "ne-a făcut-o tata. Dar nu cumva să-i spui. Nu ştie nimic. Nu va trebui să ştie niciodată."

M-am simţit brusc abătut şi derutat, în umbra aceea încinsă, în pişcătura acrişoară a deodorantului.

Doar sub impulsul unei mînii obscure am lăsat să-mi scape: "L-ai văzut oare vreodată fără ochelari?"

Zîmbetul ce i se întipări pe faţă se arătă ca o sfidare.

"Sigur că da. Şi dacă nu, ce?" răspunse ea foarte iritată. "Vezi că ai pus întrebarea cu răutate: ce voiai? Să mă sperii? N-ai să reuşeşti niciodată."

Am rămas mut, simţindu-mă respins, fără rost. Încăpăţînarea ei îmi măturase din creier orice gînd de consideraţie, lăsîndu-mă şi mai golit.

Ne ridicaserăm, m-a petrecut pînă la uşă, dinspre stradă un geamlîc de foc. Strigăte puternice şi zgomote ne-au pironit în prag.

"O sută de metri, prima la dreapta. O vinărie de lux" explica ea. Poţi uza de numele restaurantului, am telefonat deja. Te miri? De ce? Am imaginaţie.

În legătură cu el, reuşesc să-mi imaginez orice. Pun pariu că vrea cel puţin opt sticle."

"Zece."

"Vezi? Mai e şi un adevărat domn". În lumina zilei apărea foarte palidă, încreţitura dintre sprîncene gingaşă şi adîncită ca o gropiţă. "Cine ştie dacă vom mai putea sta un pic de vorbă, noi doi."

"Mîine noapte plec. Sau cel puţin aşa cred. El: nu ştiu. N-a vrut să-mi spună nimic, ca de obicei."

"Mereu a fost aşa."

"Ştiu asta. Măcar atîta am înţeles şi eu."

Îşi strînsese din nou mîinile la subsuori, făcu faţă străzii şi zgomotelor cu o expresie severă. O clipă mi-a apărut oricum, dar nu tînără.

"Nu te-am întrebat nimic despre Torino. Proastă mai sînt. E chiar aşa de frumos cum se spune? Vreau să vin acolo la universitate. O să-mi trebuiască un an întreg ca s-o conving şi s-o lămuresc pe mama, ştiu bine, dar în sfîrşit... Am un cap special, dacă-mi intră-n el ceva şi pornesc, ajung la ţintă. Totdeauna."

"Eşti o fată foarte bună."

"Să nu mă faci bună" se lamenta ea brusc. Un gest cu mîna i se stinse pe loc în aer: "Urăsc fetele bune complimentate de toţi. Eu sînt eu însămi. Totul e-aici. Şi vezi să nu scapi o vorbă despre Torino. Jură."

"Jur."

"De ce n-a ieşit la plimbare, azi?"

"N-a vrut."

"Dacă nu se plimbă măcar un pic, devine nervos. Mai e timp pînă la cină. Cînd te-ntorci, de ce nu-i propui să se plimbe? La ora asta s-ar putea să se fi răzgîndit."

"Dacă deschid eu vorba, el zice imediat nu. Putem paria."

"Aşa e, aşa e" rîse ea bucurîndu-se legănîndu-şi bustul, cu gîtul abia înclinat. "Nu-ul lui. Minunat. O împuşcătură împotriva a tot."

"Să-i propun totuşi, nu?"

Încuviinţă, dinţii care i se închideau îi chinuiau buza superioară.

"Încă ceva" am încercat eu "dar tu, vreme de patru ani... De scris nu i-ai scris, şi atunci? Îi telefonai?"

Se retrase brusc îndărătul unui zîmbet sticlos.

"Nimic" răspunse ea cu glas obosit "nimic şi nimic. Şi-acuma gata: şi aşa am vorbit prea mult."

"Dar el..."

"El e acasă, trebuie să se plimbe, trebuie să mănînce. Atîta tot. Să lăsăm lucrurile aşa cum sînt."

"Foarte bine."

"De ce, poate pentru că ţi-a vorbit? Despre mine?" vocea i se articula într-un gîfîit aproape stins.

"Nu. Crede-mă..."

"Nici o vorbă, sigur" făcu ea o grimasă. "Acum trebuie să te duci. Faceţi o plimbare frumoasă, vedeţi Neapolul, e încă un oraş nobil. Şi fii mulţumit."

"Turistul se supune" am încercat să rîd.

"Doar o vorbă" încercă ea învingîndu-şi ezitarea. "Trebuie să am încredere în tine. N-am încotro. Ascultă deci: astă-seară caută să nu-i stai tot timpul pe cap. Te rog."

Am simţit că roşesc.

"El a vrut. Nu m-a lăsat să mă clintesc ieri. Jur că eu..."

Încuviinţă din cap, şi ea cu pometii îmbujoraţi.

"Ştiu ştiu. Nu-i nevoie să te explici. Rău nu eşti, te-am înţeles. Dar astă-seară, dacă poţi cît de cît, pleacă. Nu zice nimic şi fă-te nevăzut în vîrful picioarelor. Poate ai şi tu vreo nevoie, cînd şi cînd. Şi-apoi casa e mare. Sau poţi să te duci după Ines. E simpatică, pare clevetitoare, dar e bine pregătită, modernă. Şi se cam uită la tine. Ţi-ai dat seama, nu? Sau nu te interesează nimic nimic? Un minut

cel mult. Îmi ajunge doar un minut cît e seara de lungă. De acord? Zici că o să te descurci?"

"Promit. Nu-i însă nevoie de Ines. Adică nu mi-o pune mie-n cîrcă doar pentru asta. Ştiu să mă descurc."

Zîmbi privind înainte, îşi strînse apoi braţele ca şi cînd i-ar fi fost frig.

"Te consideri prieten cu el" mai zise ea, marcată însă de atîtea vorbe irosite "şi atunci să nu crezi că anume în minutul ăla, anume astă-seară o să-l înnebunesc cu cine ştie ce declaraţie. Nici gînd."

"Foarte bine. Şi-apoi nu mă priveşte pe mine. Eu sînt afară" am protestat eu încurcat.

"Toţi sîntem afară, în raport cu el. Unii mai puţin, alţii mai mult" acceptă ea cu gravitate. "Eu ca şi alţii, poate mai mult decît alţii, cine ştie. Dar nu-i voi face declaraţii care să-l tulbure cumva. Nici să nu-ţi treacă prin gînd."

"De acord de acord. Ce mă priveşte pe mine."

Am mai rămas să ne privim o clipă, stînjeneala sporea între noi.

"Scuză-mă" dădu un mic ţipăt învecinat cu rîsul "ce mojică. Nici nu te-am întrebat cum te cheamă. Cum te cheamă de fapt?"

I-am spus numele meu, dar acum aproape contrariat, cu glasul poticnindu-mi-se în gîtlej.

Îmi întinse deodată mîna, mi-o strînse pe-a mea cu o mişcare inimoasă, eliberîndu-se însă numaidecît.

"Şi-acum mă duc să-nghit protestele şi năbădăile celor trei domnişorele înfăinate de colo" rîse ea din nou. "Femeile la bucătărie, nu ştii ce-nseamnă asta. Toate se cred Ioana d'Arc. Sau Ioana sau madame Curie."

Împinse geamul dîndu-se înapoi, uşa se închise docilă fără nici un zgomot şi în timp ce se rotea oglindi în absurde perspective suprapuse vîrtejul străzii.

X

" Vincenzo Vincenzino ce te-a apucat, de ce nu vii? Tocmai acum te faci nevăzut. Cum să ne jucăm dacă tu te faci nevăzut" strigaseră fetele.

Dar locotenentul se tîrîse pînă la un fotoliu din camera alăturată, descompus de prea multă mîncare şi băutură.

"Lăsaţi-l să piardă" decise el.

Apropie arătătorul de mîinile întinse şi întoarse cu palma-n sus în eventai, începu să atingă uşor o palmă.

"Fără gîdilat" strigă Michelina scuturîndu-şi şi desfăcîndu-şi iar mîna.

"Fato. Taci din gură. Proasto" protestau celelalte surescitate, cu atenţia încordată.

Arătătorul explora prudent uşor.

"Foarte frumos munte al lui Venus, o să-i prefaci în scrum pe bărbaţi" decretă el cu gravitate profesorală.

"Şi mie şi mie" îl şi solicitau celelalte.

"Încă ceva, fii bun, linia inimii" imploră Michelina, concentrată asupra palmei ei, asupra arătătorului care o parcurgea.

Sara mă privi, şi ea cu mîna întinsă, cu un zîmbet docil care o făcea să pară mai obosită. M-am retras pînă la masă spre a mă instala în punctul unde se încrucişa curentul de la cele două ventilatoare. Căldura mă strîngea de spate ca o a doua piele, nici urmă de adiere răcoroasă dinspre terasă, pînă şi ventilatoarele spintecau vîrtejuri fierbinţi.

Minuscule resturi de gheaţă mai pluteau într-o supieră, farfurii boluri tacîmuri se adunaseră într-o dezordine colosală pînă şi pe ultimul centimetru disponibil, două degete de şampanie călîie acum pe fundul sticlelor destupate.

Jocul continua în rîsetele prosteşti electrice ale fetelor aşezate în cerc pe divan, el beat lăfăindu-se

în postura de judecător şi rezemîndu-se în coate.

"Linia inimii, şi eu."

"Şi M-ul ăsta dublu, îl simţi? Ce înseamnă M-ul dublu?"

Răsuflarea depărtată a locotenentului se strecura apăsătoare printre pauze, ca un horcăit.

Mai întîi fusese concursul de cîntece. Încă la masă, după o tentativă muribundă de toast.

"Dar nu un cîntec întreg. Doamne fereşte. Doar o strofă scurtă. Spirituală. Şi cine nu ştie, să tacă definitiv" le impusese el.

Ines se ridicase sveltă în picioare modulînd: "Fuga adu fug pepeni moi fuguţa fuga adu huţa pepeni moi fuguţa."

"Nu-i bună. E doar un joc de cuvinte ca să-ţi dezlegi limba, nu un cîntec" o descalificaseră invidioase Candida şi Michelina.

"Cine cîştigă medalia de ciocolată?" reluase el, bătînd cu o furculiţă în farfurii şi pahare.

Sigur de efect, cu capul zumzăind, intonasem:

Curul roş de maimuţică
roşii sticlele de vin
roşu curul rupt de frică
al lui Iosif fost Stalin...

Printre urlete şi rîsete îşi făcuse loc vocea împîslită a locotenentului din capul mesei: "Fiţi spirituali, dar să nu cădem în vulgarităţi..."

"Hai, Vincenzino, nu te supăra, ce-i asta, petrecere sau nu" îi ripostaseră fetele.

"Don Vincenzo, don blegenţo" se ridicase ofensiv reproşul lui.

Dar nimeni nu se mai hotărîse, ochii strălucitori încercau să reînjghebe crîmpeie de amintiri ce întîrziau să se realcătuiască, buzele schiţau încercări iute stinse. Şi în atmosferă o vagă stînjeneală, o nelinişte.

"Şi-atunci" îşi pierduse el răbdarea.

"Sara e la rînd. Sara."

"Ce cîntă Sara? Ia gîndiţi-vă. Nu catadicseşte ea."

"Sara nu vrea. Nu vedeţi că nu vrea?"

"Voi aţi spus-o. Nu vreau. Nu mă bateţi la cap" refuzase fata cu o privire înrăită.

Pînă cînd începu el, pe neaşteptate, cu un timbru tremurător şi tot mai degajat aproape emoţionat în lentoarea calculată a strofei, noi ascultînd uimiţi:

Mai bine-ar fi să nu te mai iubesc
din Crez nimica nu-mi mai amintesc.
Şi-Ave Maria chiar de n-o mai ştiu
cum să-mi mai mîntui sufletul pustiu...

"Oh, Fausto" spusese fără voie Sara.

"Şi e ceva de rîs aici? Ăsta-i hazul tău?" reacţionase locotenentul.

"Ai dreptate, zău" capitulase el, ciudat de abătut, cu mina gata pornită în căutarea paharului. Hai. Unul din voi acum. Repede."

Grozavă sărbătoare. Grozavă, ce să zic. Ca la 2 Noiembrie" se vaită iarăşi locotenentul sprijinindu-se ca să se ridice de la masă, contrariat.

Sara izbutise să răstoarne la timp o sticlă, să abată atenţia surorii şi prietenelor care se puseră imediat pe şters şi strîns.

"Nu-l iubesc. De ce nu-l iubesc astă-seară? Doamne Dumnezeule, nu suport" murmură ea în colţul terasei.

Îşi răsucea degetele de la mîna stîngă în celălalt pumn, cu ochii strălucitori încercănaţi. Căută să respire adînc, dar se întrerupse la jumătate, ca şi cum s-ar fi sufocat, sfîrşi prin a-şi contracta gura într-o grimasă.

"Tu înţelegi? Ai înţeles?"

"Cred că da" am răspuns, renunţînd de fapt în sinea mea.

"Aş vrea să-l văd mort. Dispărut. Să nu mai existe. Nu mai pot să-ndur. Ce crede el? Că sînt de piatră? O fiinţă de nimic?"

Îşi înnoda, îşi chinuia bietul lănţişor de la gît.

"Dacă vrei, îi spun ceva. Pot să-ncerc" m-am descurcat eu resemnat.

Refuză scuturîndu-se toată.

"Şi proastele alea trei. Auzi-le. Trei găini. Îşi închipuie că sînt la circ" se plînse ea şi mai obosită.

"E foarte tîrziu" am spus.

"O să ne-apuce dimineaţa. Te asigur eu că apucăm aici dimineaţa" replică ea cu furie rece şi îndîrjită. "Vreau să-i văd cum se-alege praful de ei. Nişte animale. Beţivani, atîta e de capul lor. Beţivani fără suflet. Nici gînd să recunoască sacrificiul altora."

Vorbele erau împroşcate ca nişte proiectile.

"Să nu exagerăm. Ştim ce ştim, Sara. Dacă ar ridica un deget..."

Îi tremură bărbia, umerii i se pleoştiră.

"Dac-ar ridica un deget. Sigur" răspunse ea cu greutate "aş da fuga. Sînt sau nu cîine credincios? Sînt datoare să dau fuga. Dar asta nu mai are nici o însemnătate. A reuşit să mă-ngheţe toată astă-seară. Şi să-ţi mai spun ceva: dacă aş fi răutăcioasă, ar trebui să-i mulţumesc. Pentru ajutorul dat."

M-am rezemat de parapet ca să privesc oraşul în desfăşurarea lui de lumini şi nesfîrşita pată de cerneală a mării. O constelaţie se întrezărea foarte sus pierdută printre aburi, puţin mai înainte un zumzet vătuit de avion se stinsese într-o curbă foarte lungă.

"E doar vina mea, numai a mea, capul meu tîmpit e de vină. Ar trebui să mi-l smulg, să mi-l arunc la gunoi" continua să se lamenteze cu un accent ceva mai dur de-acum şi mai ironic în glas "idioată incurabilă ce sînt."

"Noi sîntem totdeauna de vină" am urmat-o eu ca să n-o las singură "noi îl inventăm, îl lustruim pe aproapele nostru."

"Ai dreptate" pufni ea, schiţînd un zîmbet. "Şi el, sărăcuţul. Ce putea să facă şi el? Sa mă calce-n picioare ca să pricep o dată pentru totdeauna? Aici înăuntru, aici sînt bolnavă."

Roti un deget pe care şi-l dusese la tîmplă.

Apoi: "Măcar de-ar mai fi trăit tata. El ar fi în stare să înţeleagă. Taică-tu: mai trăieşte? Te gîndeşti la el?"

"Trăieşte. Dar nu mă gîndesc niciodată Ia el. Nu ştiu de ce" abia am ştiut ce să-i răspund.

Îmi simţem gura incendiată de sosuri şi vin, dar creierul îmi reacţiona încă lucid la orice provocare aruncată de vorbe, de obiectele ivite viguros în lumină, de colţul pianului, de genunchii fetelor de pe divan.

"Uită-te la ei acum" exclamă ea. "Nişte neruşinaţi. Nu pentru că fac ce fac, ci pentru că se lasă împinşi de nimicul din ei. Ţevi goale, tigve uscate."

În lumina violentă a salonului mîna lui dreaptă pipăia înconjura măsura cele trei glezne aliniate, fetele rîdeau, ba dînd din picioare, ba ţinîndu-şi-le nemişcate. Îşi pierduseră graţia, o jenă neaşteptată le făcea mişcările mai confuze şi mai suspecte.

"O femeie adevărată e stăpînă şi răspunzătoare de gleznele ei" rostea el într-o oscilaţie precară.

"Îl auzi? Ai auzit? Dă pe-afară idioţia din el. Să-l omori, nu alta" şopti în întuneric Sara, atentă.

Michelina şi Ines îşi încrucişaseră gambele ca să-l deruteze, cu zvîcniri de pudoare îşi ţineau fustele bine strînse în jurul genunchilor. Policele şi arătătorul lui, cu inel, măsurau, controlau din nou, nesigure.

"Ghiceşte ghiceşte" îl provocau strigătele.

Îngenunchease alunecînd parcă din fotoliu, şi pipăia precaut, spinarea slabă aplecată marcîndu-i respiraţia ostenită.

Renunţă în cele din urmă cu un gest plictisit, se trase la loc în fotoliu fără să mai rîdă.

"Acum mă duc înăuntru şi-i iau la palme. Pe toţi. Întîi pe ele, apoi pe el. Un dos de palmă ce nu s-a mai văzut" zise Sara.

Se şi întorsese însă, cu coatele pe parapet. Un căscat copilăros îi descompuse faţa.

"Ţi-e somn?"

"Nebuneşte" suspină ea "dar nu mă mişc. Chiar de-ar fi să cad pe jos. Aici sînt şi-aici rămîn."

"Ai să vezi: peste un minut o să te caute el pe tine."

"Nu i-o doresc" încercă ea să rîdă.

"Mă duc să văd ce face locotenentul."

"Doarme. Omul ăla mereu doarme. Înecat în propriu-i stomac" răspunse ea epuizată. "Întoarce-te repede, te rog. Nu mă lăsa şi tu aici de izbelişte."

Mai tîrziu am dat de el în baie. Stătea sprijinit de marginea căzii, apa curgea vîjîind din robinet.

"Tu eşti, Ciccio? Nu-i chiar aşa de rău. Şezi. Ascultă ce frumuseţe. Apă apă" gîngăvi el dezordonat dindărătul ţigării stinse. Stai aici. Să vorbim ca de la bărbat la bărbat."

"Da, domnule."

"Confuzie. Haos. Nu-ţi simţi şi tu capul plin de popice?"

"E tîrziu domnule."

"Mereu tîrziu. Niciodată tîrziu. Tîrziu cu motiv" rîse el tresărind vlăguit.

Îi dispăruse orice încordare, slăbiciunea trupului care-i înota ca o aşchie în haină, cămaşa şifonată, mănuşa rigidă din mîna stingă nu-l mai asculta, legănîndu-i-se ca şi cum ar fi fost dezarticulată.

Îşi scoase cu greu ceasul, întinzîndu-mi-l.

"Ţine. Omagiu."

"De ce domnule? Nu pot."

"Nu face pe prostul. Ia-l şi bagă-l în buzunar. Totdeauna. E unica regulă."

"Nu, domnule. Mulţumesc, dar nu" am refuzat mai hotărît.

"Fiindcă e de aur sau doar fiindcă e special, pentru orbi?" rîse el din nou rotindu-l în palmă.

"Îmi promiseserăţi un portofel. Ar fi mai nimerit. O să-mi facă plăcere ca amintire de la dumneavoastră. Dar ceasul nu" am zis.

Lăsă buzele în jos, plictisit acum.

O umbră violacee îi adîncea obrajii, deasupra gulerului cutele pielii îi erau asudate şi lipsite de viaţă.

Scoase portofelul.

"Uite-l. E bine aşa?"

Am renunţat să mai discut, am golit fiecare despărţitură de bani şi acte, i le-am pus la loc în buzunarul interior al hainei. Răbdă fără nici o reacţie, cu umerii relaxaţi.

"Fata aceea" am tatonat eu.

"Cine? Ce?"

"Sara. E dincolo. Ar merita măcar o vorbă" am pronunţat eu răspicat ca să acopăr zgomotul apei.

"Sigur. Cum să nu. De ce nu" încuviinţă el legănîndu-şi capul. "Şi pe urmă îi telefonăm lui Baronu. Bietul meu Baronu. Singur în Nord. Telefonezi şi tu. Nici o scuză."

"Sigur domnule. Acum însă..."

"Mă duc, mijlocitorule. Mă duc. Eu unul nu pot să refuz nimic. Mijlocitor nu stă jignitor ca peşte. Aşa că eu nu zic peşte. Vezi: nu ţi-am spus-o. Corect?" rîse el dezvelindu-şi dinţii, îi căzu ţigara, i-am luat-o de jos, o acceptă pasiv între degetele pe care i le-am simţit incapabile s-o ţină.

"Să nu le lăsăm niciodată pe fete să aştepte. Fiinţe dumnezeieşti. Am ştiut mereu. Bărbatul ştie asta."

"Nu mă refeream la fete. Doar la Sara" am insistat.

"Sara. Chiar aşa" repetă el cu neplăcere, cu riduri ivindu-i-se între nas şi gură.

"Acum totul e mai liniştit, locotenentul doarme, dacă luaţi loc pe terasă, Sara..."

"Nu mă-ngropa sub vorbe. Fie-ţi milă."

"Scuzaţi-mă domnule."

"Mă duc. Tu să taci. Toţi să tacă. Şi aici nu închide. Lasă-mi apa aşa."

Se ridică în picioare, învingîndu-şi tremurul muşchilor, îşi îndreptă ceafa şi spatele.

"Sînt un om mort, Ciccio."

"Domnule..."

"Un om mort. Ce ştii tu? Sst. Un om mort în delir" îşi mişcă rigid un picior după altul pe coridor, cu dreapta întinsă în faţă "un mort beat. Beţie afurisită. Locotenentul doarme? Suflet împăiat. Într-un sfert de ceas, jumătate de ceas: afară toţi în şuturi. Înţeles?"

"Le conduc eu acasă pe fete. Nu vă faceţi griji" l-am asigurat eu.

Rîse ascuţit: "Să-mi fac griji? De ce?"

Mîna dreaptă dibuia de-a lungul zidului.

Se aşezase în faţa lui, cu braţele încrucişate, captivată de el, şi el vorbea alungit în fotoliul de răchită.

Ines răsfoia o revistă veche, Michelina şi Candida bosumflate se duceau şi veneau cu stive de farfuri, tăvi pline de pahare.

Căldura nopţii părea să se destrame cînd şi cînd în frisoane de răcoare umedă.

Cheagul trandafiriu luminos al acelei camere în dezordine mi se dilatase în ochi ca un loc evadat pentru totdeauna din acordurile din vrerile lumii. Se şi grăbea să se ascundă într-un cotlon al memoriei.

Toate astea sînt viaţa?, m-am întrebat, dar cu o senzaţie de irealitate, fără o veritabilă curiozitate.

Ines îşi scosese ochelarii ca să surîdă incert, am strîns din umeri cu o timiditate bruscă voită, fără să mă clintesc. Ici şi colo mă împungea oboseala, dar capul îmi era încă treaz, avid.

Sara se resemna nemişcată, cu profilul ca o pată abia abia vizibilă în întunecimea terasei. El continua să vorbească, îşi vîrîse mîna stîngă în haină, dreapta îi manevra lent ţigara.

Nebunii, sigur. Căci o vedeam pe Sara acoperindu-şi cînd şi cînd ochii cu mîna, suferind, ca pentru a se apăra, iar apoi respirînd ca pentru a prinde puteri, fără a mai avea curaj să-l întrerupă, să-i conteste afirmaţiile.

Nu mai contenea, capul i se detaşa net şi întunecat din albul costumului, răsturnat pe spătarul fotoliului, proferînd cine ştie ce insulte vulgare.

Am simţit o mare dorinţă să mă apropii, să surprind măcar o vorbă.

Sara se străduia să nu plîngă. Frîntă în două, se rătăcise în acel gîlgîit inepuizabil de fraze, de rîsete schiţate, care plouau asupra ei, fără putinţă de scăpare. Îi opunea fruntea, arcuindu-şi fără vlagă umerii, el încă nu se liniştea, la cele mai neînsemnate mişcări ale capului fulgerînd între dinţi şi ochelari.

Ines se ridicase în picioare, veni spre mine lenevoasă, cu ochii miopi înroşiţi.

Ajunsă la pian, se întoarse şi ea, critică, se uita la ei, îi măsura cu privirea acolo, atît de diferiţi.

"Doi comedianţi. În plus învechiţi. Demodaţi" comentă ea apoi cu glas scăzut dar decis. "E clar?"

"Te-nşeli" m-am mulţumit să-i răspund.

Mă privi foarte dezamăgită, cu ochelarii ascunşi în mîini.

"Da' ce, îi iei şi tu în serios? Te consideram mai isteţ" mă ironiza ea stins.

"Eu cel puţin îi respect" am zis.

Făcu o mişcare nervoasă, îi mai cîntări o dată prin cadrul uşii cu geamuri.

"Ce respect. Mie nu-mi spun absolut nimic" decise ea. "Şi ce exemplu ar putea fi ei?"

"Exemplu, nu ştiu. Par însă o excepţie."

"E timpul să-i punem capăt" trase ea sec concluzia. "Sună adunarea, soldat."

Pe scară şi în curte am reuşit cu uşurinţă să-mi încetinesc paşii lîngă Sara. Celelalte mergeau mai grăbite, două trei picioare care schiţau un dans.

"Nu ca să te bat la cap, dar poate vrei să-mi spui" am început. "A fost ca de obicei? Infernal?"

Negă cu capul înclinat, muşcîndu-şi buza, interesată cu încăpăţînare de pietrişul din curte împărţit în fîşii late albe şi negre.

"Dacă vrei, tac. Nimic mai uşor" am mai încercat. "Dar e o greşeală."

"Inutil. N-ai înţelege. Nimeni n-ar înţelege" răspunse ea, dar fără asprime.

Apoi, pe neaşteptate, ridicînd nerăbdătoare glasul : "Dar unde alergaţi? Hai să ne bucurăm de firicelul ăsta de aer."

Fetele, ajunse în portal, se opriră nehotărîte, ea traversă curtea şi se aşeză pe treapta unei scări ce se căţăra întunecoasă şi îngustă prin încîlceala zidurilor. Un miros de ierburi putrezite răzbătea din vecinătăţi.

Se întoarseră agale înapoi, ţinîndu-se de mînă, înăbuşindu-şi jalnic un căscat.

"Şedeţi" porunci Sara pusă pe ceartă.

O ascultară, aranjîndu-şi fustele, fără nici un chef, cu capetele bălăbănindu-se.

"Ar fi bună o baie, im plonjon în apă" oftă pierit glăsciorul Candidei. "O goană zdravănă cu maşina şi-apoi o partidă de înot. Aşa aş mai zice."

"De ce nu iei maşina, Sara?" făcu Ines.

"Sfîntă Fecioară. Dacă aude mama noastră, la ora asta. Bagă cuţitul în noi toate" rîse Candida.

Îşi rezemase tîmpla de umărul prietenei, cele două chipuri alăturate se reliefau ca o pată luminoasă unică.

"Şi Vincenzino ăla. Ce lehamite. Acum chiar că m-a plictisit" izbucni Michelina.

"Mereu la fel. Mănîncă şi pe urmă doarme. Ce să zic, veselă societate. Da' ce sîntem noi? Infirmiere? Octogenare la azil?" adăugă Ines.

"Bine bine, să nu-i mai zicem aşa. Dar cui îi pasă de binele ăsta. O fi trebuind să ne facem şi călugăriţe te pomeneşti? Şi pe urmă ce-ar trebui să fie? Rău şi-atît?" se lamenta Michelina

"Petrecerea a fost însă frumoasă."

"Datorită lui Fausto. E meritul lui."

"Găsiţi că are şi merite."

"Fausto e un nebun. Nimic altceva."

Sara privea în sus, unde aureola trandafirie a luminilor încă mai sporea dincolo de terasă.

"Mai bine să renunţi" încercă Ines să zică.

"Ştiu" sună calm răspunsul.

"Ce? Cum? E sfîrşitul lumii" rîse uluită Ines. "Sara şi marea ei dragoste, pasiunea ei..."

"Nu-ţi bate joc. Voi vă bateţi joc de ea şi pe urmă ea se leagă de mine toată ziua. Lăsaţi-o în pace" protestă Candida cu ochii închişi.

"Şi tu nu ştii vreun banc?" mi se adresă Michelina fără să mă privească. "Vorbeşti puţin. De ce? Sau poate că noi vorbim prea mult? Or fi vorbind însă şi fetele tale de la Torino. Ascultă: ştii anecdota cu transplantul? Doi prieteni se reîntîlnesc după mulţi ani..."

"Nu" i-o tăie sec Sara "taci din gură."

"Oh, Sara. Termină."

"Ţi-am spus să taci din gură. Toate astea sînt doar grosolănii. Nu se cade" se pomeni ea mustrată.

"Nu se cade" o ridiculizară celelalte.

"Ai zis într-adevăr că renunţi?" reluă Ines cu altă voce, curioasă.

"Am zis. Ai auzit? Atunci chiar am zis" replică Sara cu răceală.

"S-a purtat rău cu tine? Te-a jignit?"

"Cum ţi-a spus?"

"A fost veninos? Dar băuse şi tu..."

"Destul. Ce vă priveşte pe voi? Vedeţi-vă de-ale voastre, dacă aveţi de ce" refuză Sara cu asprime.

Un suflu slab de aer începea să se lase încet de sus, pătratul cerului dintre acoperişuri apărea încă întunecos.

Îşi îndepărtau de ceafă gulerele bluzelor ca să prindă o adiere de răcoare, o mînă două se agitară ca să intensifice acel vînticel minim.

"Sara G., n-ar fi sunat bine. Nu-mi pare rău" oftă Michelina.

"Mereu tot încercarea asta cu numele de familie. Grădiniţă de copii. Asta sînteţi, nimic altceva" replică Ines.

"Tu. Care ţi-e numele de familie" întrebă Candida.

Le-am spus, dar nu ştiu de ce cu voce mai scăzută, pe cînd ele vorbeau fiecare accent marcat ca un plesnet.

Începură să combine numele meu de familie cu numele lor de botez, unul după altul, interogativ sau afirmativ, rîzînd, modulînd fiecare silabă, cînd repede, cînd scandat, ca pentru a-i aprecia mai bine combinaţia, răsunetul.

"Singura căreia i se potriveşte este Ines" rîse în fine Candida.

"Numele de familie din Nord: curioase, deşi frumoase, dar aspre, nu sînt muzicale" îşi dădu cu părerea Michelina.

"Proastelor. Trei prostovane amărîte, asta sînteţi" se declanşa Sara pe neaşteptate şi le ocărî. "Creiere de lapte. De ce trebuie să-mi staţi mereu pe cap?"

"Că oi fi tu sănătoasă la cap, cînd ţi-l pierzi aşa pentru un nenorocit" replică Ines cu îndrăzneală.

Desenul graţios care le unea pe trepte se destramă într-o agitaţie confiictuală.

"Sau îţi închizi gura aia veninoasă sau..." ameninţă Sara ridicîndu-se în picioare.

"Sau ce? Ia să te văd. Zi. Vorbeşte. Tare vreau să văd ce" ţipă cealaltă.

Candida şi Michelina mă priviră, aşteptînd o intervenţie din partea mea. Dar tocmai Sarei îi alunecară gîndurile în altă parte.

"De ce s-a stins lumina aia de sus?" rămase ea fascinată cu ochii la terasă.

Ne-am întors cu toţii, cenuşiul geamurilor îndepărtate era abia vizibil în partea superioară a zidului.

"Ce-i trebuia să stingă lumina? Tocmai el" continua Sara să întrebe privind cu atenţie.

N-am mai avut timp să vorbesc.

Primul foc de pistol, deşi din interior şi de la înălţime între zidurile acelea, se prăvăli pînă la noi, spărgîndu-se jos în mai multe cioburi sonore.

XI

Urcam în fugă pe scări cînd detună a doua împuşcătură, mai înăbuşită.

Şi-n timp ce scîncetele şi ţipetele fetelor fugind dincolo de portal se pierdeau rătăcite, în timp ce o simţeam pe Sara gîfîind în spatele meu, am avut o clipă conştiinţa precisă că totul, împuşcăturile, fuga mea şi întunericul şi el sus, nimic nu s-ar fi putut petrece altminteri.

Dar o dată ajunşi pe palier mîinile îmi înţepeniseră şi Sara fu nevoită să-mi smulgă furioasă cheile.

Gemea cu gura închisă pipăind uşa.

"Cum să ştiu, ştiam, am ştiut mereu, nenorocita de mine" mi s-a părut apoi că o aud.

Bezna coridorului ne bloca.

"Repede" era strigătul Sarei.

În curte se auziră zgomote de canaturi trîntite şi chiar o voce, mi s-a părut, amuţită însă numaidecît.

În camera de lîngă salon locotenentul zăcea în fotoliu, cu capul într-o parte, un pîrîiaş subţire de sînge i se scurgea dindărătul urechii pe sub guler. Şi el, la doi paşi, în picioare, cu braţele atîrnînd, cu buzele întredeschise contorsionate ca o zbîrcitură.

Negru pistolul pe covor, la cîţiva centimetri, între fotoliu şi pantofii lui.

N-am izbutit să intru, umerii şi genunchii mi s-au făcut dintr-o dată de plumb. O vedeam pe Sara cum se lipea de el tremurînd, îl apuca de un braţ apoi de celălalt cu forţă crescîndă şi disperare, ca să-l tragă să-l smulgă de-acolo.

"Fă ceva. Hai, fă ceva" ţipă ea.

Nu puteam să-i răspund, răsuflarea îmi îngheţase între dinţi. Frică nu, deloc, dar o inerţie invincibilă infinită care-mi apăsa ca un lest vinele şi imaginaţia, mă înstrăina de locul acela, de orice durere posibilă.

Corpul masiv al lui Vincenzo V. Între cele două braţe ale fotoliului părea umflat, un cumulus gelatinos alb şi cenuşiu.

Şi ea îl tot scutura. Îl împinse pînă la tocul uşii unde rămase rezemat, ţeapăn pieziş ca o marionetă aproape fără suflu.

"Pentru Dumnezeu, de ce nu te clinteşti de-acolo" striga Sara holbîndu-se la mine.

"Nu. Nu-i adevărat. Nu..." articula haotic gura ei lemnoasă.

Dar Sara izbutise să-i şi pună în mina dreaptă un pahar şi el cu obedienţă mecanică şi-l duse la buze, îl goli, şocul violent al tusei păru în măsură să-l zguduie să-l trezească, însă dintre degetele brusc desfăcute îi scăpă paharul gol.

"Lucrurile lui. Repede" urla Sara ducîndu-l cu ambele mîini la perete.

Am dat fuga ici şi colo fără să gîndesc întorcîndu-mă cu un braţ de haine uniforma mea flacoane de medicamente în boneta militară întoarsă cu gura în sus, bastonul de bambus, disperat urmărind în creier toate lucrurile pe care le lăsam risipite inabordabile prin cele două camere, în baie.

"Idiotule. *Valiza"* ordonă Sara cu vocea de gheaţă smulgînd un flacon din bonetă.

Am văzut-o de pe coridor în timp ce încărcăm buimac valiza, cum îi deschidea gura, îi vîra cu degete sigure somniferul, îl silea să mai bea.

Strîngîndu-l în braţe încerca să-l tîrască spre uşă.

"Repede" zori ea sufocată lîngă el.

"Şi pe celălalt? Cum se poate. Unde crezi că ne ducem. E cel mai prostesc lucru" mi-a ieşit pînă la

urmă din gîtlej.

"Celălalt trebuie să fi murit deja" strigă ea stoarsă de puteri. "Şi ce ne pasă nouă? Nu vrei? Fă cum crezi."

Am jurat în gînd cu disperare, încă aplecat peste valiză: nu mă mişc de-aici, n-au decît să plece, cum pleacă chem pe cineva sau telefonez, diseară iau trenul.

Am auzit-o gemînd pe palier.

Am dus afară valiza. Mă privi compătimitoare, el prăbuşit între perete şi îmbrăţişarea ei.

"Jos la poartă. Doar pînă la poartă. Fie-ţi milă. Ajută-mă. Pe urmă iau maşina. Şi nu-ţi mai face gînduri, nu mai ai nici o obligaţie" hohotea ea de plîns.

L-am tîrît pe scări, era uşor şi dezarticulat ca un mănunchi de crengi uscate, o dată dus în curte ea se grăbi să privească în sus şi în jos la balcoane şi canaturi, dar totul arăta zăvorit pustiu.

Am deschis poarta, l-am rezemat de ea.

"Un minut. Mai puţin chiar" o luă ea la fugă ştergîndu-şi turbată sudoarea din orbite.

"Domnule" am încercat "mă auziţi?"

ÎI sprijineam de subsuoară cu mîna proptită de lemnul aspru al porţii.

Capul îi atîrna bălăbănindu-se fără nici o susţinere, din nări un suflu greu şi înfrînt.

Cele trei fete îmi trecură fulgerător prin minte: cine ştie unde au fugit, cu siguranţă vor fi apucat pînă acum să trezească pe toată lumea şi să povestească totul mamelor taţilor rudelor. Şi lumea din curtea interioară, canaturile trîntite, glasul acela.

Am auzit scrîşnetul maşinii.

"În spate. Aici în spate. Atenţie. Încet" şopti Sara lăsînd în jos spătarele ca să facă loc.

Pe banchetă am văzut o sticlă de whisky, o cuvertură.

A rămas încovrigat acolo în fund ca un biet cîine prea voluminos, absurd de alb cum era.

Ochelarii îi alunecară, dar mîna Sarei îi opri, grijulie şi blîndă îi puse la loc.

"Tu du-te acum. Doamne sfinte, du-te, nu te mai gîndi la nimic" zise ea aşezîndu-se la volan.

"Dar unde? Şi tu? Unde te duci acum?"

"Ştiu eu" răspunse ea fără să mă privească, cu motorul pornit, cu degetele noduroase extrem de albe încordate pe volan.

Strada se precipita pustie şi lucitoare în curbe strînse, încă întunecată, dar felinarele păleau deja sub apăsarea unui cer mai limpede.

"Greşeşti total. Inutil să fugi. Aşa e mai rău. Nu-nţelegi?" am încercat să o fac să judece.

Imaginea locotenentului în fotoliu, firişorui acela roşu de după ureche mi s-au învîrtit în faţa ochilor.

"Nu vrei să pleci odată" izbucnea ea, controlîndu-şi însă imediat vocea.

"Nu ţi-a cerut nimeni nimic. Pleacă. Pleacă. Sînt treburile mele, treburile noastre."

Am deschis iar portiera.

"Eu l-am însoţit. Eu sînt răspunzător" am protestat cu violenţă. "Beat ţicnit cum e, i-ai mai dat să-nghită şi un somnifer. S-ar putea să crape aici, acum, îţi dai seama?"

Dădu din cap fără energie, dar ca şi cum ar fi auzit ceva lipsit de orice însemnătate. Bărbia îi tremura, reuşise în schimb să-şi reprime lacrimile.

"Orice-ar fi fost" zise apoi "să-l ducem undeva, departe de-aici. Acolo să se poată trezi, să se lămurească. Să pună lucrurile cap la cap în linişte. De îndată ce se va trezi, va hotărî. Lui îi revine să ia o hotărîre. Putem s-o facem, măcar atîta. Pentru el."

Vocea i se stinsese în gîtlej.

"Dar unde-l duci?"

"Nu-ţi face tu griji" se împotrivi ea.

Dar numaidecît, chiar dacă recalcitrantă: "Într-o casă a mamei. Nu departe. E goală, nu locuieşte nimeni acolo. Vino. Pînă nu se trezeşte."

"De ce? Nu te-nteleg. De ce vrei să faci asta? Sîntem amîndoi cei mai mari proşti care..."

Nu mi-au venit alte cuvinte.

"Îngerul meu, bietul meu înger. Trebuia să-mi dau seama, trebuia..." murmura ea cu ochii ţintă la stradă.

Picioarele umerii braţele i se şi mişcaseră independent de acel gol inert arid dinăuntrul lui.

M-am hotărît să mă aşez, să-nchid portiera. Automobilul demară.

Boţit în spatele nostru, tuşea, cu gura deschisă. După tuse răsuflarea i se prefăcu în horcăit.

"Sfîntă Fecioară, nu vrei să-i desfaci o dată cravata aia nenorocită? Măcar să poată respira" porunci ea cu răutate.

"Şi somniferul cu care l-ai îndopat. Şi băutura. Îi e foarte rău. Ar trebui..."

"Nimic. N-ar trebui absolut nimic" mă refuză ea.

Conducea cu mişcări furibunde, cu faţa crispată şi strînsă ca un pumn. Petele negre din jurul orbitelor îi invadaseră şi jumătate din obraji. Privea în oglinda retrovizoare bizuindu-se doar pe mîini pentru alegerea străzilor. La o intersecţie derapasem periculos pe un nod de şine, evitînd nu ştiu cum un refugiu de tramvai.

"În două minute am ajuns" mă avertiză.

"Şi pe urmă? La ce bun ajungem."

"Ajungem ajungem" strigă ea năpădită brusc de lacrimi. "Important e să fim acolo. Să-i dăm un răgaz."

"Eşti nebună. Şi eu..."

"Nu vreau să ştiu nimic. Taci din gură şi nu-mi mai spune nimic" striga ea aplecîndu-se şi smulgîndu-se de la volan. "Cine are nevoie de tine? Cine ţi-a cerut ceva? Cine eşti tu? De ce nu ţi-ai luat tălpăşiţa, cum voiai?"

O Sara" am urlat şi eu.

Înghiţi, încordîndu-şi muşchii braţelor, ai bustului, ca să prindă putere şi stăpînire de sine.

"Da" făcu ea încet "da. Spune."

"Nimic. Nimic."

Totul mi se părea departe, inaccesibil, în ochi doar defilarea aceea rapidă de ziduri, străzi, cerul acum lînced şi duşmănos acolo sus.

"Zi-i. Scuză-mă."

"Doar atît: eşti datoare să fii atentă. Sîntem datori" am rostit fără convingere, glasul parcă străin de mine "dar ce vrem să facem? Să nu agravăm situaţia. Tu crezi că-l ajuţi. Şi eu de-asta sînt aici. Dar dacă..."

"De ce două focuri?" mă întrerupse ea fără să fi ascultat. "Ai înţeles oare de ce au fost două focuri?"

O nelinişte neaşteptată mi-a împrăştiat ceaţa din creier.

"Poate l-au ratat pe primul. Sau l-au tras ca să încerce pistolul" am zis eu.

"De ce zici ei? Care ei? El. Doar el. El a tras a încercat sau poate a ratat celălalt foc. Trăgînd în el. Luaseră hotărîrea împreună, dar numai el a tras" se năpusti ea pierzîndu-şi răsuflarea.

"Ce-au hotărît? Să se omoare împreună?"

I-a scăpat un plînset.

"Crezi că se puseseră de acord? Puseseră totul la cale?" am mai întrebat eu.

Dădu din cap, cu buzele strînse.

"N-a fost oare la mijloc băutura? Şi toate celelalte, da, dar mai ales băutura de astă-noapte..."

"Ba nu" mi se împotrivi ea vlăguită. Se pregătiseră. Acum înţeleg. Şi petrecerea. A fost o înţelegere între ei doi. Iată de ce a venit. Ăsta e motivul. Şi eu, idioata naibii ce sînt, n-am priceput imediat, nenorocita de mine..."

"Bine atunci, dar el? De ce el nimic?"

"O fi ratat. Sau i-o fi căzut pistolul. Şi noi am ajuns acolo prea devreme" căută ea confuz un răspuns.

"Sau pentru că a fost beat. Degetele nu-i mai stăpîneau nici ţigara. Sau poate frica."

"Frica nu" respinse ea.

"De ce nu? în ultimul moment..."

"Frica nu. Nu el" strigă iarăşi ea.

Nu mai aveam putere s-o contrazic. Şi nici nu mi se părea ceva important. Focurile acelea de pistol încă-mi stăruiau în creier, şi-n ochi trupul locotenentului în fotoliu, viu sau mort cum o fi fost. Erau însă imagini şi sunete fără nici o pondere, doar excesive doar inutile: nu se despărţeau de adevărul meu, al nostru, cu privire la suprimarea lui în somn.

"Am ajuns. Chiar acolo în spate" anunţă ea cu răceală, accelerînd.

Abia atunci am observat străduţa aceea cu serpentine rapide, printre ziduri şubrezite şi crăpate de un verde întunecat, livezi separate cu garduri de sîrmă.

Am virat pe un drumeag de pămînt bătătorit şi, ieşind din maşină, am văzut cîteva coame de case scunde, aşezate la distanţă printre roşcovi. Panglica nemişcată a mării zăcea foarte departe, încă cenuşie. Se făcuse ziuă, o lumină pudrată alerga spornic înaintea soarelui ca să descifreze să distingă plinurile şi golurile printre arborii din jur, punctele aprinse ale roşiilor din grădini, acoperişurile confuze ale oraşului stins culcat acolo jos.

Casa era părăsită, fără un scaun fără o mobilă, lipseau pînă şi uşile interioare, doar un sul de covoare vechi bîhîind de praf de-a lungul peretelui din camera cea mai mare. O slabă lumină alburie pătrundea prin obloanele închise. Am adulmecat izuri de var, de lemn invadat de muşchi.

"Colo, pe culoar. Ce mai aştepţi" mă luă ea arătîndu-mi covoarele.

Vru să-l instaleze lîngă uşa băii, aşezîndu-l pe sulurile acelea, cu spatele la perete, acoperit cu cuvertura de la glezne pînă la mijloc. Cu un gest

sfios şi repede retras îi îndreptă părul la tîmple îl mîngîie uşor pe frunte. Deschise robinetul de la cada din baie şi pe cel de la chiuvetă lăsînd apa să curgă la debitul maxim. Sticla cu dop i-o puse la cîţiva centimetri de mîna dreaptă.

Rămase în sfîrşit privindu-l, cu pumnii strînşi împreunaţi fiecare sub braţul opus.

"Bietul meu înger, măcar apa, nu-i aşa?" am auzit-o abia şoptind. "Şi tu, Doamne Dumnezeule, dacă ai vrea..."

Am ieşit şi m-am aşezat pe treapta de-afară, de uşă atîrna un cablu electric fără bec, cei cîţiva metri de pămînt din faţa casei erau invadaţi de buruieni şi ciulini galbeni uscaţi de arşiţă.

Vedeam cum creşte de jur împrejur ameninţarea luminii matinale, zumzete îndepărtate se şi strecurau prin văzduh, un ciripit din copaci depărtaţi, eram însă prea intoxicat de oboseală ca să-mi mai pun şi alte întrebări.

Nu era un zid, ci parcă un gard metalic foarte înalt şi şubred, poate sute şi sute de spaliere de paturi, pe care trebuia să le escaladez cu riscul de a mă face praf, picioarele de beton nu voiau să se pună în mişcare să mă asculte. De jos, legănîndu-se, un soldat îmi striga ceva, o bandă desenată fără litere îi ieşea din contracţiile zadarnice ale gurii...

M-am trezit.

După ceas mi-am dat seama că nu dormisem nici măcar o jumătate de oră. Am tremurat de frig deşi aerul se şi încălzise. Conştiinţa mi-a revenit tulbure.

Şi ea şedea pe treaptă, cu coatele şi fruntea ghemuite pe genunchi.

Ţigările, da. Dar nici un chibrit. Cu mare grijă m-am dus pînă pe coridor, i-am dat la o parte cuvertura, scotocindu-l ca să găsesc bricheta.

Respira mai regulat, cu fruntea aburită de o umbră de transpiraţie.

Dînd ocol casei am văzut doar o grămadă de gunoi, bucăţi de lemn, o găleată desfundată.

Terenul urca brusc mai povîrnit printre copacii rari cu trunchiul de culoarea ruginii, pînă la o construcţie pe jumătate ascunsă de verdeaţă, crengile, cearşafuri mari peticite puse la uscat. Un cîine galben de pripas mă privi de departe agitîndu-şi coada bănuitor. Dispăru în fugă şchiopătînd dincolo de curba deluşorului.

"De ce crezi tu că am greşit?" m-a întîmpinat ea abia înălţîndu-şi chipul.

Era epuizată, lividă. Şi mie însă gîndurile îmi săreau disparate ca nişte ţăndări lipsite de viaţă.

M-am aşezat pe iarbă atent să nu stau însă cu faţa la cearcănele ei.

"Ca să fugim cu adevărat, ar fi trebuit să luăm totul cu noi. Lucrurile, pe locotenent" am răspuns opintindu-mă. "Ştii cîte am uitat? Pantofii, pistolul, încă o valiză. Ce rost a avut atunci să fugim aşa?"

Dar fiecare cuvînt abia rostit mă apăsa: o piatră care se prăvălea în întunericul unei fîntîni, iată ce eram.

N-a răspuns, ascunzîndu-se iar între braţe pînă la păr, umerii i se ridicau firavi cînd respira.

"Sora ta, celelalte două, acum le vor fi spus totul la cine ştie cîţi" am mai spus eu. "Şi să sperăm că au făcut-o, dat fiind că am fost atît de proşti. Să sperăm că locotenentul n-a murit, că l-o fi salvat cineva. Ce să-ţi spun mai mult."

"Pe scurt, regreţi cele întîmplate. Dacă da, ce mai cauţi aici? Te-am rugat eu să vii? Du-te la locotenentul tău, du-te unde vrei" răspunse ea fără urmă de mînie, închisă în adăpostul ei.

"Ce-i cu asta. Ai putea s-o laşi baltă. Unde sînt? Sînt aici? Şi atunci isprăveşte" am replicat cu animozitate.

Căsca, se destindea prin grădină, cu bluziţa albă mototolită.

"Doamne de-aş avea măcar un pieptene" se căzni ea să rîdă. "Mania mea de mocofancă să plec de-acasă fără poşetă. Zici că o să vină după noi? Pînă aici?

"Nu e greu de ghicit."

"Cît durează, somniferul ăla."

"Puţin. Mai nimic. Totdeauna a durat puţin, pare-mi-se. Depinde cîte ia" am răspuns.

"Da. E intoxicat. Atunci o să se trezească curînd. Şi o să poată hotărî. O să vezi."

Mergea prin faţa mea, doi paşi către maşină, doi paşi către casă, buruienile îi trosneau sub paşi, o vedeam mişcîndu-se de colo-colo masîndu-şi braţele amorţite, pipăindu-şi faţa, părul de la ceafă.

"Dacă ar fi vrut să moară cum spui tu, o să mai fie în stare să ia vreo hotărîre?" am vrut să întreb.

S-a oprit, preocupată iarăşi să sape fără nici un scop în praf cu bombeul pantofului.

"Mie nu mi-e frică. Dar deloc" zise ea încet. M-aş întoarce şi înapoi, dacă i-ar fi lui de folos. Să-l fi lăsat oare acolo? Să treacă prin fel şi fel de chinuri? Ce puteam face dacă nu asta. Pentru tine, lucrurile stau altfel, ştiu bine."

"Eu unul ar trebui să fiu în tren. Permisia mi-a expirat. Dacă nu se mai întîmplă ceva, sfîrşesc doar în închisoare. E bine?"

Rîse, preumblîndu-se iar.

"Şi ce mare lucru, pentru un soldat? Înăuntru sau afară, nu e totuna? Ia spune-mi: ai ceva bani?"

"De ce?"

"Pînă nu iese toată lumea pe stradă" gîndi ea rapid "ar fi bine să cumpărăm cîte ceva. O sticlă de cafea, ţigări, nişte brioşe dacă se găsesc. Vrei? E o prăvălie, imediat la dreapta după drumeag. Au de toate. În cinci minute te duci şi vii."

"De ce eu şi nu tu?"

Bombeul pantofului prăfuit îşi pierdu brusc răbdarea reluîndu-şi săpăturile.

"Nu-l părăsesc" se împotrivi ea calmă "unde este el sînt şi eu. Şi-apoi pe-aici lumea o ţine minte pe mama. Mai bine să nu mă vadă chiar pe mine. Corect? Dacă totuşi nu vrei, nu te duce. Nu vreau să te oblig."

"Acum imediat?" am cedat eu.

"Încearcă. Ce te costă. Aici lumea se trezeşte devreme, e aproape ca la ţară. Gîndeşte-te: o cafea bună. Ne-ar prinde bine la toţi."

M-am ridicat în picioare, muşchii s-au dezmorţit cu împunsături sub piele.

"Şi o lumînare" se grăbi să adauge "e mai bine oricum să avem una."

Bătrîna nu mai isprăvea de manevrat pistonul maşinii de cafea expres. Braţul cenuşiu şi zbîrcit ocupat cu operaţia n-a împiedicat-o să-mi arunce un zîmbet pe jumătate schiţat.

"Puţină răbdare, vă rog. Apa nu e încă fierbinte. Pînă atunci aruncaţi o privire prin jur. Poate vă mai vine vreo idee. Aici avem de toate. Ca în oraş."

O perdea închidea prăvălia în fund, cei cîţiva metri erau plini de cutii, pe rafturi erau expuse piramide de borcane şi alte recipiente. Un cîntar de mînă de mari dimensiuni zăcea părăsit pe nişte coşuri de zarzavat.

În spatele unei stive de ambalaje colorate am văzut telefonul, cu cartea atîrnînd de un lanţ.

Candida, mi-a venit brusc în minte. Ines, nu-mi amintesc numele de familie. Sau casa locotenentului. Ar fi de-ajuns să aud o voce oarecare ca să înţeleg. Fireşte, aş fi pus receptorul în furcă fără nici o vorbă. Sau aş face iar o greşeală?

Cu imaginaţia sleită am urmărit o clipă umbre necunoscute perindîndu-se prin încăperile acelea.

"Nu e încă aşa cum ar trebui. Dar dacă vreţi s-o gustaţi" mă chema bătrîna împingînd pe tejghea o ceşcuţă de cafea.

În timp ce beam, îmi simţeam fiecare fibră aspirată lînced de cele cîteva picături de căldură.

Ziarele, m-am mai gîndit.

"Ziare? Asta nu. Mai tîrziu. Pe la amiază şi uneori nici atunci" îşi exprimă femeia regretul cu o grimasă ce-i dezvelea gura fără dinţi. "Ce, s-a întîmplat ceva grav? Alte războaie? Unde-o s-

ajungă şi lumea asta. Spune-mi dumneata, că poate ştii."

Am ieşit cu pachetul, sticla frigea şi eram nevoit să schimb mereu mîna.

Timpul părea foarte lung, un spaţiu fără limite, mai uscat şi mai alb decît cerul acela deja cotropit de soare. Dar în altă parte, în camerele de dincolo, cu farfurii şi pahare în dezordine, şi la cazarmă şi în trenul meu către Nord, acelaşi timp alerga prea repede pîrjolindu-se, mă jefuia mă acuza.

Drumeagul de pămînt bătătorit era abrupt, m-am întrebat cum de izbutise Sara să-l depăşească atît de lesne. Maşina şi casa reapărură după o curbă foarte strînsă.

Ea era încă pe treaptă, cînd mă văzu cu pachetul şi sticla înălţă o mînă ca pentru a mă felicita.

"Tot doarme" făcu ea ridicîndu-se. "Să fi-ncercat oare să-l trezesc? Ar fi fost mai bine?"

"Să mai aşteptăm. Încă o oră. Nu mai e mult."

"O oră" acceptă ea convinsă.

Luă sticla, destupînd-o cu lăcomie.

"Nu-i nici un pahar. Ce mai casă şi ce mai oameni de nimic" făcu ea mustrătoare.

Bău apăsîndu-se pe piept ca să reziste fierbinţelii.

"Bună. O să mai fie caldă şi cînd se trezeşte. Ce-i cu prăjiturile alea? N-ai găsit brioşi?"

Părea din nou dornică să facă ceva, să-şi găsească o ocupaţie. Am privit-o încercînd să-i fac evidentă extenuarea mea.

Strînse brusc din umeri, privirea i se pierdu.

"Cine zici că o să vină?" făcu ea cu glas scăzut. Jandarmii sau poliţia? Mai bine jandarmii, nu crezi?"

N-o să vină nimeni, am simţit parcă o bufnitură în sinea mea. N-o să ne caute nimeni, nu s-a întîmplat nimic, Vincenzo n-a murit, totul merge mai departe ca înainte şi noi o să continuăm să ne învîrtim fără rost prin aerul ăsta uscat, în sus şi-n jos ca nişte muşte, ca nişte fire de praf.

Ca să rup totuşi tăcerea am zis: "Jandarmii. Şi cine i-ar putea aduce aici?"

"Mama. Soră-mea. Doar ele. Cine altcineva şi-ar putea închipui" oftă ea.

Îşi vîrîse mîinile în cordon, ca un băiat aflat în încurcătură.

"Oboseala e rău sfătuitor" urmă ea. "Să nu ne batem capul. Stăm şi aşteptăm aici."

"Sigur. Corect" am zis eu.

"Corect" încuviinţă ea cu un zîmbet.

"Cine ştie. Poate mai avem timp. Cine poate spune?" am murmurat fără convingere.

"Ba da. Da" se avîntă ea deodată, bucuroasă de ocazia ivită. "O să aranjeze el totul. Stai să se trezească, o să se gîndească el. Parcă văd. Aş fi în stare să jur.

"O să aranjeze doar dacă mai trăieşte locotenentul. Altfel, ce-ar mai fi oare de aranjat?" am răspuns.

"Cu siguranţă trăieşte. Imbecilii nu mor niciodată. Nici chiar împuşcaţi" replică ea cu ostilitate.

"Sara..."

Mă fixă cu privirea.

"Bine, bine. Ai dreptate" răspunse ea cu glasul acum indiferent. "Ştiu şi eu că gîndesc strîmb şi fac rău şi tot mai rău mereu. Ştiu şi eu. Dacă m-ar vedea mama, biata femeie. M-ar zidi de vie. Nici nu-ţi poţi imagina."

XII

Era un şir de furnici, mari lucioase, înaintau pe o cărăruie prăfuită foarte îngustă, mergînd în zigzag printre ierburi, cu abdomenele ondulînd din împingerea picioruşelor. Ordinea se descompunea în rotiri febrile la poalele unui trunchi, în crăpătura făinoasă a unei rădăcini.

"Pleacă. Doar un minut. Fii drăguţ" îmi spusese trepidînd. "Mă duc să-l trezesc. Lasă-mă pe mine. Pe urmă te chem. Te strig eu."

Am înălţat privirea după zgomotul unui avion. Profilul cenuşiu triunghiular îşi făcu apariţia strălucind imaculat pe cer, în direcţia oraşului, făcu un viraj acum liniştit, bîzîitul fusese absorbit cel dintîi.

Era opt. Poate că dacă m-aş fi lungit pe spate aş fi reuşit să dorm niţel. Dorinţa de somn era însă puternică şi totodată distantă. Gînduri inutile îmi copleşeau creierul, împrăştiindu-se cu greu: să-mi pun iarăşi uniforma, de pildă, sau regretul de a fi trimis acasă o singură ilustrată.

Trăsăturile tatei, ale mamei, ale soldatului sard care dormea în dreapta mea la cazarmă nu ascundeau chipuri omeneşti reale, erau doar puncte şi cercuri fixate ca să indice un loc, dar unul neutru, tot mai puţin al meu sau somnolent.

Nici un semn de viaţă dinspre casă. Pesemne nu izbutise să-l trezească, poate se mărginea să şadă în faţa lui fără să-l mişte, fără să-l strige. Vrăjită ca de obicei, se înţelege, nici n-apucă să-l privească şi e pierdută, ca o curcă plouată, ce-o să se-aleagă de hotărîrea ei curajoasă?

Nu s-a înfîmplat nimic, n-a murit absolut nimeni, o ştiu, doar că sîntem în afara lumii, poate pentru că sîntem alungaţi din ea, dar agăţîndu-ne încă cu unghiile de această ultimă crustă de pămînt, şi tot fără să ştim cum o să revenim în scurt timp printre ceilalţi şi totul va reîncepe din nou şi vom uita vom uita. Permisia a expirat, a expirat ieri noapte sau azi de dimineaţă?, aş face mai bine să-mi pun iar uniforma...

Mi-am aprins o nouă ţigară, aveam gura amară care nu mai recunoştea gusturile, limba inertă granuloasă. O pată căzută cine ştie cum pe mînecă, am ridicat cu două degete o furnică alegînd-o dintre cele mai mari, în vreme ce ea dădea

nebuneşte din picioare şi din antene şirul îşi vedea de treburi, în praf pînă la rădăcină şi înapoi.

"Du-te la naiba" am zis dîndu-i drumul să cadă, dar printre ciulinii cei mai încurcaţi.

Acum mă mişc, mă ridic în picioare şi mă duc acolo, mai bine să văd ce-i cu ei, să nu-i las singuri.

Am privit încă o dată de jur împrejur, muchiile caselor printre roşcovi, marea îndepărtată aplatizată sub aburii încenuşaţi, verdele orbitor al copacilor.

Istovirea care mă apăsa pe spinare era uneori chiar plăcută, îmi semnala moale fiecare muşchi făcîndu-mi-l mai familiar cu fel şi fel de sfîrşeli, înţepături, tremurături.

Apăru în faţa casei, acoperindu-şi faţa cu mîinile.

Am alergat în întîmpinarea ei.

"Nu mă vrea" hohotea ea fără să se descopere. "Nu mă vrea. M-a alungat."

"Dar îi e bine?"

Dădu din cap la adăpostul mîinilor, cu un hohot mecanic.

"Aţi stat de vorbă? îşi aminteşte ceva? Ştie unde sîntem?"

Strînse din umeri, se întoarse orbeşte pînă ce simţi treapta. Se lăsă să cadă pe ea.

Mi-au trebuit cîteva secunde ca să mă smulg de-acolo să trec pragul. Îmi simţeam capul golit şi-mi vuia, şi simţeam că vidul acela îmi era duşmănos, dar am scociorît inutil ca să am pe buze, în creier, măcar două vorbe pregătite.

Era încă pe covoare, cuvertura dată la o parte, sticla cu cafea între mîna dreaptă şi stomac. Cu o batistă umezită Sara trebuie să-l fi spălat pe faţă, am văzut cîrpa aruncată în chiuvetă.

"Eu sînt" am zis încet..

Nu mi s-a părut că mă-ncearcă emoţia sau teama sau mila, îl priveam ca pe-o epavă, o făptură

ciudată în spaţiul dintre două şiruri de paturi dintr-un spital.

"Ciccio" se mulţumi el să zică.

Şi-şi destinse muşchii.

M-am aplecat, am aprins o ţigară, i-am pus-o cît mai aproape de buze. Se întinse cu aviditate.

"Prietene" mai zise el.

Avea vocea răguşită împîslită de somnifer, îşi desprinse ţigara ca să tuşească, să bea o sorbitură de cafea, să tuşească încă o dată într-o lungă eliberare.

Pe fundul sticlei să tot fi rămas două degete dintr-un lichid noroios.

"Ciccio" repetă el.

"Da, domnule. Aici sînt. Vă simţiţi bine?"

Ţigara i se rostogoli lent între buze dintr-un colţ al lor în celălalt, ca să-i atîrne în cele din urmă de parcă nu şi-ar mai fi dorit-o.

"Cine e? Mai e cineva?"

"Nimeni domnule. Doar noi doi."

Încercă să zîmbească, recunoscător, cuprins de-o mare slăbiciune.

"Gheaţă. Adu-mi gheaţă. Ca să mestec. Da' repede" făcu el sfîrşit.

"Nu e gheaţă. Aici nu e" am răspuns.

"Nu?" se agită el abia, abia. "Şi de ce nu. Ce sentîmplă. Aici? Ce-nseamnă aici."

Am încercat să vorbesc străduindu-mă să fiu foarte concis, scăzînd treptat glasul ca şi cum ar fi fost vorba de o poveste foarte depărtată şi oarecare, ca şi cînd aş fi redat mai sintetic anunţul economic dintr-un ziar, da, aşa.

Se sprijinise cu ceafa de perete, o clipă doar fumul ţigării ieşi mai repede prin nări, cînd am terminat de povestit nu zise nimic, ţigara arse pînă la ultimul centimetru, am întins două degete, a acceptat fără nici o rezistenţă să-i îndepărtez mucul.

"Trebuie să ne hotărîm" am zis puţin după aceea.

"Eh? Cine e. Tot tu?"

"Da, domnule" am reluat nervos. "Sara şi cu mine. Am aşteptat. Am aşteptat anume să vă treziţi. Ca să vă hotărîţi. E tîrziu. Aproape nouă."

"Nouă" repetă el.

Brazdele celor două riduri dintre nas şi obraji i se adînciseră ca nişte dîre de creion chimic. Îmi întinse sticla de cafea, i-am pus-o în mînă pe cea de whisky. O lipi de obraz rotindu-şi-o pe el ca să-i fure din răceală, dar renunţă s-o ducă la gură, o împinse refuzînd, dreapta îi tremura.

"Trebuie s-o chem pe Sara. Să-i spun ceva?" am reluat eu.

Scutura din cap, cu fruntea încreţită toată.

"E afară. Plînge. E distrusă. N-ar fi mai bine ca noi acum..." am continuat.

Întinse mîna, i-am simţit strînsoarea în jurul braţului meu, dar agitată, nu puternică.

"Pune-o să facă ceva sau trimite-o de-aici. Dacă nu pleacă, să aibă tot timpul ceva de făcut. Să nu gîndească. Să nu-mi stea pe cap" şopti el în izbucniri de nelinişte.

"Dar, domnule, noi..."

"Nu trebuie să rămînă aici. Nu vreau" urmă el, înlăturîndu-şi cu disperare pasta vîscoasă din gît. "Eu trebuie să plec. Să plec să dispar să mor. Pricepi? N-am reuşit astă-noapte, să mă bată Dumnezeu. Acum însă da. Tu îmi eşti prieten, îmi eşti prieten de nădejde, nu-i aşa? Ajută-mă."

Degetele lui continuau să-mi frămînte braţul între pumn şi cot, convulsive.

"Domnule, dar eu..."

"Taci din gură. Fie-ţi milă. Taci. Nici un cuvînt. Nu pot suporta ruşinea. Să-mi mai şi fie ruşine: nu" sfîrşi el, tuşea ascuţită gîjîind la pîndă în spatele fiecărui cuvînt "nu sînt un leu. Credeam, dar nu. Nu sînt. Vincenzino, bietul de tine, în ce bucluc te-am băgat..."

Ceva mai tîrziu am reuşit să-l conving, i-am pus în mînă bastonul de bambus, l-am ajutat să facă

măcar doi paşi sub cerul liber.

Îl simţeam ca pe un tremur abia perceptibil alături de mine, o păpuşă din foiţă de hîrtie, umbletul pentru prima oară ezitant împleticit, bastonul care renunţase să exploreze.

Cînd coborî treapta, tresări.

Nu soarele nu lumina părură a-l atinge, ci suflarea pestilenţială contactul insidios cu cine ştie ce jivină.

"Nu" izbuti cu greu să rostească.

Dar se lăsa pe spate nemaigăsindu-şi echilibrul.

L-am tras cu precauţii pînă la umbra unui copac, din spatele casei apăru deodată Sara. Îşi muşca nodurile de la mînă, cu ochii înfricoşaţi, atentă la cea mai neînsemnată mişcare a noastră, la el, cum lent şi fragil se lăsa pe vine se aşeza în iarbă, dar şi acolo fără nici o curiozitate cînd atinse scoarţa copacului cu spinarea, terenul aspru din jur.

Prin gesturi, întinzînd braţele mişcînd degetele, încercam să mă fac înţeles. Sara însă nici măcar nu se uita la mine, încremenită, atrasă numai de el.

Cînd se hotărî să comunice cu mine, făcu o mişcare lipsită de speranţă, se ghemui apoi pe călcîie, nemaiîndrăznind să se apropie.

Se scurseră minute nesfîrşit de lungi, privirea îmi era fascinată de rotirea vertiginoasă a secundarului de la ceas, un greier singuratic sparse tăcerea, înalt în spatele nostru.

Respira cu trudă, răguşeala ca un scrîşnet sticlos în fiecare gură de aer trasă în piept.

"Nici o scuză" se înfiora el.

A trebuit să-l susţin înainte de a-şi pierde sprijinul de trunchi, îşi restabili poziţia, dar fără a participa conştient la mişcarea muşchilor.

"Vă simţiţi mai bine, domnule?" am întrebat cu glas scăzut.

"Ah tu eşti. Spune-mi că nu mai exist. Dispari de-aici: fă-mă să simt că nu mai exist" rosti el printre dinţi.

Am văzut-o pe Sara ridicîndu-se, înaintînd grijuliu uşor în vîrful picioarelor pînă la copacul nostru, cu un deget la buze, trecînd peste orice ezitare.

Se aşeză lîngă el.

M-a lovit drept în inimă ca o împunsătură aproape durerosă blîndeţea cu care izbuti să-i lase în jos un umăr, să-i domolească tensiunea persistentă în oase pînă cînd îi putu culca în poală capul. Mîna lui dreaptă se ridicase o clipă ca să se împotrivească, dar căzu numaidecît fără vlagă.

"Nu" gemea el "nu."

"Bine" îl şi îndemna să tacă Sara cu un fir de glas tărăgănat. "Bine. Nu te mai gîndi. Nu te mai gîndi la nimic."

Îi îndrepta părul cu mici atingeri speriate, îl mîngîie uşor pe frunte ca pe un copil bolnav, cuprinzîndu-i apoi capul în braţe, foarte palidă.

M-am îndepărtat prin iarbă ca să nu mai fiu atît de aproape de ei.

"Nu aşa" continua geamătul. "Nu."

"Taci" şoptea ea, cu privirea pierdută în depărtări "e bine. De ce să suferi. Gata. Gata acum."

Şi îl legăna uşor.

"Viaţa se duce. Auzi? Se duce" cuvintele smulse din el se amestecau într-o împletire firavă cu îndemnurile la tăcere ale Sarei. "Doare. Dar e drept. Corect... Sînt un laş un..."

"Bine bine" nu contenea ea duios, supunîndu-l "nu trebuie să te gîndeşti. Nu trebuie."

"Mi-a fost frică..."

"Tuturora ne e frică tuturora. E bine. Odihneşte-te, îngeraşul meu" continua Sara, o clipă ochii ei întunecaţi se abătură pînă la mine, ocolindu-mă ca pe un obstacol supărător.

Acum nu mai eram agitat, doar înfricoşat, fără ieşire. M-am întors la treapta din faţa casei. Soarele se şi înrăia cu toată forţa.

Ei erau o unică pată albă pe care umbra copacului o împestriţa o pensula cu delicateţe. Iar eu dat afară, eliminat, naufragiat sărăcit.

Puţin mai tîrziu am intrat ca să-mi pun uniforma.

XIII

Şedeam în baie pe marginea căzii, apa aproape se oprise, nu mai curgea decît un firişor şi nici acela rece, lunecînd firav printre degete.

Pantalonii cămaşa militară îmi atîrnau pe umeri ca zdrenţele unui vagabond. Nu-mi găsisem cravata şi nici centironul. Şi mi se părea că exală un miros stătut, acid, de rîncezeală scîrboasă.

E bine, fie şi-aşa, nu mai vreau să sper nimic să-ncerc nimic, nu mai fac nici un pas nu mă mai gîndesc.

Mi-am clătit gura cu un deget de whisky, am început să mă privesc anevoie în oglinda minusculă de deasupra chiuvetei. Umbra bărbii mă dezavantaja şi mai mult, obrajii erau o membrană soioasă şi cenuşie. Umilit, m-am apucat să mă spăl făcîndu-mi mîinile căuş sub firul de apă, o clătire săracă de fiecare dată, ochii mă dureau chiar şi la cea mai mică apăsare pe pleoape, răcoarea celor cîtorva picături se risipea imediat.

Poate îmi era şi foame sau dimpotrivă un soi de greaţă. Punga cu marţipane rămăsese pe undeva, nu folosea nimănui. Am revăzut ca pe o luminiţă foarte îndepărtată foarte duioasă masa pregătită în prima seară, Candida, Michelina, Ines aducînd care mai de care mîncăruri peste mîncăruri, la fiecare fel de mîncare urletul lui nesfîrşit, rîsetul lui, cererile întrebările lacome ale locotenentului.

Ines, cine ştie ce pălăvrăgeli la ora asta.

Stăteau tot acolo, în tăcere, mîna stîngă a Sarei făcînd vînt larg potolit ca să alunge zborul

chinuitor al unei insecte, el absent ca şi cum ar fi dormit.

Şi greierul cînta, buruienile şi ciulinii părea şi mai uscaţi sub lumina violentă, cerul de un albastru dureros. O dublă dîră albă începu să îl brăzdeze cu rapiditate, fără scame şi zgomote. Un avion cu reacţie, aproape invizibil, la foarte mare altitudine.

Hai: descarcă-te. Deschide-ţi gura jegoasă şi varsă cele o sută sau o sută de mii de megatone pe care le ai în burtă. Fă să explodeze totul şi să se termine o dată, nu mai e nimic de salvat, amin. De ce mîine, cînd o să-ţi fie bine şi nu acum, imediat?

Dar nici chiar această rătăcire în mine şi de mine, pe care o simţeam în corp şi mă dobora, dar îmi dădea şi consistenţă, nu era o convingere autentică, nu era o dorinţă absolută de anihilare şi de a fi anihilat, ci doar un reflex al raţiunii deficitare, al vieţii inexpugnabile.

Raţiune şi viaţă pe care nu mai izbuteam să le descifrez, strîmbate şi înveninate de tot ce se întîmplase, călătoria şi el şi vijelia lui de vorbe, cele două împuşcături încă prezente în ecou, locotenentul sîngerînd în fotoliu, iar acum, mai teribilă ca orice, mai ostilă ca orice, imaginea celor doi în faţa mea: albi pastelaţi în umbra prietenoasă a copacului, cufundaţi inaccesibili într-o împăcare ce reprezenta o ofensă, o bătaie de joc, chiar dacă putea fi doar o biată pace de comedie.

Încă o dată mi-am dat seama că nu era vorba de frică şi nici măcar de invidie, ci de un perete glacial grăbit să mă separe pe mine de orice lucru cunoscut sau posibil.

Mă jucam cu cutia de chibrituri şi-i priveam pe cei doi în panorama verdelui, a copacilor, mi s-a părut că sînt un punct alb în retragere, tot mai nesigur şi mai străveziu.

Acum dispar şi o dată cu ei copacul, locul, ora asta, mă gîndeam.

Se făcuse unsprezece.

Am închis ferestruica, mi-am împăturit costumul după ce am încercat inutil să descifrez misterul petei de pe mînecă, am scotocit iarăşi prin valiză deşi eram convins că n-aveam să găsesc în ea nici pasta de dinţi nici briciul de ras. Ele m-ar fi consolat, ivindu-se neprevăzute din acel vălmăşag de lucruri.

"Ciccio. Vino. Şi sticla" m-am auzit strigat.

Fumau, aşezaţi spate în spate, după felul cum a întins rmna dreaptă după whisky am intuit că e mai odihnit şi stăpîn pe sine. Ochii Sarei iluminaţi de o nouă înflăcărare.

"Şezi. De ce dispari. Sau dormeai?" mă interogă el.

Îşi regăsise vocea normală, doar puţin voalată de oboseală şi mai lentă.

"Aici sînt domnule."

M-am aşezat pe iarbă, soarele în ascensiune diminuase cercul de umbră din jurul copacului.

Întinse o mînă ca să mă atingă, pipăind tresa cămăşii militare.

"Ţi-ai şi pus steluţele" comentă el. "Lichidăm, aşadar. Foarte bine."

Sara îi abătu atenţia. Zîmbetul mai degrabă pueril decît convins încuviinţa ca să mă facă să pricep: criza a fost depăşită, totul e bine acum.

"Importanţi sînteţi voi, nu eu. Eu, doar fum fără foc" zisese el cu tristeţe dar fără ezitare.

"Te înşeli aici. Ce e mai bun din foc e tocmai fumul, parfumul" se străduise să i-o întoarcă Sara.

Frămînta iarba cu mîna, rupînd un fir după altul, cu fruntea aplecată, cu părul în şuviţe cîlţoase. Buzele decolorate.

"Trebuie să te faci filosoafă, nu doctoriţă" replică el calm.

Cîteva musculiţe vibrau prin văzduh în traiectorii neregulate fără a părăsi nici o clipă spaţiul prestabilit.

"Nu vreau să vă bag la apă. Ce Dumnezeu, măcar atîta" reluă el cu glas scăzut.

"Dar dacă Vincenzo..." tatona fata.

"Nici un Vincenzo" îi *tăie* vorba el, în aparenta impasibilitate angajîndu-şi ultimele resurse nervoase. "O împuşcătură după ureche nu dă greş. Ca în gură. Doar că în gură totul se face zob şi pentru ceilalţi..."

Ascultam, îl priveam pe el apoi pe ea, pesemne pentru că mi se păreau atît de îndepărtaţi, iar cuvintele acelea false şi inutile. Nu s-a întîmplat nimic, niciodată: e doar unul din visele în care joacă el, tîrînd totul cu sine.

"Gata" îl ruga Sara.

"Bine gata" consimţi el, capul îi sărea dintr-o parte în alta. "Ce-ar trebui să vă cer? Să mă spînzuraţi? Să mă aruncaţi în mare? De ce să fiţi voi condamnaţi? Laş nenorocit, dar nu chiar pînă aici. Nu mai există nici o alegere. Du-mă iar acolo. Cazul e închis. Şi nici să nu mai discutăm. Toată vorbăria asta, toată epuizarea asta inutilă."

"Nu" replică Sara.

"Nu şi ce" rîse el sec agirîndu-şi maxilarele. "Grozavă soluţie. Ce bine dac-ar fi de-ajuns nu-urile noastre."

"Mi-e sete" suspina acum Sara.

Se ridică în picioare ca să facă doi paşi chinuiţi în jurul copacului, îşi dezmorţi braţele tulburînd zborul musculiţelor, care însă îşi reluară numaidecît zbaterea isterică în aceeaşi geometrie a lor.

"O ţigară. Pe urmă plecarea" zise el.

Şi-mi făcu semn să tac înainte de a fi încercat să vorbesc.

"N-ar fi mai bine dacă m-aş duce întîi eu să văd? Ce-o fi? Poate la ora asta... Ba nu, nici vorbă. Trebuie să rămînem aici" reîncepea Sara de după copac.

Cu un elan neaşteptat se întoarse către el, îşi rezemă tîmpla de umărul lui, cu ochii strîns închişi.

"Ciccio, ar trebui să-mi explici ce-i cu fetele astea" zîmbi el fără vlagă.

"Nu se poate sfîrşi aşa. Nu se poate. O fi totuşi un Dumnezeu" şoptea Sara.

"Auzi cum gîndesc, Ciccio?" făcu el, diminuat de cămaşa în dezordine, cu cravata şi gulerul desfăcute, totuşi cu ceva în umeri frunte bărbie care-l mai ajuta să reziste.

"Să nu vorbiţi despre mine ca şi cum aş fi mai multe. Ca şi cum aş fi celelalte. Vă rog" se plîngea Sara fără a se mai mişca, tîmpla îi stăruia pe umărul lui ca botul unui cîine amărît dornic de mîngîieri.

Chipul lui devorat se descompunea sub asalturile acelea suportîndu-le cu greu.

"Ai făcut chiar prea mult. Mi-ai dat răgaz. N-am să pot niciodată să-ţi mulţumesc destul. Dar acum gata" încercă el s-o liniştească.

"N-am făcut nimic. Chiar nimic" suspină Sara. "Măcar dacă m-ai lăsa să fac. Atunci da."

"Tu vezi ceva deosebit în subsemnatul. Ciccio? Ceva folositor vreau să zic" reluă el.

"Sînteţi cu totul deosebit" m-am străduit eu.

Rîse nervos.

"Cretin. Ba chiar cretin de bunăvoie. Şi năuca asta, care nici nu se gîndeşte la bărbaţi, se gîndeşte la mine."

"Mi-ar fi plăcut o sută dacă n-ai fi apărut tu" se împotrivi Sara cu duritate, dezlipindu-se de el.

Am căutat să spun ceva ca să pun capăt discuţiei.

"Nu vreţi să telefonez la Torino? Sau vărului dumneavoastră de la Roma" am îngăimat.

Afişă un fior de repulsie.

Răspunse ostenit: "Termină."

"Te rog" reîncepu Sara să murmure. Sara pe tonul acela monoton implacabil. "Pînă acum o clipă... Era altfel. Şi tu erai altfel. Dormeai. Mi se părea că sînt atît de fericită. Pentru prima dată în viaţă. Nu sînt fantezii de-ale mele. Pe urmă te

trezeşti şi totul se schimbă iar. Cine poate să ţină pasul cu tine? Nu-i posibil să se se termine aşa, nu se poate. Înainte..."

"N-a existat nici un înainte. Niciodată. Şi scoate-ţi gărgăunii ăştia din cap" refuză el.

Ridurile de pe frunte i se îndesiseră ca o reţea profundă.

"Ce om eşti. Nici măcar nu ceri ajutor, nici măcar nu ceri iertare..." ţipă Sara.

Mă şi ridicasem în picioare ca să plec, un ordin brusc îmi fu expediat pe neaşteptate de jos în sus.

"Ia-o de-aici. Du-o în casă. Cel puţin lăsaţi-mă două minute în pace."

Sara alerga, apoi se întoarse ca să-l privească, îşi căută nesigură un refugiu lîngă zid.

Nu mai aveam nici o idee în cap dar simţeam foarte clar boldul satisfacţiei stîrnite de cearta lor. Eram acum iarăşi în trei, ca mai înainte separaţi şi diferiţi, gata să răscolim nelinişti şi gînduri.

L-am văzut bînd o înghiţitură lungă din sticlă, iar apoi pipăind trunchiul copacului, iarba din jur. Capul lui ca o pendulă electrică.

Am urcat printre copaci, pămîntul uscat plin de trosnete, ajuns în vîrful coastei am văzut alte case risipite, acoperişuri şi terase umile, iarăşi grădini, iar în fund un gheb de asfalt peticit, strălucind în bătaia soarelui. Îl traversă un camion, apoi se iviră maiourile colorate a trei ciclişti în şir. Se angajară din greu în pantă, cu spinările îndoite şi punctate ca nişte gîndaci.

Aproape de amiază pe ceas. M-am întors pînă la umbra săracă de-a lungul zidului, m-am aşezat lîngă Sara, la fel de atenţi amîndoi la copacul din faţă, la gesturile care manevrau sticla.

"De-ar veni o dată. Să vină toţi. Cîini şi porci. Să se termine o dată" am auzit-o.

Acceptă o ţigară, am rămas fumînd multă vreme în tăcere, cu bombeurile prăfuite ale pantofilor aliniate în faţă, căldura părea să strecoare în aer oscilaţii vagi, contraste fulgerătoare de lumină.

"Crezi în dragoste?" mă întrebă ea deodată, întorcîndu-se de cealaltă parte, cu ceva aspru în gîtlej.

Am înţepenit. "Nu ştiu. Dar tu?"

"In a mea. Doar în a mea. În a mea da. Restul, toată lumea şi viaţa asta, e nimic. Zi-mi tu ce există cu adevărat. Numeşte-mi un singur lucru, doar unul demn de respect."

"Sara" m-am plîns eu.

"Alege-s-ar praful de tot" răbufni ea.

"Noi ne pierdem vremea aici vorbind despre viaţă şi iubire, el bea acolo şi între timp locotenentul..."

Mi-am simţit vocea mincinoasă, chiar dacă pentru o clipă mi-a pîlpîit în faţa ochilor imaginea lui Vincenzo, uşoară umflată aeriană ca o păpuşă de cauciuc colorată.

"Mai isprăveşte cu locotenentul ăsta. Ce e? Fratele tău? Alaltăieri nici măcar nu-l cunoşteai" ripostă ea răguşită. "Şi totul pentru că s-au tras un foc, două. Asta te interesează pe tine."

"Nu-i adevărat. Tu nu ştii ce e mila. Pentru tine nu contează decît el, indiferent ce-ar face..."

"Exact. Aşa e."

"Numai să nu se îmbete încă o dată. Bună idee cu sticla" am arătat eu cu degetul spre copac.

"O să se-mbete. Ce altceva să facă" răspunse ea lent. "Sau poate nu, n-are cum să-i ajungă picul ăla de whisky."

"Crezi că ar vrea cu adevărat să moară?"

"La început. Acum nu. Nu mai vrea" făcu ea fără voia ei. "Acum e altul. Mereu acelaşi şi mereu altul. Ce de muşte aici. Şi ce sete mi-e. N-o fi venit apa?"

Latră un cîine în depărtare dincolo de copaci.

"Poate ziarele. Ce zici?"

"Numai la ziare-mi stă gîndul, da" mă ridiculiză ea, dar abătută.

"Şi totuşi nu se-ntîmplă în fiecare zi ca un orb..."

"Să nu spui orb. Să nu spui invalid. Să nu te mai aud zicînd aşa ceva" îşi regăsi ea puterea ca să mi-o reteze.

"Tu închizi ochii şi speri să se schimbe lucrurile. Asta faci tu. Ce mai şiretenie."

Tăgădui scuturînd din cap.

"N-o să pricepi niciodată. Chiar o sută de ani dac-ai trăi. Nici dacă ţi-ar găuri creierul" răspune ea calmă. "Nu e vina ta. Nu e vina nimănui."

Bombeurile pantofilor i se depărtau şi i se apropiau într-un joc întărîtat.

Îşi strivi mucul de ţigară în praf, rotind degetele.

"Şi chiar dacă aţi pricepe, voi toţi, nici nu mi-ar păsa" adăugă ea. "Ce mai consolare înţelegerea asta a voastră, ca bogăţia pe care ţi-o doreşti, pe care-o visezi noaptea."

"Foarte bine. N-o să pricep. O să pricepi tu totul. O să ştiţi doar voi doi totul. Tu şi ălălalt. Dar acuma gata. Mai bine să ne întoarcem. Ce facem aici. Ce mai speri?" am zis eu pierzîndu-mi răbdarea.

"Sper disper, ce te interesează pe tine?" ripostă ea cu asprime. "Crezi că mă poţi învăţa ceva? De la tine n-am nimic de învăţat, dar chiar nimic."

"Ei bravo" m-am întors eu rîzîndu-i în faţă. "Acum mă hotărăsc şi vă salut. Mai bine aş fi făcut-o de la început. Că voi doi nu mai încăpeţi de isteţi ce sînteţi: descurcaţi-vă."

Nu mai aveam putere să reacţionez, furia nici nu-mi invada bine faţa, că dispărea în rictusuri neputincioase. Bombeurile pantofilor îşi accelerară ritmul bătăii.

"Mai bine. Corect. Că rămîi sau nu, e vreo diferenţă?" răspunse ea cu un firişor de glas. "Dacă reuşeşti să pleci măcar tu, atunci du-te. N-am să te condamn. Jur."

"Sara, dar de ce..." mi-a scăpat ca într-un geamăt. A plecat ochii, îşi muşca buzele ca să nu plîngă.

I-am apucat o mînă, i-am simţit într-ale mele degetele reci şi tari.

A răbdat în tăcere.

Mi-am eliberat mîna ca să o mîngîi, uşor detot atingîndu-i cu buricele degetelor obrazul, rădăcina gîtului. Era netedă şi vag călduţă.

Se depărta încet, dezarmîndu-mă.

"Pot să cobor după ceva rece. O oranjadă, vrei? Aş face-o bucuros."

A ridicat din umeri.

"Sigur, nu voi fi marea frumuseţe pe care-o vrea. Cu siguranţă nu" murmura. "Dar sînt tînără. Aş putea plăcea oricui. I-am cerut ceva vreodată? Să mă ia de nevastă. Nu. Nici gînd. Să stau lîngă el, asta e tot. Căsătorie şi copii şi respectabilitate şi atîtea alte dulcegării, mie uneia la asta nu mi-a stat niciodată capul."

îmi simţeam mîinile de prisos, mi le-am vîrît în buzunare şi m-am rezemat de perete.

"Cum se poate ca un om să spună nu, mereu nu" adăugă ea.

"Nu e un om. Nu e asemeni celorlalţi" m-am resemnat să-i răspund.

"Cu un singur cuvînt, m-ar avea. Doar cu unul."

O spusese fără nici o jenă, cu bărbia lăsată în jos.

"Tu ce crezi? E vina mea că nu ştiu ce să fac? L-ai auzit: năucă, aşa mă socoteşte. Are dreptate? Nu mai înţeleg. Mi se zbate ceva în creier..."

"Îi e frică" nu mi-a rămas altceva să-i spun. S-o fi gîndit poate şi el, dar îi e ruşine şi frică să profite de tine. Iar acum, de-acum încolo, e zero. Zero tăiat în patru, după tot ce s-a întîmplat, şi o ştie bine."

"Tu, la fiecare două vorbe: acum. Mereu acum ăsta care-ţi iese din gură" făcu ea încet, cu braţele strînse în jurul genunchilor, cu paliditatea chipului străveziu ca o coajă de ou. "Nimic însă nu se poate schimba pentru mine, pentru el. Chiar de-ar veni

diavolul pe pămînt. Nimic şi nicicum nu se va schimba. Eu zic nicicum. Tu o ţii cu acum al tău."

Am căutat să termin cu ea: "Ar trebui să-i luăm sticla. Ia uită-te la el."

"Mă uit, mă uit la ce vrei să mă uit" urmă ea pe acelaşi ton din vîrful buzelor. "Şi mai lasă-l în pace. Să bea, să strige. Orice, numai să se simtă în viaţă."

"Nu mai judeci. Nu vrei să judeci."

"E bună la ceva judecata?" zise ea rîzînd. "Şi ce: trăieşti judecind? Aruncă o privire în jurul tău."

"Ar trebui să arunci tu o privire în jur. Nu eşti dreaptă."

Încuviinţă, cu tristeţe: "Nu sînt dreaptă. Şi ce dacă: ar trebui să fiu? Şi ce mă interesează pe mine dreptatea ta?"

"Sara..."

"Nu te amesteca în ce nu te priveşte."

Nici unul din noi nu ridicase glasul, cuvintele şuierau pitindu-se imediat, preocupate de ele însele.

"Sara, nu te mai încăpăţîna aşa. Fii inteligentă şi..."

"Nu vreau să ştiu. Nici despre dreptate, nici despre inteligenţă, nici de o groază de alte lucruri" murmură ea.

Am izbucnit: "Destul atunci. Mă duc jos. Telefonez. La tine acasă. Nu mă crezi? Stai să vezi. Numai nişte nebuni rămîn aici ore-ntregi cu vorbăria asta. Ţi-ai pierdut minţile."

Îşi destinse umerii, îşi lăsă capul pe spate ca pentru a da drumul vreunui rîset.

"Ai descoperit America pe hartă. Bravo ţie" răspunse din adîncul stării ei de vrajă, dar tot cu ironie, tot cu o încuviinţare ce nu depindea de oboseală, nici de conştiinţa pericolului, o încuviinţare mai tainică, mai străveche. "Se-nţelege că mi-am pierdut capul. Aveam unul singur, şi ăsta numai pentru el. Tu însă eşti bun, eşti şi bărbat: ce crezi? N-o să poată să mă refuze

pînă la Judecata de apoi. Nu-i aşa? Va trebui să înţeleagă, va trebui să-i fie milă. Îl obligă firea lui, de bărbat. Răspunde-mi. Căci dacă-i aşa, mai am de luptat încă o sută de ani cu chinul ăsta.

XIV

În văzduhul lichid care se contracta se dilata în benzi şi filamente întreţesute în faţa ochilor, prinse să plutească un punct întunecat pînă ce dobîndi o fizionomie concretă: mutra, părul soldatului Micchiche.

Se deplasă cu cîţiva centimetri precauţi în spatele conturului orbitor al automobilului, în bătaia soarelui printre ierburi. Privi atent în jur, măsurînd nesăţios casa şi spaţiile goale, pata lui albă de la poalele copacului, pe mine în grădină.

Îmi făcu cu ochiul pentru a mă aduce în fire.

I-am ieşit în întâmpinare, cu nenumărate semne din degete ca să implor prudenţă, tăcere.

L-am regăsit drept după curba drumeagului, cu privirea înceţoşată de suspiciune.

"Şi domnişoara?" făcu el într-un murmur.

"Sara? E înăuntru. În casă. Aproape că nu mai e apă. Încearcă să strîngă niţică.

Îi priveam cu minţile duse uniforma decolorată, mînecile cămăşii suflecate pînă deasupra coatelor, buzunarele şi buzunăraşele deformate.

"Aici aţi fost tot timpul? Ce chestie. Şi nimic de mîncare, sigur" zîmbi el. "Dar, în sfîrşit, sînteţi bine. Toţi."

Dinţii îi erau îngălbeniţi de fum.

Stăteam faţă-n faţă în plin soare, cu chipurile stoarse de lumină, el pieziş şi uscat ca o şopîrlă. Toate întrebările mele adormiră deodată în calmul imprevizibil exprimat de acea prezenţă.

"O ţigară. Sau n-ai nici una?" ceru el distrat, în linişte.

Am răsuflat uşurat.

Acum va povesti tot va explica tot, fiecare lucru îşi va redobîndi ordinea, oricare, numai să fie una, numai să ieşim din infernul ăsta.

Între timp tot pregeta să rostească primul cuvînt.

Şezu pe marginea drumeagului, cu ţigara încă stinsă în gură, cu zîmbetul lui dezgheţat instabil.

"Mama ei" se hotărî el în cele din urmă cu un zîmbet plin de importanţă "ţipetele. Disperarea. O mamă, ştii cum este. Ia încearcă să-ţi imaginezi."

Lent, amănunţit şi cu cîte o pauză căutată, avansa în relatare.

Chiar marna Sarei se gîndise la casa aceea în timp ce Ines, Micheliita, Candida, apucate, făceau tot felul de ipoteze cu trenuri, autostrăzi, ba chiar o ambarcaţiune. Candida de prea multă vorbă şi agitaţie se alesese chiar cu o palmă. Împins apoi de femeie, Micciche plecase cu motoreta, pierzînd timp pe drumeagurile acelea toate la fel. Locotenentul nu murise, nici vorbă, glontele fusese deviat pesemne de un os, acum se afla în spital, i s-au şi făcut două transfuzii, e în afara oricărui pericol.

"Pe cuvîntul meu, în cîteva zile e din nou acasă. Cu sănătatea lui de bivol. Ar putea să ne mai doneze tot el nouă niscaiva sînge. S-a împuşcat? L-a împuşcat altcineva? Sau n-a fost nimic altceva decît o eroare? Doar Dumnezeu cel veşnic poate şti. Pentru că el, mai întîi acasă apoi la spital, n-a scos nici un cuvinţel. Şi eu cred că nici n-o să scoată vreodată."

Mă străbătea o mîncărime tropăindu-mi prin pereţii stomacului, ca un rîset incapabil să explodeze.

În tot imobilul nimeni nu auzise împuşcătura sau poate împuşcăturile. Mama Sarei făcuse prima descoperirea, sigur, întîmplător, împinsă de solicitudinea ei feminină faţă de acei bărbaţi, prieteni şi clienţi, rămaşi singuri în casă fără nici o servitoare. Din fericire găsise poarta descuiată. Un farmacist de noapte îi dădu primele îngrijiri,

oprindu-i hemoragia. Un bun prieten. Astfel debutase dimineaţa, un du-te vino neliniştit...

"Eu am sosit mai tîrziu, cu treburi de la cazarmă. Noroc că eram în uniformă. O uniformă protejează. Ai făcut bine că ţi-ai pus-o iar..."

Şi cu siguranţă la comisariat erau îngrijoraţi şi de dispariţia căpitanului torinez. Poate că acest căpitan, deşi orb şi el, ar fi putut lămuri unele lucruri, criza de nebunie a prietenului său sau alte motive, avîndu-şi originea în petrecerea de familie. În fapt însă nimeni nu se îndoia de acea nebunie, printre marii invalizi tocmai cei înlesniţi şi fără probleme de supravieţuire imediată suferă cel mai mult, îşi pierd controlul sfîrşind prin a-şi face rău lor înşile, altora...

"Chiar dacă sînt şi excepţii, de exemplu unul care locuieşte în cartierul meu, orb şi el, dar vioi ca un greier, dacă l-ai vedea cum mănîncă şi bea şi joacă dame..."

Oricum, şi comisarul, după ce-i expediase cu vorbe grele pe doi ziarişti avizi, interpretase foarte omeneşte ca firească dispariţia oaspetelui, cu siguranţă motivată de emoţie, de deznădejde, de neputinţa de a da ajutor...

"E foarte binevoitor domnul ăsta. Dar cînd o să stai de vorbă cu el, fii atent. Pentru că el spune da tot timpul, dar tu trebuie să repeţi de mii de ori ce zici. Cu toată amabilitatea lui, te pisează mai abitir ca un tanc..."

Victimă a aceleiaşi disperări fusesem şi eu, biet soldat dezorientat şi fără minte, iar acum plecat cine ştie unde cu căpitanul meu de braţ. Fusesem daţi dispăruţi, dar încă în oraş, cu ajutorul Cerului ne venim în fire, ne întoarcem. Ori poate ne-o fi recunoscut vreun agent, chestiune de ore...

"Au lăsat acasă şi un poliţist, dar unul în uniformă. Altceva: cine a luat cu mătura revolverul? Vrei să ştii? Portăreasa. O biată bătrînă la care nici chiar comisarul n-a avut curaj să se

răţoiască. Şi chiar şi într-asta s-a văzut mîna lui Dumnezeu, dacă vrei să pricepi pricepe."

Pe scurt, nu se vorbise nici un moment de vinovăţie, nu exista nici un suspect, nici o acuzaţie, doar umbra destinului, toana nedreaptă şi răutăcioasă a existenţei care-i trage după sine pe toţi, care nu vrea să-i dea pace nici unei făpturi de pe pămîntul ăsta...

"E limpede? Cu domnii, şi nenorocirea îşi pune mănuşi albe. Asta e" mă privi el printre pleoapele abia întredeschise.

"Şi despre Sara?" l-am întrebat.

Îşi întinse braţele resemnat înainte de-a răspunde.

"Nu s-a spus nimic sau mai nimic. Mama ei a explicat imediat că domnişoara e în pat, i-a fost rău, prea multe băuturi reci. O să apară cu siguranţă mîine. Comisarul, domnul ăla, persoana pe care ţi-am descris-o, ţi se adresează cu dumneavoastră, dar pune întrebări, telefonează. Şi cine ştie ce i-o mai fi trecînd prin cap? Trebuie să se prezinte la el şi domnişoara. Mîine. Poate şi mai bine astă-seară."

O descărcare electrică în aer, după cum am văzut. Şi furnicătura aceea în stomac mă îmboldea fără răgaz.

"Asta e" repetă soldatul examinîndu-mă de jos. "Rîzi? Ferice de tine, atunci."

Dar nu izbuteam, cu gîtlejul uscat gîtuit.

"Lucruri nebuneşti" mai făcu el printre două oftaturi, cu ochii iarăşi în pămînt. "Dar toată lumea e aşa. Totul e să stăm cu ochii-n patru."

"Da" am zis. "Da."

Îmi stăruia în ochi o vedenie, total ridicolă, dar concretă: un fel de pistă de jucărie, cu multe automobile minuscule de curse, devorînd în cea mai mare viteză spaţiul din faţa lor, delirant de perfecte. Şi noi ca ele: ceva ne blocase într-un gol de aer, altceva ne repunea acum în mişcare.

"Dar ţie nu ţi-a expirat permisia?" Nu risca să pleci aşa. Caută pe cineva să-ţi elibereze un petic de hîrtie. Comandamentul, căpitanul tău dacă-i mai merge mintea. Sau chiar comisarul. Ascultă-mă pe mine. Vrei să plăteşti tu oalele sparte de alţii?"

"Nu nu."

Îşi ridică mutra ascuţită.

"Şi cu domnişoara? Vreau să zic: nu s-a întîmplat nimic?"

"Cum?" mi-a scăpat, înţelegînd cu întîrziere.

Ridica mîinile, semn că se şi predase.

"Ce te tot uiţi la mine?" ripostă el cu satisfacţie. "Ziceam aşa şi eu. Ce-i rău în asta? Pe coclaurii ăştia, cu spaima pe cap, noaptea, zăpăceala. Omul e tot om. Se-ntîmplă. Dar ea n-are ochi decît pentru nebunul ăla, nu-i aşa? Uitasem."

"E fată cuminte" i-am reproşat prosteşte.

"Cum nu. Cine ar tăgădui" aprobă el uluit. "Dar şi fetele cuminţi pot să placă la fel ca şi celelalte. Şi poate chiar mai mult."

Am privit către curba drumeagului, sigur că aveam s-o văd pe Sara. Putea să fi adormit însă între timp sau să se fi dus iar lîngă el sub copac.

"Tu erai acolo?" întrebă Micchiche arborîndu-şi tonul cel mai distrat.

"Am auzit. Din curtea interioară."

"De văzut, nimic?

"Doar am auzit. Apoi..."

Gesticula imediat ca să mă oprească.

"Nu vreau să ştiu" zise el cu sinceritate. "Cu cît ştiu mai puţin cu-atît mai bine. Comisarului însă tot va trebui să-i povesteşti ceva. Şi tot mereu acelaşi lucru, ca o placă stricată. Gîndeşte-te din timp. Poţi să zici că dormeai. Sau că băuseşi prea mult. Stai: beat nu, că pentru ăştia dacă eşti beat înseamnă totdeauna circumstanţă agravantă."

Am încuviinţat din umeri.

"Va trebui să stau de vorbă cu el."

Se scutură cu lehamite.

"Ei bravo. Ţi-ai şi găsit omul. Ăsta întîi te sugrumă apoi te-ntreabă dacă ţi-e bine, întîi dă cu tine de pămînt, apoi te-ntreabă dacă ţi-a plăcut, dacă stai comod."

"Nu-l cunoşti."

"Nici n-aş vrea să-l cunosc. Cu domnii ajungi tu primul în iad."

Rîdea, arătîndu-şi dinţii lungi.

Am rîs şi eu: "Eşti comunist?"

M-a fixat cu arătătorul: "Sînt situaţii cînd pot să gîndesc şi ca un comunist. Da' nu mă bag în politică. Îmi ajung necazurile mele. Dar tu ce eşti?"

"Nimic" am zis "nu cred în lucrurile astea. N-am crezut niciodată."

A încuviinţat cu gravitate.

"Ai dreptate" răspunse el "fiecare cap trebuie să-şi rezolve singur problemele. Peştele mic înoată iute, prea mulţi peşti mici la un loc atrag năvoadele."

"Dar îi invidiez pe ceilalţi. Uniţi îşi ţin tovărăşie, cel puţin aşa pare."

"Pare. Tocmai. Totul e aparenţă" îşi frecă el viguros nasul de sus în jos. "Măgarii stau bine împreună, calul pur sînge nu. Şi lumea asta e din ce în ce mai mult bună pentru măgari. Toţi cei care urlă aceleaşi lucruri. M-ai înţeles? De ce-mi place mie să fiu prieten cu tine. Un prieten din alte locuri e totdeauna un avantaj în viaţă."

"Arhivar, îmi spuseseşi mai alaltăieri. Ce studii ai făcut? Sau încă mai studiezi?"

Se întunecă la faţă, întristat.

"Le-am terminat. Dar erau studii pentru sărăntoci. Arhivar, e drept, dar peste cîtva timp. Am un unchi din partea mamei la arhive, în comună. Îmi pregăteşte un loc pentru ziua cînd o să termin milităria. Mare bucurie, nu? Dar mai întîi locul ăsta faimos şi pe urmă o să vedem. Da' ce mai tot discutăm acum? E cald, soarele ne coace, n-am mîncat nimic şi tu trebuie să te gîndeşti la

comisarul tău. Ar trebui să fii o zvîrlugă. Şi căpitanul? Închis în casă?

"Nu. Acolo în spate. O fi bînd."

"Ai cam căzut pe bec" mă avertiză el cu tristeţe. "L-ai luat în serios. Eu unul, nici nu l-am văzut bine, şi mi-am spus: un caraghios. Un caraghios uscăţiv uscăţiv care şi-a-nghiţit bastonul ca să stea în picioare şi..."

Se întrerupse, cu un deget îndreptat în direcţia drumeagului. Am văzut-o pe Sara în contralumină.

Venea spre noi reuşind să nu iuţească pasul. Părea mai proaspătă, cu ochii senini, poate dormise în ultima jumătate de oră. Fără o vorbă îi întinse mîna lui Micchiche care se ridicase în picioare.

În adîncul inimii scurta fulgerare de bucurie mi se prefăcuse pe loc în cenuşă.

"Să-ţi explice el. Ştie tot" i-am spus îndepărtîndu-mă. "Mă duc la el. E tot acolo?"

"Locotenentul nu vorbeşte. Nu va vorbi niciodată. Nici jupuit de viu. Ăsta-i adevărul. Ăsta-i lucrul important pe care trebuie să-l ştiţi" mai mormăi Micchiche cu ochii la nimic şi la nimeni. Şi fiindcă veni vorba: puneţi-vă totuşi la punct scenariul."

"Aşadar el n-a murit şi eu par în viaţă" judecă el de îndată ce mi-am isprăvit relatarea.

Se căznea să zîmbească, faţa veştejită îi anulase orice urmă a vîrstei.

Se refugia lîngă copac în ultimul semicerc de umbră care mai rămăsese, sticla era aproape goală.

"Bietul Vincenzino. Falimentul. Ridicolul..." mai zise el, unghiile de la mîna dreaptă îi frămîntau umbrele de barbă de pe maxilar, bărbia.

Departe, bătaia ritmică a unui ciocan.

Încercă apoi să-şi mişte braţul stîng. Mănuşa rigidă i se bălăbănea.

"Îmi scot butoanele."

Şi rîse, un singur icnet ca un hohot de plîns.

"Mă simt jegos" îşi reluă el lamentaţiile. "Ce tîmpenie. Corect? Dacă aş fi îmbăiat şi călcat totul mi s-ar părea altfel. Ei, barul ăla al nostru de la Roma. Îţi aminteşti? Un chibrit, Ciccio. Nici bricheta nu mai funcţionează. Trăiască frumoasa noastră autonomie."

Am aprins cu grijă plimbîndu-l de jur împrejurul capătului ţigării.

"Ceaţa" urmă el cu glas scăzut "ai în minte ceaţa noastră? La Torino? Şi mirosul ei, cel mai fin din lume. Cea din noiembrie e cea mai plăcută. Nu sînt beat, Ciccio, fii pe pace. Dar ţie nu-ţi face rău aerul ăsta uscat?"

Îmi imaginam oraşul meu, o reţea pătată ca pelicula unui film vechi, albul şi negrul descojit în filamente, ploi subtile. Şi o dorinţă copleşitoare şi lentă de a fi absorbit în ele, de a rătăci şi eu pe ecranul acela fără nici o înfăţişare a mea autentică.

O insectă cu aripi străvezii purpurii i se căţăra pe haină, am alungat-o cu un bobîrnac.

"Ştii ce sînt? Unsprezecele de pică. Avea dreptate tata. La orice examen picat sau cînd îi dispăreau bani din sertarul de la farmacie, îşi vărsa năduful pe mama: ai scos unsprezecele de pică, acum trebuie să ne bucurăm de el."

Zîmbi dînd fumul pe nări.

"Dar nu există unsprezece de pică" am obiectat.

"Tocmai de-aia. O carte care nu se găseşte în pachet. Care nu e bună pentru nici un joc" încuviinţă el, ţigara supunîndu-i-se mişcării buzelor, cu gîtul ţeapăn în efortul de voinţă.

Şi-i mai scăpă: "Sărmane Vincenzino, dacă ai fi venit la mine acasă poate la ora asta..."

Nu mai vreau să te ascult, m-am împotrivit eu în gînd.

Simţeam o durere între ceafă şi un umăr: oboseala aceea toxică în tot corpul. Mi s-a părut imposibil un remediu.

"Ce intenţionaţi să faceţi, domnule."

"Domnule, Tatăl nostru. Doamne din ceruri de-aş fi o rîndunică" mă luă el peste picior foarte slăbit însă.

Şi pe urmă: "Nu-ţi fie frică, prietene. Azi, astă-seară, pleci. Şi n-o să ai neplăceri. Pe cuvîntul meu. Dacă mai ai încredere în mine."

"Nu mă refeream la mine."

"Ţi-e foame?"

"Da" am răspuns.

"Ei bine: şi mie. Incredibil. Sînt murdar împuţit, o căpăţînă nenorocită, dacă trag un foc îl ratez şi pe ăla, o-ncasez şi pe faţă şi pe dos, şi totuşi mi-e foame. Simplu, nu?"

Rîse din nou, împrăştiindu-şi scrumul pe el.

"Ce intenţionez să fac, mă întrebi tu. Uite ce: să mă predau. Şi să mă las în seama generozităţii duşmanului."

"Adică?"

"Adică: vei vedea. Ba nu. Vei vedea un mare nimic" renunţă el, aplecîndu-şi iar capul.

Sara se întorcea, Micchiche se oprise bănuitor lîngă maşină, la un semn al meu răspunse negativ din cap şi cu mîna. Se aşează lîngă o roată fără a ne privi.

"Fausto, sînt aici. Ai auzit? Şi dacă e o cursă?" zise fata.

"Sara Sara de ce nu eşti şi tu ca altele" se strădui el iarăşi să zîmbească.

Ea răscolea posomorită prin iarbă, cu ochii în pămînt.

"Am să ajung şi eu. Dintr-una, dintr-alta, am s-ajung şi eu ca toate. Mare folos pentru mine, pentru aproapele meu" răspunse ea.

"Ai şi-nceput să vorbeşti ca o văduvă" încercă el să rîdă, dar cu un efort atît de dureros, încît Sara se mulţumi doar să-l privească, fără a mai avea curaj să-i riposteze.

"Aş putea duce valiza în maşină" am zis eu.

"Stai! Întîi duşca asta. Să nu subminăm brusc obiceiurile" făcu el recuperînd sticla. "Şi nu spăla

mereu putina."

Mă fixa privirea ostilă a Sarei.

"Fausto, e o cursă. Simt eu" reîncepea.

"Foarte bine. Am înţeles. Mai bine" îşi pierdu el răbdarea.

Micchiche ne măsura acum cu privirea, agitîndu-şi degetele ca să mă tot întrebe, să mă grăbească.

"Trebuie să mergem" hotărî el.

"Unde te duc" întrebă încet fata.

El răspunse sec: "Primul jandarm e al meu."

"Fausto..."

"Aşa să fie. Gata cu vorba."

Sara dădea din cap, cu mîinile răsturnate în poală, chipul îi era pământiu şi inexpresiv.

"Voiam doar să spun: ţi-ar face plăcere o baie, să te aranjezi puţin? încercă ea cu glas şoptit. "Te duc la mine acasă? Un minut doar, că doar un minut..."

"Şi mama ta?" se miră el.

"Puţin îmi pasă. De oricine. Să mai încerce să mă bată la cap" ripostă ea cu duritate. "Şi ţine minte: eu merg cu tine, eu te duc. Şi dacă trebuie să tac, atunci tac. Dar rămîn cu tine pînă la capăt."

"Ce vrei să zici?

"Că rămîn cu tine cît nu mă vor goni ceilalţi, fie şi cu forţa. Nu tu."

"Nu te voi mai alunga. Eu nu" răspunse el fără putere. Şi întoarse capul.

Am văzut-o pe Sara strîngîndu-şi umerii cutremuraţi.

"Jură" şopti ea, mîna întinsă deja i se şi retrase speriată, încleştîndu-se de cealaltă.

"Da da. Jur. Ai înţeles. Dar acum gata" rosti el frînt.

XV

Nu pot să nu-mi amintesc.

Totul se petrecuse ca în perspectiva unui binoclu inversat, eu în perpetua insonora succesiune de chipuri, racursiuri umbre ţăndări de imagini brusc pierdute şi care numai prin facultăţile misterioase ale visului ar fi putut să-mi aparţină.

Totul s-a încheiat într-un mod identic.

Nu a fost însă un vis.

Azi îmi amintesc gesturile Sarei, sobre chibzuite. Îl ştergea cu o batistă udă, de la tîmple la colţurile gurii la mîna dreaptă unghie după unghie, îi aranja gulerul cravata.

El docil, fără realitate.

Şi Micchiche care zicea: "De s-ar grăbi. Unde îşi închipuie că merg? La Operă?"

Se urcaseră apoi în maşină, eu pe şaua din spate a motoretei, agăţat de Micchiche.

N-aş mai şti să descriu oboseala de atunci, trupul e fericit pentru că uită. Îmi amintesc foarte bine creierul surd, dorinţa lui de a se năpusti spre orice s-ar roti ca un vîrtej şi de-a alerga de-a alerga.

Depăşindu-i, flancîndu-i, lăsîndu-i să ne depăşească şi ei pe noi, nu i-am văzut schimbînd nici un cuvînt, ea atentă la volan, el înclinat.

O stradă numai curbe, aerul care-mi înfigea muşcături fierbinţi între piele şi cămaşă.

Neapolul ne-a înghiţit aproape imediat.

Salutările la sfîrşit au fost extrem de scurte.

"Cu bine Ciccio" m-a mitraliat el cu falsă energie. "Ia. Uită."

Am reintrat în posesia documentelor mele, am restituit şi eu banii pe care Sara şi-i strecură în cordon.

"Ia-ţi trenul. Du-te. Repede" adăuga el "Îţi protejez eu spatele. Cînd e timpul, e timpul: consemnul meu; o spun şi manualele de tranşee. Şi ţine minte: voi spune adevărul. Dacă o să fii silit, spune-l şi tu pe-al tău."

Nu mai era un chip, ci o frunză uscată.

"Salută-l pe-al nostru" i-am sugerat Sarei.

Ne aflam într-un unghi, acel arc de mare din fundal mi se părea nu prea departe de casa locotenentului.

Sara nu vorbi. Îmi strînse mîna. O clipă mai tîrziu dispărură braţ la braţ. Mi-l mai amintesc pe Micchiche, şi el taciturn.

Mă învîrtesc pe străzi şi străduţe pînă la pizzeria care-i plăcea lui, ţinu morţiş să plătească cu bruma lui de mărunţiş. Un tren la cincisprezece şi trei minute, am reuşit să ne informăm.

"Pot să-ţi scriu? Îmi dai adresa ta?" îi reaud vocea: "Ce-ai lăsat acasă la locotenent? Briciul, un costum? Am eu grijă. Tu pleacă, trebuie să pleci. Mă ocup eu, ţi le trimit eu. Să ai toată-ncrederea."

M-a condus la gară, însoţindu-mă apoi pînă la casa de bilete, pînă la hotelul de zi. I-am oferit o cafea la bar, fără să mai scoatem nici o vorbă printre zgomotele din jur, ochii lui erau cuprinşi de melancolie ca la sfîrşitul unei petreceri.

"Păcat. Zău că-mi pare rău. Dar nu poţi să mai stai aici. De data asta aşa a fost să fie" era tot ce spunea el.

Chelnerii se ciocneau unii de alţii după tejghea în frenezia servitului, a debarasării.

În pofida cafelei, îmi simţeam gura plină de nisip.

Şi dacă atunci mi s-a părut că sînt un trădător un păduche, nici azi nu izbutesc să-mi iert fuga aceea, atît de violent atît de absurd precipitată.

Îi aveam încă în faţa ochilor pe Sara şi pe el, ultimii paşi înainte de a da colţul şi făcuţi cu elan, deloc resemnaţi.

"Îţi scriu. Trimit. Nu-ţi mai face griji" continua Micciche rezemat de tejghea.

Adevărul este că nu mai ştiam ce să ne spunem.

Dintr-o dată piaţa gării fusese traversată de un şir lung de tineri cu pancarte, steaguri. Dincolo de vitrine i-am văzut înaintînd ca un peşte mare pătat, cu capul umflat palpitînd şi coada subţiată zăbovind ici şi colo.

Micciche a fost cel care a spus: "Frumoşi. Nebuni. Tu n-o vezi pe domnişoara Sara făcînd pe şefa în fruntea tuturor ăstora? Eu unul da. Ea singură a greşit."

Steagurile şi pancartele fură primele lichefiate de lumină, dispărură în ritmuri unduitoare.

Trenul era gol, un cuptor, Micciche parcurse de la un capăt la altul culoarul lăsînd în jos un geam după altul.

"Oare o să reuşeşti să tragi un somn aici înăuntru?" mai adăugă el înainte de a coborî, cîntărind bănuitor pielea artificială a băncilor. "Un somn e singurul medicament care-ţi poate fi de folos."

L-am văzut miscîndu-se la capătul liniilor.

Briciul şi costumul ajunseră la cazarmă după o săptămînă, cînd apucasem să-mi predau depoziţia unui subofiţer de jandarmi venit să mă interogheze.

A fost plicticos şi uşor.

N-a apărut niciodată nimic în ziare şi cred că nici nu va fi un proces. Trecură aproape două luni, în asemenea seri Torino surîde respiră o dulceaţă de petală, şi eu încă n-am izbutit să-mi dau un răspuns nedumeririlor mele.

Fusese oare sincer căpitanul cînd capitulase în faţa Sarei?

Sau o amăgea ca să netezească ultima bucată de drum?

Şi locotenentul: o fi vorbit?

Aş putea telefona acasă la Fausto G., cineva ar răspunde, aş putea spicui veşti.

Dar un joc ca acesta nu se rezolvă mişcînd o dată şi încă o dată un da moale şi un nu moale pe tabla de şah.

Abia acum înţeleg că dacă o fiinţă tînără ca Sara a ieşit învingătoare, nici eu nu trebuie să-mi mai fac reproşuri, ba chiar am dobîndit lucruri în care să nădăjduiesc, pentru ziua de mîine, pentru mine însumi.

E nevoie de dragoste ca să obţii şi să creşti dragoste. Asta m-a învăţat Sara, fie şi în chip inconştient cu inteligenţa ei sălbatică. Şi faptul că azi aş fi o furnică sau un greier, un iepure sau un cîine, că lumea ar fi pedeapsă biblică sau cursă cotidiană de proastă calitate nu are importanţă: cu condiţia ca exemplul venit din partea Sarei să-mi poată da curaj, un curaj al meu pentru mine, pentru firida pe care sînt dator să mi-o sap şi să mi-o încălzesc în viaţă.

De cealaltă parte este el, umbra întunecată...

Poate nu doar nenorocirea, poate nu doar deznădejdea îl împingeau să moară. Poate că el numea moarte o întîlnire decisivă cu sine însuşi, ultimul bilanţ.

Căci există şi acel om care numai murind izbuteşte să se lămurească.

Dar dacă dimpotrivă el e aici aproape sau altundeva şi dacă, în pofida temniţei negre care-l strînge de atîţia ani, continuă să aprindă bricheta, biciuie văzduhul cu bastonul de bambus, ironizează şi jigneşte şi bea — avînd-o pe Sara alături — atunci pînă şi cea mai dificilă condiţie a trăirii e tot trăirea. A lui şi a mea. A tuturor acelora dintre noi care vor şti s-o recunoască, s-o accepte, s-o cultive.

Şi încă nu înseamnă moarte spaţiul alb care urmează.

Table of Contents

Parfum de femeie
I

Table of Contents

Parfum de femeie 1
I 2